

การปฏิรูประบบราชการ :

**รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
(e-Government)**

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
สำนักงาน ก.พ.

การปฏิรูประบบราชการ

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
สำนักงาน ก.พ.

การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2280 3424, 0 2282 2406

โทรสาร 0 2628 6238

ที่ปรึกษา

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์

เลขาธิการ ก.พ.

นายเฉลิม ศรีผดุง

รองเลขาธิการ ก.พ.

เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ

คณะผู้จัดทำ

นางเบญจวรรณ สร้างนิทร

นายบัณฑิต พุ่มนิคม

นางสาวทองกร บุญอำนาจเดช

นางสาวครินทิพย์ วุฒิวิมล

นางสาวจีระพร น้อยอำไพ

นางสาวสุภัทร แจ่มกระจ่าง

กันยายน 2544

พิมพ์จำนวน 10,000 เล่ม

ISBN 974-7285-82-7

ออกแบบ/พิมพ์ที่

หจก. สำนักพิมพ์ฟลิक्सเซ็นเตอร์

45, 47 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กทม. 10700

โทร. 0 2433 7704 6, 0 2433 7755 7

โทรสาร. 0 2433 7703

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายปราโมทย์ เนาวประทีป

**พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔**

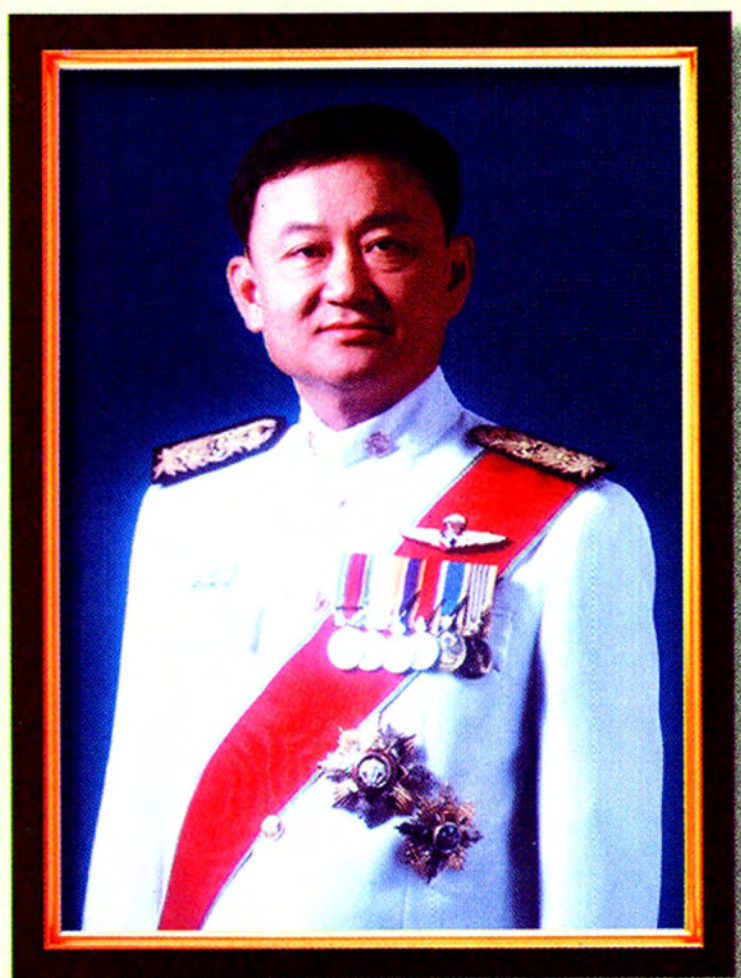
การปฏิบัติราชการนั้น นอกจากมุ่งกระทำเพื่อให้งานสำเร็จไป
โดยเร็วและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะต้องกระทำด้วยศรัทธาและปัญญาสำนึก
ว่าสิ่งใดเป็นความเจริญ สิ่งใดเป็นความเสื่อม อะไรเป็นสิ่งที่ต้องทำ อะไร
เป็นสิ่งที่ต้องละเว้นหรือกำจัด. ผลที่เกิดขึ้นจึงจะเป็นประโยชน์ที่แท้และยั่งยืน
ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม.

วังไกลกังวล

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

ภาพพระราชนิพนธ์

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

สาร

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

เนื่องในโอกาสจัดทำเอกสารทางวิชาการ

เรื่อง การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

พุทธศักราช ๒๕๔๔

ความเร็ว (Velocity) เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้เกิดความเร็วสูงในการบริหารจัดการของรัฐและสร้างกลไกของระบบประสาทดิจิทัล (Digital Nervous System) ซึ่งจะพัฒนาขีดความสามารถในการรับรู้และตอบสนองของรัฐบาลต่อประชาชนและสังคมโลกได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศในเวทีโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

รัฐบาลถือเป็นนโยบายในการที่จะปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้ภาครัฐสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ตลอดจนขยายขีดความสามารถของรัฐบาลในการให้บริการต่อประชาชน นอกเหนือจากการปรับปรุงโครงสร้างระบบราชการแล้ว การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาเป็นเครื่องมือในการขยายความสามารถของรัฐบาลในการบริการประชาชนแบบ ๓ x ๒๔ ผ่านระบบบริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อข้าราชการ

ในโอกาสนี้ ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ขอให้มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติราชการ และร่วมแรงร่วมใจในการปฏิรูประบบราชการโดยยึดถือประเทศชาติ และประชาชนเป็นที่ตั้ง

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

นายปองพล อติเรกสาร
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการปฏิรูประบบราชการ

สาร
รองนายกรัฐมนตรี
(นายปองพล อดิเรกสาร)

ในโอกาสที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการได้จัดทำเอกสารทางวิชาการเรื่อง การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนและหน่วยงานทั่วไป นับเป็นนิมิตหมายที่ดีในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนของแนวคิดและข้อเท็จจริงของส่วนราชการ ต่างๆ ที่ได้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาระบบ การบริหารงานภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารและให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากจะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมของนานาประเทศยังเปิดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จากทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และ เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานของภาครัฐมากขึ้นเป็นลำดับ ระบบราชการในปัจจุบันจึงต้องปฏิบัติงานท่ามกลางแรงกดดันของสังคมที่มีการปรับเปลี่ยน อยู่ตลอดเวลา และกระแสการเรียกร้องของประชาชนที่มุ่งหวังการบริการที่ดีจากภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพและปรับตัวให้เป็นองค์กร การเรียนรู้ที่มีพลวัต ทันสมัย มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และระบบการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในการนำเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงาน ช่วยเสริมประสิทธิภาพการทำงานของภาครัฐในการ ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมในอนาคตได้ และสามารถผลักดันให้ ประเทศไทยก้าวไปในทิศทางที่พึงปรารถนา ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาครัฐได้อย่างแท้จริง

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ ในการศึกษา อ้างอิง และการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ ผมขอส่งความปรารถนาดีอย่างจริงใจมายังทุกท่าน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างความ ร่วมมือและผลักดันให้การปฏิรูประบบราชการประสบผลสำเร็จสืบไป

(นายปองพล อดิเรกสาร)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการปฏิรูประบบราชการ

นายจตุรนต์ ฉายแสง
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
รองประธานกรรมการปฏิรูประบบราชการ

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์
เลขาธิการ ก.พ.

ดร.เฉลิม ศรีผดุง
รองเลขาธิการ ก.พ.
เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ

คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ

1. นายปองพล อดิเรกสาร
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการ
2. นายจาตุรนต์ ฉายแสง
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
รองประธานกรรมการ
3. เลขาธิการ ก.พ.
(คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)
กรรมการ
4. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม)
กรรมการ
5. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
(นายพูลทรัพย์ ปิยะอนันต์)
กรรมการ
6. อธิบดีกรมบัญชีกลาง
(นายวิสุทธิ ศรีสุพรรณ)
กรรมการ
7. นายไฉลิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์
กรรมการ
8. ม.ร.ว.จตุมงคล โสณกุล
กรรมการ
9. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช
กรรมการ
10. นายชาญชัย จารุวัตร์
กรรมการ
11. นายทนง พิทยะ
กรรมการ
12. นายรังสรรค์ ธนะพรพันธุ์
กรรมการ
13. นาวาตรีวุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ
กรรมการ
14. นางศศิพัฒน์ เศรษฐวัฒนา
กรรมการ
15. พลอากาศเอกเสริมยุทธ บุญศิริยะ
กรรมการ
16. นายฉลองภพ สุลังกรกาญจน์
กรรมการ
17. นายสงวน นิตยารัมภ์พงศ์
กรรมการ
18. นายสุริชัย หวันแก้ว
กรรมการ
19. นายสำราญ ภูอนันตานนท์
กรรมการ
20. เลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
(นายเฉลิม ศรีผดุง)
กรรมการและเลขานุการ
21. รองเลขาธิการคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คำนำ

นโยบายสำคัญของรัฐบาลประการหนึ่งก็คือ การนำเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และพัฒนาฐานข้อมูลของส่วนราชการต่าง ๆ ทุกระดับให้เชื่อมโยงกัน เพื่อที่จะให้หน่วยงานของรัฐสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศระบบอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการของภาคราชการ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ. ได้เห็นถึงความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว จึงได้จัดทำเอกสารวิชาการประจำปี พ.ศ. 2544 เรื่อง “การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)” ขึ้น เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการพัฒนาระบบการบริหารงานภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารและให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติงาน และให้บริการประชาชน นอกจากนี้ยังได้นำเสนอรูปแบบการดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรมการปกครอง ที่ได้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติงานแล้วอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการดังกล่าวจะช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ

สำนักงาน ก.พ.

กันยายน 2544

สารบัญ

สาร ๗พณฯ นายกรัฐมนตรี	7
สารรองนายกรัฐมนตรี (นายpongพล อติเรกสาร)	9
คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ	11
คำนำ	12
สารบัญ	13
รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	15
นาวาตรี ดร.วุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ	
การดำเนินงานอิเล็กทรอนิกส์ในหน่วยงานรัฐ	39
: บทบาทและความสำคัญ	
รองศาสตราจารย์ยืน ภู่วรรณ	
การประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ : e-Cabinet	69
ธนนุช ตรีทิพยบุตร	
ฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ : e-Law	101
ศูนย์ข้อมูลกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
งานทะเบียนราษฎรอิเล็กทรอนิกส์ : e-Registration	113
ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน	
สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง	
สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ	143
(ตุลาคม 2543 - กันยายน 2544)	

14 การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

นางวาตรี ดร. วุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ*

* กรรมการที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายติดตามการปฏิบัติราชการ
กรรมการปฏิรูประบบราชการ
กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการดำเนินโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

1. บทนำ

บทบาทของโลกาภิวัตน์ที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายขึ้นบนโลกของเรา การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือหลักในการเปลี่ยนแปลง สื่อดิจิทัลได้ปฏิวัติสังคมให้เป็นสังคมสารสนเทศและสังคมฐานความรู้ ผู้คนจำนวนมากในโลก และกำลังมากขึ้นในประเทศไทย สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตด้วยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โทรศัพท์ เคเบิลทีวี และโทรศัพท์ติดตามตัว หรือแม้กระทั่งเครื่องเล่นเกมคอมพิวเตอร์มีความหลากหลายในบริการต่าง ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนในอดีต ทำให้โลกทั้งใบสามารถสื่อสาร และส่งข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนความรู้ ภายในเวลาเสี้ยววินาทีเท่านั้น

เอกสารฉบับนี้ เขียนขึ้นเพื่อเป็นสัญญาประชาคมถึงภารกิจ หน้าที่ของ รัฐที่พึงตอบสนองต่อเทคโนโลยีใหม่ และสิ่งแวดล้อมใหม่ที่จะเกิดขึ้นจาก เทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม และสารสนเทศ (ICT)

รัฐบาลจะต้องมั่นใจว่า จะต้องมีการกระจายโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศและบริการต่าง ๆ สู่ประชาชน ด้วยคุณภาพสูงสุดเท่าที่จะทำได้ ประชาชนทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็น ข้าราชการ พนักงาน คนงาน ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้บริโภคร และผู้ด้อยโอกาส จะต้องได้รับบริการที่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

รัฐบาลจะต้องปกป้องและคุ้มครองสิทธิของประชาชนและผู้บริโภค ต่อการล่วงละเมิดที่อาจเกิดขึ้นจากเทคโนโลยีการสื่อสาร และสารสนเทศด้วยเช่นกัน เป้าหมายของรัฐบาลจะต้องให้ความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนที่จะใช้บริการดังกล่าว รัฐบาลจะต้องปกป้องผู้บริโภคจากบริการที่ไม่ได้คุณภาพ หรือการเก็บค่าบริการที่เกินจริง และต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิเสรีภาพกับหน้าที่และความรับผิดชอบด้านข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนและรัฐบาลพึงมีต่อกันและกัน

รัฐบาลไทยจะให้ความมั่นใจว่า ประเทศไทย จะต้องเป็นประเทศที่มีพลวัต และมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับภูมิภาคให้ได้ โดยจะถือว่าการพัฒนาขีดความสามารถดังกล่าวเป็นวาระแห่งชาติอันหนึ่ง

เพื่อที่จะไปให้ถึงเป้าหมายดังกล่าว เอกสารฉบับนี้ จะตั้งเป้าหมายที่กรอบของเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศ ที่ประเทศไทยจะมีใช้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแน่นอนที่ว่า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเครือข่ายแบนด์กว้าง ตลอดจนบริการต่าง ๆ ด้านสารสนเทศ จะเป็นเรื่องหลักที่คงจะต้องเน้นย้ำ

นอกเหนือไปจากนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ และทัศนคติ จะเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งที่ยากในการแก้ไข และเปลี่ยนแปลงอย่างไรรู้ก็ดี เมื่อการดำเนินการทุกอย่างเป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เกิดระบบธรรมรัฐ (Good Governance) ทำให้การดำเนินงานของรัฐบาลเกิดความโปร่งใส ไม่มีการคอร์รัปชัน ซึ่งประเทศชาติและประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุดในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล และรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

จากภารกิจของรัฐบาล โดยผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการปฏิรูประบบราชการ ได้ข้อยุติของกลุ่มที่ 3 ว่า ภารกิจของรัฐบาลมี 21 ข้อดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ประชาชาติ
- 2) นโยบายการเงินการคลังและงบประมาณ
- 3) การจัดสรรทรัพยากร
- 4) สวัสดิการสังคม
- 5) โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและโทรคมนาคม
- 6) การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างภูมิปัญญา
- 7) ทรัพยากรธรรมชาติ

- 8) ทรัพยากรมนุษย์
- 9) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
- 10) จัดระบบตรวจสอบ ติดตามประเมินผล
- 11) การสร้างความสามารถในการแข่งขันและภูมิคุ้มกันของประเทศ
- 12) ความมั่นคงภายใน
- 13) ความมั่นคงภายนอก
- 14) ความเป็นธรรมในสังคม
- 15) ความสัมพันธ์และการแข่งขันกับต่างประเทศ และการดูแลปกป้อง

ผลประโยชน์ของประเทศ

- 16) สิ่งแวดล้อม
- 17) การเพิ่มพลังประชาสังคม/ประเทศ
- 18) พัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมนันทนาการและการกีฬา
- 19) การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ
- 20) การดูแลบริหารจัดการทรัพยากรสินของประเทศ
- 21) การกระจายรายได้ ชัดความยากจนและลดช่องว่างของรายได้

จากนั้น สามารถจัดกลุ่มจากภารกิจของรัฐและระบบสารสนเทศที่น่าจะเกี่ยวข้องออกเป็น 10 กลุ่ม ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ระบบสารสนเทศทางเศรษฐกิจ และขีดความสามารถทางการแข่งขัน

การเพิ่มรายได้ การเพิ่มพูนศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ความร่วมมือกับต่างประเทศและการปกป้องผลประโยชน์

กลุ่มที่ 2 ระบบสารสนเทศทางการเงิน การคลัง และทรัพยากรสินระบบสารสนเทศงบประมาณ

นโยบายการเงินการคลัง การบริหารจัดการทรัพยากรและสินทรัพย์ของประเทศ

กลุ่มที่ 3 ระบบสารสนเทศทางสวัสดิการสังคม ระบบสารสนเทศบุคลากร ระบบสารสนเทศทางการศึกษา

สวัสดิการสังคม ทรัพยากรมนุษย์

กลุ่มที่ 4 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมและประเมินผล ระบบสารสนเทศในการทำบัญชี และตรวจเงินแผ่นดิน

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร ระบบตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล

กลุ่มที่ 5 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต ระบบทางด่วนข้อมูลทางการศึกษา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี

กลุ่มที่ 6 ระบบสารสนเทศในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ GIS, Remote Sensing

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การทำนุบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ 7 ระบบสารสนเทศทางความมั่นคง ระบบสารสนเทศทางทหาร ระบบสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม ระบบร้องทุกข์ ระบบรับฟังความคิดเห็น ระบบเตือนภัย

ความมั่นคงภายในและภายนอก การรักษาความเป็นธรรมในสังคม

กลุ่มที่ 8 ระบบรับฟังความคิดเห็น ระบบร้องทุกข์ ระบบ e-Commerce ภาคประชาชนโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล

การเพิ่มพลังประชาสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การกระจายรายได้

กลุ่มที่ 9 ระบบสารสนเทศในการเผยแผ่พระศาสนา ระบบสารสนเทศด้านวัฒนธรรม

การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

กลุ่มที่ 10 ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement)

การจัดซื้อจัดจ้างแบบออนไลน์ โปร่งใส และเป็นธรรม

3. วิสัยทัศน์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

วิสัยทัศน์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย เป็นการสร้างสรรค์ระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาคมในรัฐบาล ธุรกิจ และชุมชนต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะได้ปรับปรุงระบบการบริหารและบริการภาครัฐ ด้วยการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร (ICT) ดำเนินการให้บริการต่าง ๆ ของรัฐจำนวนมาก สามารถดำเนินการออนไลน์ในระบบอินเทอร์เน็ต และสามารถให้บริการได้แบบ 7 x 24 โดยไม่มีวันและเวลาหยุด

ในการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลไทยจะต้องเน้นที่ระบบสารสนเทศมากกว่าการเน้นที่ระบบเทคโนโลยีแต่เพียงอย่างเดียว และการที่มีการประยุกต์ระบบสารสนเทศเข้าไปในเนื้อหาของรัฐบาลนั้น ไม่ใช่เพียงการนำคอมพิวเตอร์เข้าไปใช้ในองค์กรเดิมเท่านั้น แต่จะต้องมีการปรับองค์กรให้มีความเหมาะสมเพื่อที่จะได้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมายของการปฏิรูประบบราชการให้มีขนาดที่เหมาะสม (Right Sizing) อีกด้วย

เนื่องจากการปรับองค์กรภาครัฐเข้าสู่การเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด วิธีปฏิบัติ (Paradigm Shift) วิธีการกระจายข้อมูลข่าวสาร วิธีการให้บริการต่อประชาชน ตลอดจนความรับผิดชอบที่ข้าราชการจะพึงมีต่อประชาชน และหน่วยงานของตนเอง ดังนั้นการปฏิบัติการเพื่อให้เกิดรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์นั้น จะต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป จนในที่สุด ผู้ปฏิบัติการ ข้าราชการ และประชาชน จะมีความเข้าใจในที่สุด

3.1 ความเป็นมา

กิจการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เริ่มต้นมานานตั้งแต่มีการประดิษฐ์เครื่องมือที่เรียกว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ขึ้นมาในโลก โดยที่แรกเริ่มใช้ในกิจการทางทหารมาก่อน และได้แปรมาเป็นเครื่องเก็บและประมวลผลข้อมูลสถิติต่างๆ ของรัฐบาล เช่น การทำสำมะโนประชากร เป็นต้น เมื่อคอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลทางบัญชี ก็นำมาใช้ในกิจการทางบัญชีทั้งของรัฐ และเอกชนในที่สุด

ดังนั้น รัฐบาลกับระบบการประมวลผลด้วยอิเล็กทรอนิกส์มีมานานแล้ว แต่แล้วเมื่อมีระบบอินเทอร์เน็ต และ World Wide Web เกิดขึ้น พร้อม ๆ กับการมีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Commerce ที่สามารถให้บริการแบบ 7 × 24 หรือเจ็ดวันต่อสัปดาห์ และยี่สิบสี่ชั่วโมงต่อวัน (ไม่มีการหยุดพัก) จึงเกิดแนวความคิดของการให้บริการภาครัฐในรูปแบบของเทคโนโลยีเดียวกัน และให้ชื่อว่า e-Government

ในกรณีของประเทศไทยนั้น มีการใช้คอมพิวเตอร์มานาน ไม่ต่ำกว่าสามสิบปีแล้ว โดยเริ่มต้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่ก็เป็นการใช้บริการประมวลผลที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่โต เทอะทะ ทำงานได้ช้า (เร็วสำหรับคนในยุคนั้น) เครื่องมีราคาแพงมาก ใช้บัตรเจาะรูเป็นเครื่องมือหลักในการทำงานโปรแกรม ในขั้นตอนนี้คอมพิวเตอร์ยังเป็นออสูรร้ายที่เข้าใจยาก ไม่น่าใช้ แต่อย่างไรก็ดี ดูเหมือนกับมีเสน่ห์น่าหลงใหล และมีอนาคตที่ดีทีเดียว

ในเวลาไม่นานหลังจากนั้น ประมาณช่วงปี 1980-1989 ระบบสื่อสารข้อมูลออนไลน์และที่เก็บข้อมูลแบบจานแม่เหล็ก ทำให้คอมพิวเตอร์มีความสามารถทางสารสนเทศ แทนการเป็นเครื่องคำนวณแต่อย่างเดียว ตลอดจนมีการแข่งขันอย่างมาก ทำให้เครื่องมีราคาถูกลง และมีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วงนี้คอมพิวเตอร์ยังมีราคาแพงแต่นิยมใช้ในสถาบันทางการเงิน เช่น ธนาคาร จะทำการเชื่อมโยงกับสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีบริการที่ดีกว่าคู่แข่ง และในที่สุดก็มีการตั้งธนาคารอัตโนมัติริมถนน หรือที่เรารู้จักกันในชื่อ ตู้ เอ ที เอ็ม นั่นเอง ในช่วงทศวรรษนี้ กิจการธนาคารในประเทศไทยได้พัฒนาและแข่งขันการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมากมาย ธนาคารต่าง ๆ สามารถออนไลน์ได้ทั้งประเทศตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา และในที่สุด ตู้ เอ ที เอ็ม กลายมาเป็นเครื่องมือหลักทางการเงินทุก ๆ ลัคนเดือน ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐบาล และเอกชน และที่น่าสนใจมากคือ ตู้ เอ ที เอ็ม ของธนาคารต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ โดยที่สามารถรับบัตร เอ ที เอ็ม ได้ทุกธนาคาร ในช่วงนี้ บริการจ่ายค่าสาธารณูปโภคของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ ค่าไฟ

สามารถถ่ายได้ที่ธนาคารทั้งสิ้น (ในหลาย ๆ ประเทศ เช่น บังคลาเทศ มีความภาคภูมิใจมากที่สามารถทำได้ในปี 2543) ดังนั้น เราน่าจะถือได้ว่าโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของเรานั้น ได้เริ่มตั้งแต่เราสามารถจ่ายค่าสาธารณูปโภคผ่านระบบธนาคาร และรับเงินเดือนผ่านระบบธนาคารของเรา โดยตู้ เอ ที เอ็ม มีบทบาทที่สำคัญในยุคที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ต

ช่วงปี 1990-1995 นับได้ว่าเป็นช่วงที่การพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบใหญ่ ๆ มีการชะลอตัว ถึงแม้ว่าในช่วงต้น ๆ ของทศวรรษมีการลงทุนมากมายทางไอ ที ก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากธนาคารถึงจุดอิ่มตัวในการลงทุนเช่นกัน และโลกกำลังก้าวสู่จุดที่เรียกว่า Down Sizing โดยที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีสมรรถนะสูง ก้าวเข้ามาแทนที่ ตลอดจนระบบเครือข่ายมีการเปลี่ยนไป มีหลักนิยมใหม่ที่เรียกว่าระบบเครือข่ายท้องถิ่น โดยมีเครื่องแม่ข่ายพร้อมโปรแกรมระบบปฏิบัติการเครือข่ายของบริษัท Novell และ Microsoft Windows NT ก้าวเข้ามามีบทบาท ในช่วงนี้จึงเป็นการปรับเปลี่ยนระบบ และการปฏิรูปองค์กร หรือ การ Reengineering องค์กรต่าง ๆ อย่างมากมาย ภาครัฐได้ลงทุนกับการขยายบริการ และซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์บุคคล หรือ PC เข้ามาอย่างมาก และใช้ในกิจการสำนักงานอัตโนมัติจนในที่สุดเครื่องพิมพ์ดีดแทบจะหายไปจากองค์กรต่าง ๆ ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป ประเภท dBASE, Lotus 1-2-3 และเวิร์ดจุกา มีบทบาทสูงสุดในยุคนี้ และสิ่งที่ก้าวเข้ามาอย่างรวดเร็วในช่วงนี้ คือ ซอฟต์แวร์เถื่อน และไวรัสคอมพิวเตอร์สายพันธุ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เป็นบูตเชคเตอร์ไวรัส

ช่วง 1995-2000 เป็นช่วงที่ประเทศมีวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน ทำให้ทุกอย่างชะลอตัวไปหมด แต่ในช่วงนี้ โลกมีการพัฒนาทางไอ ที สูงมาก มีการพัฒนาโปรแกรมยอดนิยมสูงสุด และกลายเป็นมาตรฐานการตลาดของโลก (De Facto) คือ โปรแกรมชุดวินโดวส์ (95, 98 และ 2000) และไมโครซอฟท์ออฟฟิศ (Word, Excel, Access และ Power Point) นอกจากนั้น การแยกตัวของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ออกจากภาครัฐบาลของสหรัฐฯ เข้าสู่การทำงานแบบเอกชน ทำให้เกิดการพัฒนาย่างมากมายในต่างประเทศ ในเรื่อง

ของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบ World Wide Web และใช้โปรแกรมที่เรียกว่า Web Browser ในการเปิดและปิดข้อมูลที่เราสนใจได้โดยง่ายตาย การเปิดบริการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ด้วยการใช้เว็บ ทำให้สามารถทำการค้าได้ตลอดวันโดยไม่มีวันหยุดงาน ทำให้เกิดโครงสร้างระบบเศรษฐกิจใหม่โดยอาศัยแรงผลักดันของอินเทอร์เน็ตเป็นฐาน และยังคงต่อเนื่องเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานภาครัฐที่จะมีการขยายการบริการไปสู่ประชาชนในรูปแบบเดียวกันที่เรียกว่ารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) นั้นเอง แต่การอย่างไรก็ดี ถึงแม้มีเงินลงทุนซื้อเครื่องมือและซอฟต์แวร์ในส่วนของภาครัฐบาลจำนวนมาก แต่ก็ได้ลงทุนไม่มากนักกับทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะภาครัฐ ทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานจำนวนมากของภาครัฐที่พร้อมรับเศรษฐกิจใหม่

ในช่วงปี 2000 มีแรงกดดันจากนานาประเทศ ให้เราต้องร่วมในโครงการ e-Asean (ยุโรปมี e-Europe) โดยประเทศในภูมิภาคตกลงกัน โดยที่ไทยจะพัฒนาโครงการที่เรียกว่า e-Thailand ขึ้นมา โดยที่หนึ่งในโครงการดังกล่าวใช้ชื่อว่า e-Government

เนื่องจากกระบวนการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ก็คือ การนำบริการต่าง ๆ ของรัฐ มาทำการออนไลน์ผ่านระบบเว็บบนอินเทอร์เน็ต นั้นเอง ดังนั้น จุดเริ่มต้นคือจะต้องจัดลำดับความเร่งด่วนและความสำคัญ ตลอดจนความเกี่ยวพันระหว่างระบบงานที่จะมีขึ้นต่อไป

หลักการของ e-Government สามารถเขียนแบบย่อ ๆ ดังนี้คือการบริการที่ภาครัฐพึงให้กับประชาชน โดยยึดหลักดังต่อไปนี้

- โปร่งใส
- ทันใด (ใจ)
- ทุกที่
- ทั่วถึง เท่าเทียม
- ทุกเวลา

3.2 ทำไมรัฐบาลไทยจึงสนับสนุนโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

รัฐบาลไทยจะต้องเตรียมพร้อมรับมือระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือหลัก และจะต้องก้าวสู่รัฐบาลแห่งความเร็วสูง (High Velocity) ในการรับรู้ และรับทราบ สิ่งที่เกิดขึ้น และพยากรณ์สิ่งที่กำลังจะเกิดได้ทันท่วงที หรือระบบประสาท ดิจิตอล (Digital Nervous System) ความเร็วสูงนั่นเอง

รัฐบาลไทยยังต้องมีพันธกิจในการปฏิรูประบบราชการ และหนึ่งใน มาตรการปฏิรูปคือการลดและไม่เพิ่มจำนวนข้าราชการ โดยไม่ลดงานที่ดำเนินการอยู่ และยังคงต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ดีขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจะหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องมือสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ไม่ได้ การนำรูปแบบของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยเหลือ จะทำให้จำนวน ข้าราชการที่ลดลงจะไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ ปฏิบัติงานตามภารกิจ และยังคงดีขึ้นในการให้บริการประชาชนเสียอีก

ปัจจัยสำคัญของการเป็นธรรมรัฐ (Good Governance) คือ จะต้อง มีการเชื่อมต่อกับประชาชนอย่างแน่นแฟ้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะทำให้ความ สัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน และองค์กรทางธุรกิจ มีความรวดเร็วกว่าที่เคย เป็นมาในอดีต ในความสัมพันธ์ดังกล่าวรวมไปถึงการให้บริการประชาชนที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด (ทุกที่ ทุกเวลา ทุกใจ และโปร่งใส) อีกด้วย เรื่อง ไตที่รัฐบาลรู้ ประชาชนก็ควรรับรู้ด้วยเช่นกัน และควรจะเป็นเวลาเดียวกันด้วย

3.3 ประโยชน์ของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

☆ จะเป็นการปรับปรุงบริการต่อประชาชน และผู้ประกอบการเอกชน

* การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูล และบริการที่ดีกว่าเดิมของ ประชาชน

- บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

- ช่องทางการสื่อสารที่มีมากขึ้น จากเดิมใช้คำพูด หรือ จดหมาย มาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทน

- * ปรับปรุงคุณภาพของการบริการ
 - พัฒนาความน่าเชื่อถือได้ดีกว่าเดิม
 - ความเร็วสูงขึ้นมาก
 - ความโปร่งใสของการให้บริการ
- ☆ พัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรัฐบาล
 - * กระบวนการที่ดีขึ้น
 - กระแสสารสนเทศที่ไหลเวียนได้ดีขึ้น
 - มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในงานต่าง ๆ
 - * มีระบบที่ดีขึ้น
 - มีเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ
 - มีเครื่องมือในการบริหารจัดการ
 - มีเครื่องมือในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ดำเนินการ
 - * และที่สำคัญที่สุดคือ การกระจายอำนาจไปที่ประชาชน

3.4 แนวทางการดำเนินการเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

การดำเนินการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์นั้นต้องมีการพัฒนาที่ต้องมองภาพแบบองค์รวม และต้องมีแผนการดำเนินการที่ครบทุกประเด็น เนื่องจากรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีกระบวนการใหม่ ระบบใหม่ โครงสร้างใหม่ การฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะใหม่ ตลอดจนการรู้จักแบ่งปันทรัพยากรสารสนเทศระหว่างหน่วยงาน

การพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สามารถเริ่มต้นจากงานง่าย ๆ ที่สามารถทำได้ก่อนแล้ว เช่น การทำบัตรประชาชน การทำใบขับขี่ การจดทะเบียนบริษัท การจัดซื้อจัดจ้าง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ระบบติดตามแผนงานโครงการของรัฐ ตลอดจนการบริการข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของคณะรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีต่อประชาชน ซึ่งระบบเหล่านี้ สามารถดำเนินการได้เป็นระบบนำร่อง เพื่อที่จะได้ขยายผลต่อไป (ในขณะนี้ได้มีการพัฒนาระบบเหล่านี้ไปบ้างบางส่วนแล้วแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จและขยายผลทั่วประเทศ)

3.5 ข้าราชการไทยต้องเตรียมพร้อมอะไรบ้าง

ข้าราชการที่จะต้องเดินทางสู่ระบบใหม่จะต้องเปลี่ยนความนิยมในระบอบอมาตยาธิปไตย เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตย โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้บริการต่อประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียภาษีเสมือนเป็นลูกค้าของตนที่ต้องเอาอกเอาใจเป็นพิเศษ ดังนั้น ข้าราชการยุคใหม่จะต้อง

- ปรับทัศนคติในการบริการ
- ปรับปรุงทักษะในการใช้ IT เช่น การเปิด website การรับส่ง e-mail
- ศึกษา และหาแนวทางใหม่ ๆ ในการให้บริการ
- รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และปรับให้เป็นความรู้ (Knowledge) ในที่สุด
- ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกลยุทธ์ในการทำงาน เสมือนกับ ปากกา ดินสอ และพิมพ์ดีด ในสมัยก่อน

3.6 ตัวอย่างระบบงานที่รัฐควรจะทำ

3.6.1 ระบบที่เป็นกลไกของรัฐ

เป็นหูเป็นตา หมายถึงระบบที่จะคอยเตือนภัย รับทราบ และติดตามปัญหาต่าง ๆ ของรัฐ ที่ประชาชนจะประสบ หรือประสบไปแล้ว เราอาจเรียกได้ว่าระบบประสาทดิจิทัล หรือ Digital Nervous System ซึ่งได้แก่

- ระบบเตือนภัย ทางสังคม เศรษฐกิจ และอุบัติเหตุ
- ระบบร้องทุกข์ ที่สามารถแจ้งความถึงรัฐบาลได้ทันที เช่น www.rakang.thaigov.go.th (www.rakang.org)
- ระบบประชาสังคม ที่สามารถทำออนไลน์ โดยการใช้ Web board หรือ Chat Room ทำให้ผู้คนมีสังคมที่กว้างขวาง และรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ระบบ GIS และ Remote Sensing ที่จะบอกเราได้ว่าน้ำจะท่วมที่ใด ไม่ใช่ท่วมเพราะอะไร

3.6.2 ระบบที่บริการประชาชน

เพื่อให้ประชาชนสะดวกสบายและรวดเร็วในการดำเนินชีวิต และติดต่อกับราชการ

- ระบบทำบัตรประชาชนแบบใหม่ที่รองรับได้ในลิบนาทึ
- การรวมบัตรประกันสังคม ประกันสุขภาพ บัตรข้าราชการ และบัตรผู้เสียภาษี ให้มีหมายเลข ID เดียวกัน (13 หลักของกรมการปกครอง)
- การทำ Pass Port ที่อำเภอใกล้บ้าน
- การทำ One Stop Services ของบริการต่าง ๆ ภาครัฐ
- ระบบคืนภาษี และชำระภาษี online

3.6.3 ระบบจัดเก็บรายได้

- ระบบข้อมูลผู้เสียภาษี
- ระบบแผนที่ฐานภาษี (GIS)
- ระบบการตรวจสอบการชำระภาษี และการขอคืน VAT
- ระบบงานศุลกากรที่มีประสิทธิภาพ เช่น การมีเครื่องคอมพิวเตอร์สแกนคอนเทนเนอร์ ที่ใส่สินค้าขาเข้าและออก ระบบตรวจสอบภาษีนำเข้า เป็นต้น

3.6.4 ระบบบริการข้าราชการ

เพิ่มขวัญ กำลังใจ และประสิทธิภาพของข้าราชการ

- ระบบโยกย้าย
- ระบบร้องทุกข์
- ระบบสอบถามสิทธิ
- ระบบที่ปรึกษาทางกฎหมาย ข้าราชการ
- ระบบลงทุน และกิจการเสริมอาชีพที่เหมาะสม
- ระบบช่วยเหลือครอบครัว เช่น การศึกษาของบุตร อาชีพเสริมของคู่สมรส
- ระบบขอสินเชื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อซ่อมบ้าน หรือเรื่องอื่น ๆ
- ระบบรับความคิดเห็นจากข้าราชการ

ทั้งนี้ ระบบทุกระบบที่กล่าวมาข้างต้น จะเป็นระบบที่ทำงานแบบ อินเทอร์เน็ต หรืออินเทอร์เน็ต ที่สามารถบริการประชาชนได้ทุกวัน ไม่มีวันหยุด ราชการ และตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งประเทศไทยจะมีทั้งความสะดวกลสบายในการ ทำธุรกรรมจากจุดใดก็ได้ และยังเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระดับนานาชาติ เนื่องจากมีความรวดเร็วในการดำเนินการ นอกจากนี้ยังจะต้องจัดระบบข้อมูล ฐานที่เป็นเอกภาพและการแบ่งปันทรัพยากรสารสนเทศ และระบบเครือข่าย ข้อมูลภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมต่อกันที่ความเร็วสูงได้อีกด้วย

3.7 การดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ประสบความสำเร็จ รัฐบาล โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 242/2544 ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ขึ้น เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2544 เพื่อดำเนินการให้รัฐบาลไทยเข้าสู่ความเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ภายในปี 2550 หรือในอีก 6 ปีข้างหน้า

3.8 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ความสำเร็จของโครงการจะเป็นไปไม่ได้ ถ้าไม่ทำสิ่งเหล่านี้

- ประชาชนของอมาตยาธิปไตย ข้าราชการเป็นศูนย์กลาง จะเปลี่ยนไปเป็นประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และปรับปรุง ข้อมูลที่เป็นรหัสประจำตัวให้เป็นตัวเดียวกัน
- ละลายพฤติกรรมขององค์กรภาครัฐที่นิยมสร้างอาณาจักร ไปเป็นการให้บริการหน่วยงานอื่น ๆ
- กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล จะต้องเพิ่มความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบ
- การออกนโยบายใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีความเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุและผล นโยบายใด ๆ จะต้องสร้างขึ้นโดยการใช้สถิติ สารสนเทศ ที่ถูกต้อง

ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากประชาชนและผู้ประกอบการ เพื่อที่จะได้นโยบายที่สมบูรณ์ถูกต้อง

- รัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากการชี้ นำ เป็นแนะนำและส่งเสริม
- จะต้องจัดทำฐานโครงสร้างสารสนเทศที่มีอยู่ (Government IT Assessment) ให้รู้ถึงสถานะทาง IT ของประเทศ
- ต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน
- ที่สำคัญคือวิสัยทัศน์ของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี

3.9 บทแทรก

ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ จะก่อให้เกิดอะไรบ้างในประเทศไทย

1. การปฏิวัติการสื่อสาร ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ และประชาธิปไตยรูปแบบใหม่
2. ขณะนี้ ประเทศไทยแทบทุกครัวเรือนมีวิทยุ และกว่า 80% มีโทรทัศน์
3. มีจำนวนโทรศัพท์บ้าน ประมาณ 7-8 ล้านเลขหมาย ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีประมาณ 4 ล้านหมายเลข โรงเรียนในชนบทประมาณสองหมื่น โรงเรียนยังไม่มีโทรศัพท์
4. ปริมาณของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 1% ของประชากร จัดว่าน้อยมาก แต่กำลังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
5. มีโทรศัพท์มือถือค่ายต่าง ๆ เช่น AIS, dTAC ประมาณ 7 ล้านหมายเลข
6. ในขณะนี้ ระบบสื่อสารโทรศัพท์นอกจากสามารถส่งสัญญาณเสียงยังสามารถส่งสัญญาณดิจิทัล เช่น ภาพ และวิดีโอ ได้ด้วย
7. เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเท่าฝ่ามือ (Palm Computer) เช่น iPaq, Palm Pilot, Psion สามารถทำงานที่เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดตั้งโต๊ะทำได้

และยังมีความสามารถในการเป็นเครื่องโทรศัพท์มือถือ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องเล่นเพลงที่บันทึกแบบ MP3 อีกด้วย และในขณะนี้ยังสามารถใช้ Download ภาพยนตร์ และต่อเชื่อมกับเครื่องมือหาตำแหน่งดาวเทียม หรือ GPS ได้อีกด้วย

8. เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล PC และเครื่องโน้ตบุ๊กทั้งหลาย มีความสามารถมากขึ้นกว่าการเป็นเครื่องท่อนอินเทอร์เน็ต และการเป็นแคปโปรแกรม พิมพ์ดีด เครื่องเหล่านี้ยังมีความสามารถในการดูโทรทัศน์ บันทึกภาพยนตร์ และวิดีโอ

9. เครื่องเล่นเกมสวิตช์ไอ เช่น Play Station 2 ของโซนี่ สามารถทำให้โทรทัศน์ที่เล่นเกมส์ของคุณ สามารถเชื่อมต่อกับผู้ที่ต่ออยู่บนระบบอินเทอร์เน็ต และยังสามารถเล่นดนตรีได้พร้อม ๆ กับที่เล่นเกมส์อยู่ เครื่องมือเหล่านี้เองที่นำความสามารถในการประมวลผลมาที่บ้านได้โดยง่ายดาย

10. สายสัญญาณแบบ ADSL และ ISDN ทำให้ความกว้างของช่องสัญญาณการสื่อสารที่มีความเร็วสูง วิ่งเข้าสู่บ้านได้ในราคาประหยัด

11. ประเทศไทยมีโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลที่จะมีการเชื่อมต่อเครือข่ายลงไปทุกภูมิภาคถึงระดับ อบต. ภายในสี่ปีข้างหน้า

12. นักเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดจะเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตภายในสองปี นักเรียนในโรงเรียนประถมจะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมภายในสี่ปี สำหรับอาชีวศึกษาจะเชื่อมต่อเสร็จในปีหน้า

13. เครือข่ายความเร็วสูง เช่น UNINET จะถูกนำมาใช้ในกิจการการศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อการนำความรู้ในรูปแบบดิจิทัล ออกสู่นักเรียน นิสิต นักศึกษา โดยรวดเร็ว

14. ประเทศไทยจะต้องมีระบบเตือนภัย ทั้งจากธรรมชาติ เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และ สังคม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ และเพื่อการตั้งรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน

15. เรื่องที่กล่าวมานี้ไม่ใช่เรื่องของการที่เทคโนโลยีใหม่จะมาแทนที่เทคโนโลยีเก่าเท่านั้น แต่ยังเป็นการที่เทคโนโลยีทั้งสองจะอยู่ร่วมกันอย่างผสมผสานมากกว่า

โครงการที่ดำเนินการในประเทศอื่น ๆ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์มีโครงการที่ชื่อว่า Singapore ONE (Singapore One Network for Every One)

ความเป็นมาของโครงการ

โครงการนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 1980 โดยการตั้ง NCB (National Computer Board) คณะกรรมการคอมพิวเตอร์แห่งชาติขึ้น ในปี 1981 และดำเนินการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับ National Development Boards (NDB) โดยมีวัตถุประสงค์ให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางตลาดการค้าด้าน IT ในภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางด้านเทคนิค และการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในภูมิภาคอีกด้วย การดำเนินงานของ NCB ประสบความสำเร็จอย่างมากมาย ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างมากทั้งภาครัฐและเอกชนของสิงคโปร์ ต่อมา NCB ได้ขยายและเพิ่มเติมสถาบันต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ITI (Information Technology Institute) ในปี 1986 และ ICIS (Information Communication Institute of Singapore) ในปี 1989 เป็นต้น

หลังจาก โก๊ะ จ๊ก ตง เป็นนายกรัฐมนตรีของสิงคโปร์ มีการจัดทำแผน IT 2000 ของสิงคโปร์ขึ้น โดยมีชื่อว่า The IT2000 Report: Vision of an Intelligent Island โดยมี NCB เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการดำเนินการตามนโยบาย และจัดตั้ง IDA (Infocomm Development Authority) ขึ้น โดยการรวมกันระหว่าง NCB และ TAS ภายใต้กระทรวงการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Ministry of Communications and Information Technology)

โครงการ Singapore One นั้น ตั้งขึ้นในปี 1996 ภายใต้ Ministry of Communications ใช้งบประมาณ 300 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ โดยการเชื่อมต่อเครือข่ายแบนด์กว้างและสื่อประสมแบบออนไลน์ให้บริการความรู้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) โครงการนี้นับว่าประสบความสำเร็จอย่างดี เนื่องจากมีประชากรเข้าเชื่อมต่อเป็นปริมาณถึงร้อยละ 98 ในปี 1999

นอกจากโครงการดังกล่าวสิงคโปร์ยังก้าวสู่ความเป็นผู้นำด้วยการออกนโยบาย ICT21 Master Plan เพื่อให้สิงคโปร์ก้าวสู่ความเป็น Net Economy ในปี 2010 อีกด้วย นโยบายดังกล่าวสามารถกล่าวย่อ ๆ ได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้เป็นปัจจัยในการขยายการเจริญเติบโตของสิงคโปร์
2. เพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อก่อให้เกิดเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ขึ้นในประเทศ
3. เพื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติให้ดีขึ้น

5. วิสัยทัศน์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของสหพันธ์รัฐมาเลเซีย

(แปลจาก Towards a vision for a new electronic government in Malaysia)

ระบบ e-Government จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานภายในรัฐบาล พร้อมทั้งจัดให้มีการบริการสำหรับประชาชนในยุคข้อมูลข่าวสาร ระบบนี้จะช่วยเพิ่มความสะดวกสบาย ความสามารถในการเข้าถึงและคุณภาพในการโต้ตอบกับภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ยังเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งข้อมูลข่าวสารไปในระบบ เพื่อพัฒนาความรวดเร็วในการทำงานภายในรัฐบาล เพิ่มความสามารถในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย

5.1 วิสัยทัศน์ของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เป็นมุมมองหนึ่งของบุคคลในคณะรัฐบาลภาคธุรกิจ และประชาชนที่ทำงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ วิสัยทัศน์นี้ใช้สำหรับรัฐบาลที่ใช้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารแบบสื่อผสม เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการทำงานอย่างน่าตื่นเต้น และในการสร้างสภาวะแวดล้อมของการให้ความร่วมมือที่สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับมัลติมีเดียต่อไป ระบบนี้จะมุ่งเน้นไปที่การที่ภาครัฐจัดให้มีบริการในด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในประเทศ ด้วยการเพิ่มความสามารถในการทำให้บุคคลในภาครัฐสามารถตอบสนองตามความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2 เหตุผลและความจำเป็น

ระบบงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในภาครัฐในปัจจุบันมีความสามารถในการดำเนินงานในระบบอัตโนมัติได้ในระดับหนึ่ง วัตถุประสงค์ของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ก็เพื่อรองรับการดำเนินงานที่อยู่นอกเหนือจากความสามารถในการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน นั่นคือโครงสร้างระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐบาลและการดำเนินการที่มีในปัจจุบัน จะไม่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถที่กล่าวในข้างต้นได้ ซึ่งที่จริงแล้วการดำเนินการในปัจจุบันก็เป็นเพียงการเพิ่มค่าใช้จ่าย และเพิ่มภาระของระบบงานที่มีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างมากมาย โดยที่ไม่ได้เปลี่ยนวิถีทางในการตกลงใจแต่อย่างใดเลย หรือไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพของการให้บริการที่จะได้รับ ความสำเร็จในการที่รัฐบาลจะยกระดับขึ้นมาใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในการดำเนินงานของรัฐบาล และมีความหมายต่อความรับผิดชอบของข้าราชการ ภาคเอกชน และประชาชนในประเทศ ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าบริการแบบใหม่ ข้อมูลข่าวสาร และช่องทางการสื่อสารสำหรับรัฐบาลในการโต้ตอบกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขต ก็จะต้องมีการที่จะมีความคุ้นเคย

กับเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเพื่อที่จะพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านใหม่ ๆ นั่นคือระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ จะสามารถรองรับวัตถุประสงค์ในปี 2020 ในการเป็นชนชาติที่ได้รับการพัฒนาแล้ว

5.3 วิธีทางในการเพิ่มประสิทธิภาพด้วยระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

การนำระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้งาน จะต้องการการพัฒนาในภาพรวม และโปรแกรมการติดต่อในทุกด้านของรัฐบาล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานใหม่ ระบบใหม่ โครงสร้างใหม่ การฝึกฝนเพื่อพัฒนาความสามารถ และคุณค่าที่มีการแบ่งปัน แต่การเดินทางไปสู่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากขั้นตอนเล็ก ๆ ก่อน จุดเริ่มต้นของการประยุกต์ในส่วนรัฐบาลซึ่งเป็นผู้นำจะมีเป้าหมายในเรื่องของบริการที่มีความสำคัญ อาทิเช่น การต่อทะเบียนใบอนุญาตขับรถ การดำเนินงานของรัฐบาล การปฏิบัติงานของสำนักนายกรัฐมนตรี การบริหารจัดการกำลังพล และการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ และในทันทีที่โครงการนำร่องเหล่านี้เริ่มมีการดำเนินงาน ก็จะเริ่มมีการพัฒนาบริการด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยขยายขอบเขตการดำเนินงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

โครงการนำร่องต่าง ๆ จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญจากคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นมา โดยคณะกรรมการชุดนี้จะทำการพัฒนาแนวคิดที่ต้องการสำหรับข้อเสนอของโครงการที่อธิบายประโยชน์ที่จะได้รับจากการหาวิธีการประยุกต์ใช้ในแต่ละด้าน ชุดของมาตรฐานทางเทคโนโลยีอย่างน้อยที่สุดที่ต้องการใช้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะมีการประสานการดำเนินงานและความสามารถในการเข้ากันได้กับระบบงานที่มีในปัจจุบันและสามารถรองรับระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้ และสุดท้ายคณะกรรมการชุดนี้ยังต้องจัดทำแผนงานอย่างละเอียดสำหรับระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่วางโครงสร้างแนวคิดที่กลั่นกรองมาจากวิสัยทัศน์ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ในแต่ละด้าน และกำหนดช่วงระยะเวลาในการวางแนวทางต่อไปในอนาคต

5.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

เอกสารนี้จะอธิบายถึงวิสัยทัศน์สำหรับระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการระบุวัตถุประสงค์อย่างเด่นชัดของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งวิสัยทัศน์ในการนำมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งประโยชน์ต่อการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

- จัดตั้งเซิร์ฟเวอร์ของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านทาง <http://.....> ที่มีเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่
- ความต้องการที่จะได้รับข้อมูลกลับมาจากทุกส่วนเพื่อนำมาปรับแต่งให้เป็นเอกสารที่สมบูรณ์ โดยส่งแนวความคิดสร้างสรรค์มาได้ที@.....

5.5 ทำไมจึงต้องมีการจัดตั้งระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องเฝ้าจับดูความคืบหน้าในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เสนอให้มีโอกาสในการรับรู้การเปลี่ยนแปลงในทุกส่วนของรัฐบาล เพื่อให้แน่ใจว่าในส่วนของสาธารณะยังคงเป็นไปตามความต้องการที่มีความสัมพันธ์กัน และในส่วนของรัฐบาลยังมีการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในปี 2020 โดยที่ทั้ง 2 ส่วนนี้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะรองรับเป้าหมายในการนำส่วนที่เป็นสาธารณะมาก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิวัติทางด้าน IT ที่เป็นส่วนที่นำหน้าในการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐในโลก การที่จะมั่นใจได้ว่าระดับของการพัฒนาเหล่านี้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับประเทศได้ รัฐบาลจะต้องทำการปรับโครงสร้างการจัดการในส่วนที่เป็นหัวใจสำคัญ ดังนั้นการที่จะนำระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้จึงจำเป็นต้องมีการปรับการจัดการโครงสร้างของระบบราชการ

5.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

สร้างสรรการทำงานแบบใหม่ของรัฐบาลผ่านการเชื่อมโยง

ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์แทบจะไม่มีโอกาสในการสร้างรัฐบาลใหม่ แต่จะกำหนดความสัมพันธ์แบบใหม่ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน กับภาคธุรกิจของเอกชน และกับตัวรัฐบาลเอง ด้วยการทำให้มีช่องทางการสื่อสารใหม่ระหว่างองค์ประกอบทั้งหมด ก็จะช่วยเพิ่มความสะดวกในการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ในปี 2020

สำหรับประชาชนแล้ว ความสัมพันธ์ในลักษณะใหม่นี้ หมายถึงการพัฒนา รูปแบบของการให้บริการที่น่าเชื่อถือ บริการที่มีอยู่เดิมนี้อาจได้รับการพัฒนาเพื่อเสนอให้มีรูปแบบของการให้บริการใหม่ ๆ ประชาชนจะสามารถเข้าถึงการให้บริการเหล่านี้ได้โดยง่าย มีประสิทธิภาพสูง และค่าใช้จ่ายต่ำ ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะก่อให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนในทุกพื้นที่รวมถึงในถิ่นทุรกันดาร ไม่ว่าจะยาก ดี มี จน หรือจะมีความพร้อมด้านพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือไม่ก็ตาม

ภายในรัฐบาลความสัมพันธ์ในลักษณะใหม่นี้ หมายถึงการสั่นไหวของข้อมูลต่าง ๆ จะได้รับการปรับปรุง โดยมีการสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับส่วนราชการต่าง ๆ อย่างดีเยี่ยม ซึ่งเป็นการปรับปรุงการประสานงานในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของรัฐบาลอย่างคุ้มค่าด้วยเครื่องมือที่ทันสมัยของรัฐบาลในการวิเคราะห์ปัญหาที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเครื่องมือในการตกลงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายสาธารณะ นอกจากนั้นยังช่วยเพิ่มความเป็นไปได้ในการอธิบายสิ่งที่ยังไม่มีในปัจจุบัน ทำให้สามารถวัดผลกระทบต่อนโยบายแต่ละด้านได้อย่างเห็นได้ชัด ความสำเร็จในกลยุทธ์จะรับรู้ได้อย่างรวดเร็ว และนำมาใช้เป็นแบบจำลอง โดยกลยุทธ์ที่ไม่ประสบผลสำเร็จก็จะต้องได้รับการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

ในปัจจุบันถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร แต่ข้อมูลส่วนใหญ่ มักจะถูกปกป้องไว้ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลเหล่านั้นมักไม่ค่อยจะ กระจายข้อมูลไปทั่วทั้งองค์กร แต่ต่อไปในอนาคตผู้ที่มีอำนาจในการตกลงใจจะ สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้โดยตรง ข้อมูลทั้งหมดจะมีการเคลื่อนไหวผ่าน ระบบฐานข้อมูลขององค์กร ที่เชื่อมโยงถึงกันเป็นระบบเครือข่าย ผ่านระบบ การรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม จึงส่งผลให้เพิ่มคุณภาพและความรวดเร็ว ในการตกลงใจ

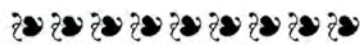
เมื่อระบบเครือข่ายเหล่านี้มีการเชื่อมโยงถึงประชาชนและหน่วยงาน ในภาคเอกชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็ทำให้มีความเป็นไปได้ที่ประชาชน จะสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของภาครัฐได้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าว กับหน่วยงานในภาครัฐก็เป็นข้อมูลที่ไม่ได้เป็นเอกสาร และการติดต่อจัดการก็ สามารถทำได้ในระบบออนไลน์ การโต้ตอบกับหน่วยงานในภาครัฐก็จะสามารถ ทำได้โดยง่าย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับเหล่านี้ยังช่วยสร้างความรับผิดชอบในรูปแบบใหม่ที่ ภาครัฐมีต่อประชาชน และภาคธุรกิจ กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะได้รับการเสนอให้มี การศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และได้รับผลอย่างกว้างขวางของ โครงการศึกษาที่เสนอให้ ความสำเร็จของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นอยู่กับ การเสนอให้มีการเรียนเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ทันสมัย ซอฟต์แวร์ และวิธีในการทำ สิ่งต่าง ๆ การเพิ่มประโยชน์ที่จะได้รับ จะต้องเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีปฏิบัติ บทบาท ของรัฐบาลจะเกี่ยวข้องกับการทำให้มีทางเลือกต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ประชาชนและ ภาคเอกชนเลือกวิถีทางที่ถูกต้องของตนเอง ทางเลือกใหม่เหล่านี้จะมีให้กับ ทุกคน และการตัดสินใจเลือกจะต้องได้รับการพัฒนา

ประโยชน์ที่จะได้รับอย่างสูงสุดของระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะมา จากระดับของความสามารถในการเชื่อมต่อข้อมูลที่มีภายในรัฐบาล ระหว่าง รัฐบาลกับส่วนประกอบของภาครัฐและส่วนภูมิภาค และผู้นำทางด้านการศึกษา การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมทำให้เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารจะเพิ่มวัฒนธรรม ของเรา

กำหนดการของโครงการ

	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ระบบบัตรประชาชน						
ระบบเครือข่ายการศึกษา						
ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์						
กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง						
ระบบบริการประชาชน						
ระบบเตือนภัย						
ระบบสารสนเทศภาครัฐ						
ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตำบล						

การดำเนินงานอิเล็กทรอนิกส์ในหน่วยงานรัฐ : บทบาทและความสำคัญ

รองศาสตราจารย์ยืน ภู่วรรณ*

* ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชาคมโลกกำลังได้รับผลของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการดำเนินธุรกรรมแบบอิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงทางระบบเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง ระบบเศรษฐกิจใหม่จึงเป็นระบบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เพราะการดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันทำได้สะดวก รวดเร็ว มีความแม่นยำถูกต้อง

ระบบเศรษฐกิจใหม่ (new economy) จึงได้รับการพูดถึงอย่างมากมาย กระแสการดำเนินการแบบ “e” แพร่หลาย เริ่มจากการทำธุรกิจแบบ e-Business และ e-Commerce มีการใช้เว็บในรูปแบบเพื่อการค้าขายมากขึ้น กิจการค้าหลายอย่างสามารถดำเนินการให้อยู่ในรูป “e” ได้โดยตรง เช่น e-Book e-Magazine e-Journal ด้วยกระแสการดำเนินการแบบโลกาภิวัตน์นี้ ทำให้กลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้ตกลงร่วมกันที่จะดำเนินการให้ภูมิภาคนี้เป็น e-Asian ซึ่งหมายถึงการพัฒนาและใช้งานแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ระหว่างกัน ดำเนินธุรกิจการค้าในยุค e ร่วมกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ประเทศไทยจึงต้องหันมาวางกลยุทธ์เพื่อจะนำพาประเทศไทยเข้าสู่ e-Thailand

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ผู้เป็นหน่วยงานหน่วยหนึ่งที่จะวางกลยุทธ์ให้กับประเทศ ได้เสนอแนวคิดและจัดประชุมระดมสมองเรื่อง e-Thailand ไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม 2543

กรอบความคิด e-Thailand

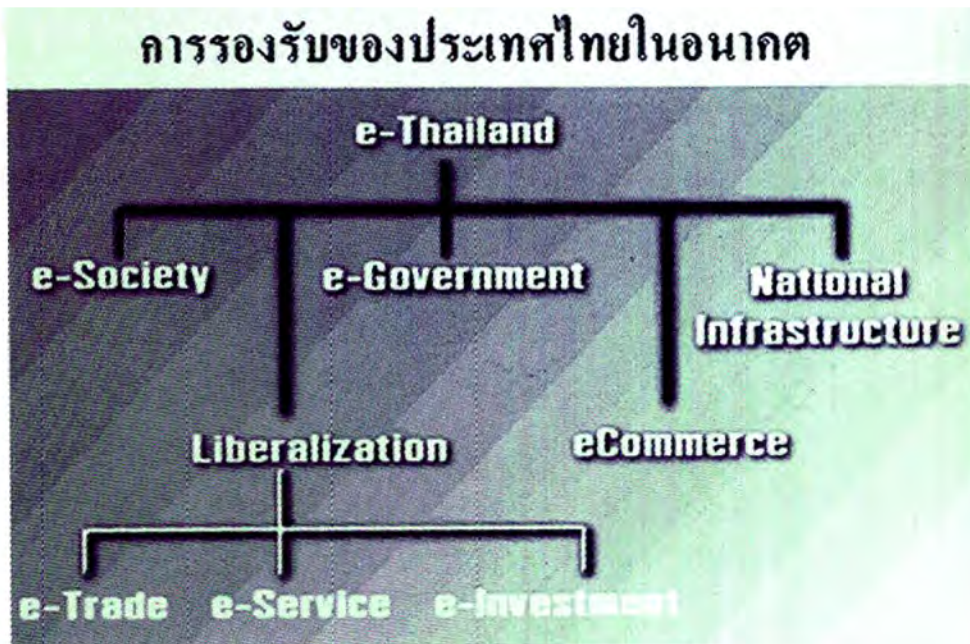
ขอบข่ายของงาน e-Thailand อยู่ที่การเตรียมการสร้างประเทศไทยให้รองรับกับระบบเศรษฐกิจใหม่ในอนาคต และเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมใหม่ที่เรียกว่า e-Society

ภารกิจของ e-Thailand มีหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างกลยุทธ์เพื่อการเตรียมพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การดำเนินการในยุคโลกาภิวัตน์ของประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ หรือลดการได้เปรียบของต่างประเทศ สามารถสร้างศักยภาพและการดำเนินการที่เท่าเทียมกันได้

ภายใต้ e-Thailand จึงมีงานหลักใหญ่ ๆ ที่ NECTEC ให้ความสำคัญหลายงาน ซึ่งประกอบด้วย

e-Society การเตรียมการและสร้างสังคมให้มีความพร้อมในเรื่อง “e” สิ่งที่น่าคิดว่า ธุรกิจและการดำเนินการในยุคเศรษฐกิจใหม่เกี่ยวข้องกับ e มากมาย สังคมไทยจะต้องก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศที่มีข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ต้องเรียนรู้วิธีการใช้ประโยชน์ และขณะเดียวกัน ผลกระทบทางสังคมทั้งทางด้านบวกและด้านลบต่าง ๆ ต้องเป็นมิติหนึ่งที่น่ามาเกี่ยวข้อง ปัญหาทางด้านอาชญากรรมบนพื้นฐานของเทคโนโลยีจะมีมากขึ้น และซับซ้อนขึ้นไปพร้อมกับสภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

e-Government เป็นการบริหารและจัดการในภาครัฐให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ให้บริการกับประชาชนอย่างดีที่สุดโดยเน้นการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) ทำให้ประชาชนมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มาก และช่วยให้การบริหารบ้านเมืองโปร่งใสขึ้น

รูปที่ 1 แผนการรองรับ e-Thailand ที่เสนอโดย NECTEC

e-Commerce และ e-Business เป็นการดำเนินการธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B-B) ธุรกิจกับองค์กรภาครัฐ (B-G) และธุรกิจกับผู้บริโภค (B-C) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีลักษณะไร้พรมแดน

Liberalization เป็นเรื่องที่กระแสสังคมโลกและแรงกดดันที่มีต่อประเทศไทยในการที่จะต้องเปิดเสรีทางการค้า การบริการและการลงทุน ซึ่งการดำเนินการในเรื่องเสรีการค้าจะเข้ามาในยุคแบบไร้พรมแดน มีสภาพการค้าแบบ e-Trade การให้บริการต่าง ๆ จะมีธุรกิจบริการเกิดขึ้นมากโดยเฉพาะการบริการแบบ e-Service การลงทุนทางด้าน e-Investment จึงเป็นกระแสหนึ่งที่จะมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อไป

โครงสร้างพื้นฐานของชาติ (National Infrastructure) เป็นเรื่องที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เพื่อให้รองรับกับการก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ โดยเฉพาะการสร้างโครงข่ายโทรคมนาคมสาธารณะ การประยุกต์ไอทีเพื่องานด้านต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากร และประชาชนในชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางด้านสารสนเทศ การสร้างกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ทางสังคม การวางกรอบนโยบาย และทัศนคติที่ดี เพื่อให้เกิดการใช้งานร่วมกันและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ความสำเร็จของ e-Thailand จึงอยู่ที่ปัจจัยหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะโครงสร้างการทำให้เกิด e-Government เพราะหน่วยงานของรัฐเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องสร้างข้อมูลให้มีพื้นฐานใช้ร่วมกันได้ ข้อมูลชุดเดียวกันต้องตรงกัน มีการประยุกต์ด้วยซอฟต์แวร์ร่วมกัน มีมาตรฐานกลาง มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี มั่นคง มีกฎระเบียบที่เอื้อต่อการทำงานทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ มีการบริหารและจัดการที่ดี

หากจะถามว่า เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ e-Thailand ที่สร้างสังคมใหม่ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ใช้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ต้องลงทุนลงแรงทางด้านเทคโนโลยี สิ่งที่จะทำไปจะได้ผลคุ้มค่าหรือไม่ หรือทำอะไรที่จะสร้างผลตอบแทนอย่างมีรูปธรรม

สิ่งที่เป็นคำตอบ คือ ประชาชนคนไทยและประเทศควรได้รับประโยชน์โดยตรง ซึ่งน่าจะอยู่ที่การประกอบกิจการโดยรวมต้องมีค่าใช้จ่ายลดลง ทำงาน

ได้มากขึ้น สะดวกรวดเร็ว และทันต่อการใช้งาน โดยเฉพาะการให้บริการประชาชนต้องเป็นแบบ one stop service ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้เร็ว กิจการธุรกิจต่าง ๆ ซื้อง่ายขายคล่อง ธุรกิจดำเนินไปด้วยดี เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศจะแข่งขันกับต่างประเทศได้ และที่สำคัญคือ กลไกในประเทศจะเกิดความโปร่งใสมากขึ้น

สังคมยุค e (e-Society) เป็นอย่างไร

เป็นที่แน่นอนว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิต ภาระหน้าที่การทำงานต่าง ๆ จะเกี่ยวข้องกับไอทีเป็นสำคัญ ลองย้อนดูการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เริ่มใช้งานมาประมาณสิบปีเศษเท่านั้น ปัจจุบันโทรศัพท์เคลื่อนที่กำลังก้าวเข้าสู่ยุคเชื่อมโยงเครือข่าย ทำให้ผู้ใช้สามารถติดต่อเรียกเก็บเงินและรายการซื้อขายผ่านโทรศัพท์ อ่านอีเมล หรือทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้อีกมากมาย ขณะเดียวกันเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาที่มีความก้าวหน้าและพัฒนาจนสามารถเพิ่มขีดความสามารถ ช่วยงานส่วนตัวได้

สังคมการเรียนรู้ในยุคใหม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ e-Learning มีการเรียนรู้จากขุมความรู้โลก (world knowledge) การสร้างขบวนการเรียนรู้จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพราะระยะทางไม่มีความหมาย เราสามารถสร้างห้องเรียนเสมือนจริง มีระบบการเรียนผ่านเครือข่าย เรียกค้นข้อมูล e-Library และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สังคมการเรียนรู้จึงเน้นที่เรียนได้มาก ต้นทุนต่ำ และสามารถเรียนในสิ่งที่อยากเรียนได้

กิจการทางด้านธุรกิจบริการต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปมาก การให้บริการต่าง ๆ เช่น e-Banking จะทำให้รูปแบบการบริการเป็น e-Service ที่ผู้ใช้ บริการมีความสะดวกสบายมากขึ้น การใช้จ่ายเงินตราอยู่ในรูป e-Cash สั่งจ่ายเงินทองผ่านทาง e-Money มีการลงลายมือชื่อด้วย e-Signature การดำเนินธุรกรรมในองค์กรจึงเน้นทางด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า EDI เป็นหลัก

รูปที่ 2 การบริการต่าง ๆ จะมีรูปแบบ e-Service

ประเทศไทยต้องดำเนินการ e-Government

หน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐ คือการให้บริการประชาชน ทุกหน่วยงานของรัฐบาลมีหน้าที่หลักที่จะต้องทำให้ประชาชนอยู่ดี กินดี ภารกิจเหล่านี้จึงเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

ในอดีตที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐยังดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะต่างคนต่างทำ เช่น เมื่อมีคนป่วยเข้ามารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลก็ต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับคนป่วย เมื่อแจ้งเกิดที่หน่วยทะเบียนราษฎร ก็จะได้ใบเกิดและมีการขึ้นทะเบียนไว้ในทะเบียนบ้าน ครั้นเมื่อเด็กเติบโตเข้าโรงเรียน ก็มีการขึ้นทะเบียนเข้าเป็นนักเรียน มีการบันทึกข้อมูลการศึกษา ครั้นอายุถึงการขึ้นทะเบียนทหาร ก็แจ้งที่หน่วยทะเบียนเพื่อขึ้นทะเบียนทหาร เมื่อทำงานในหน่วยงานใดก็ขึ้นทะเบียนเป็นพนักงานองค์การนั้น มีการเสียภาษีก็มีทะเบียนการเสียภาษี เมื่อขอใบอนุญาตขับขี่จากกรมการขนส่งทางบกก็ต้องขึ้นทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบก

สภาพการทำงานที่ต่างคนต่างทำ ย่อมสิ้นเปลืองทั้งงบประมาณ เปลืองแรงงาน กำลังคน เปลืองเวลามหาศาล ซึ่งแน่นอนยิ่ง คือการบริการประชาชน ก็คงไม่ดี เพราะต้องยุ่งยากหรือเสียเวลา

เมื่อเทคโนโลยีไอทีได้ก้าวหน้าจนทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลได้มากและเร็ว สามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย การดำเนินการต่าง ๆ ในภาครัฐจึงเป็นไปได้ที่จะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูล หรือใช้ข้อมูลร่วมกัน ซึ่งหากพิจารณาให้ดี เช่น หน่วยงานทะเบียนราษฎรมีหน้าที่ในการดูแลและรับผิดชอบเรื่องทะเบียนประชากร ดังนั้น เมื่อเด็กมาสมัครเข้าเรียน ก็คงไม่จำเป็นที่จะต้องคัดสำเนาทะเบียนบ้านมายื่นที่โรงเรียน โรงเรียนน่าจะเชื่อมต่อออนไลน์เพื่อตรวจสอบข้อมูลได้ทันที

ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐเกือบทุกแห่งมีฐานข้อมูลดำเนินการของตนเอง มีการวางเครือข่ายภายใน มีการเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต หรือเชื่อมเครือข่ายระหว่างหน่วยงานบ้างแล้ว ดังนั้นการดำเนินการร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจึงมีแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้ บริการของรัฐจึงมีแนวโน้มที่จะต้องให้ความสะดวกสบายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น เมื่อมีผู้สมัครงานที่บริษัท บริษัทต้องการตรวจสอบหลักฐานการจบการศึกษาของบุคคลผู้สมัคร ก็สามารถเชื่อมโยงเข้ามาเรียกค้นข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษารายนั้น ๆ ได้ สถาบันการศึกษาก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเก็บเอกสารหลักฐานบางอย่างที่หน่วยงานของรัฐบางแห่งดูแลอยู่แล้ว เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบทหารกองเกิน เอกสารบางอย่างที่เกี่ยวกับวันเกิด เป็นต้น เพราะการตรวจสอบกับหน่วยงานต้นที่เก็บข้อมูลกระทำได้โดยตรง

โมเดลของ e-Government จึงต้องการโครงสร้างพื้นฐานทางเครือข่ายที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน โดยให้แต่ละหน่วยงานของรัฐที่ดูแลฐานข้อมูลหลักรับผิดชอบและบริหารเฉพาะข้อมูลของตน มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนที่อยู่ข้อมูล และรับรู้ข้อตกลงสิทธิการใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ มีระบบการตรวจสอบและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การเรียกค้นข้อมูลจะต้องผ่านหน่วยกลางเพื่อตรวจสอบสิทธิต่าง ๆ

รูปที่ 3 รูปแบบโมเดลการใช้ข้อมูลร่วมกันแบบหนึ่ง

การดำเนินการทางด้าน e-Government เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทุกหน่วยงานจะต้องปรับปรุงคุณภาพของข้อมูล และรูปแบบการให้บริการ เพื่อให้ภาพรวมเป็นการบริการแบบเบ็ดเสร็จได้

e-Government : วิสัยทัศน์ที่ผู้บริหารประเทศต้องมอง

การดำเนินกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานทางธุรกิจเริ่มจากอีคอมเมิร์ซ การเติบโตของอีคอมเมิร์ซเป็นไปอย่างรวดเร็วและกระจายออกไปในวงกว้าง หลังจากนั้นจึงเริ่มมองเห็นประโยชน์จากการดำเนินธุรกรรมร่วมกันระหว่างองค์กรต่อองค์กร เป็นที่รู้จักกันในนาม B2B (Business to Business) ขณะเดียวกันก็ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวเรื่องอีบิสซิเนสที่มีหลายรูปแบบการดำเนินการ ทั้งแบบ B2B และ B2C (Business to Customer) ต่อมาได้มีการดำเนินการบนเครือข่ายอีกสองแบบ คือ B2G (Business to Government) หมายถึงการดำเนินการระหว่างธุรกิจกับหน่วยราชการ และ G2C (Government to Citizen) คือหน่วยราชการให้บริการประชาชน การดำเนินการของภาครัฐในรูปแบบรัฐอิเล็กทรอนิกส์จึงเกี่ยวข้อง ตั้งแต่แบบ B2B, B2C, B2G,

G2C รวมถึงการดำเนินกิจกรรมระหว่างภาครัฐด้วยกันเอง คือ G2G ดังนั้น รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงผูกพันกันด้วยอิเล็กทรอนิกส์ โดยองค์การของรัฐบาลต้องปรับตัวให้เป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เพื่อเป้าหมายและบทบาทที่สำคัญต่อการเชื่อมโยงสู่ภาคเอกชนและประชาชน

ด้วยเหตุนี้รัฐบาลของหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงมีเป้าหมายที่จะดำเนินการแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ให้ได้โดยเร็ว เช่น

- รัฐบาลของออสเตรเลียได้ประกาศเป็นแผนของชาติที่จะให้หน่วยงานสำคัญของรัฐที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ ต้องให้บริการได้ทั้งหมด ภายในปี ค.ศ. 2001 และกิจกรรมต่าง ๆ ต้องเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อประชาชนอย่างเต็มที่

- รัฐบาลของแคนาดากำหนดให้หน่วยงานหลักของรัฐบาลบริการแบบออนไลน์อย่างครบถ้วนภายในปี ค.ศ. 2004

- รัฐบาลฟินแลนด์ดำเนินการให้ประชาชนสามารถเรียกใช้เอกสาร และแบบฟอร์มหลัก พร้อมส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายเข้าสู่หน่วยงานรัฐได้ภายในปี ค.ศ. 2001

- รัฐบาลของฝรั่งเศสจัดการให้หน่วยงานของตนที่ดำเนินการบริการ ข้อมูลต้องให้บริการข้อมูลเอกสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ภายในสิ้นปี ค.ศ. 2000

- รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดเป้าหมายไว้ในปี ค.ศ. 2003 จะให้มีการยื่นแบบฟอร์มที่ดำเนินการกับรัฐและการลงทะเบียนต่าง ๆ ที่ประชาชนต้องทำ สามารถออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต

- สิงคโปร์เป็นประเทศหนึ่งที่สร้างโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับอย่างดี และจะดำเนินการแบบอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้การทำงานของภาครัฐภายในปี ค.ศ. 2001

- รัฐบาลอังกฤษกำหนดวิสัยทัศน์ กรอบความคิดต่าง ๆ รวมทั้งกรอบมาตรฐานที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องดำเนินการภายใต้การชี้นำของหน่วยงานกลางที่ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางเรียกว่า Central IT Unit การดำเนินการแบบอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐจะต้องดำเนินการได้ร้อยละเก้าสิบภายในปี ค.ศ. 2005

- สหรัฐอเมริกาก็ได้ให้ความสนใจและมีความพร้อมสูงประเทศหนึ่ง เพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกันส่วนใหญ่แล้ว สหรัฐอเมริกาจึงพัฒนาแนวทางและการให้บริการตามความต้องการของประชาชน โดยให้บริการการเข้าถึงข้อมูลและเอกสารของภาครัฐได้ทั้งหมดภายในปี ค.ศ. 2003

สำหรับในประเทศไทย ตามทิศทางของไอที 2000 ที่คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติมีการชี้้นำให้ปรับปรุงการดำเนินการและบริหารงาน ในองค์กรภาครัฐ โดยใช้ไอทีเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการให้บริการ ข้อมูลข่าวสารอย่างโปร่งใสและทั่วถึง

แนวคิดเกี่ยวกับ G2G

แนวคิดที่สำคัญในการดำเนินการของรัฐบาลคือ ช่วยและปรับปรุง องค์กรเอกชนให้ดำเนินการธุรกิจประสบความสำเร็จ สามารถดำเนินการให้บริการ องค์กรเอกชนแบบทุกหนแห่งและทุกเวลา (any where and any time) ช่วย เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้การติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและการดำเนินการตาม กฎระเบียบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ รวมทั้ง สามารถก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ได้

ภารกิจสำคัญของรัฐที่จะทำให้ G2B สำเร็จลุล่วง ประกอบด้วย

- ช่วยดูแลและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ธุรกิจอีคอมเมิร์ซของ องค์กรธุรกิจเอกชนประสบผลสำเร็จ การกระจายรูปแบบตลาดการค้า ในยุคเศรษฐกิจใหม่จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต นโยบายของรัฐบาลไทยเน้นให้มีการผลิตในระดับหมู่บ้าน โดยได้วางนโยบาย กองทุนหมู่บ้าน ให้หมู่บ้านแต่ละแห่งมีสินค้าบริการหลัก การนำเสนอเข้าสู่ ระบบโลกาภิวัตน์เป็นทางหนึ่งที่จะทำให้บุคคลภายนอกได้รู้จักกิจกรรมเหล่านี้ด้วย กิจกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นหนทางของการกระจายการค้าให้ กว้างขวางขึ้น

■ **ช่วยทำให้กิจการและการดำเนินกิจการง่ายขึ้น** นโยบายหลักของรัฐบาลไทยได้เน้นในเรื่ององค์กรขนาดเล็กและขนาดย่อม การก้าวเข้าสู่ธุรกิจในอดีตเป็นเรื่องยาก แต่ด้วยเทคโนโลยีทำให้การเริ่มธุรกิจทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจขนาดย่อมสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การเชื่อมโยงธุรกิจตนเองกับธุรกิจอื่น การดูแลจัดการข้อมูล ตลอดจนการติดต่อกับภาครัฐในการเริ่มกิจการก็เกิดขึ้นได้ง่าย

■ **ช่วยกระจายกิจกรรมทางธุรกิจ** ภารกิจส่วนนี้เน้นในเรื่องการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ดำเนินกิจกรรมได้แม้ว่าสถานที่ตั้งมิได้อยู่ในเมือง รวมทั้งการทำงานบางอย่างสามารถทำงานจากที่ห่างไกลโดยผ่านเครือข่าย โดยเฉพาะวิธีการที่รัฐจะต้องกระตุ้นให้เกิดองค์กรหรือบุคลากรที่สามารถทำงานแบบอิสระ (Freelance) และการทำงานแบบที่เรียกว่า Telework เน้นการทำงานร่วมกันโดยไม่มีอุปสรรคในเรื่องระยะทางและเวลา ลดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างธุรกิจในเมืองและต่างจังหวัด โดยลดข้อจำกัดของสภาพภูมิศาสตร์ เป็นการกระจายความเจริญเข้าสู่ชนบทและยกฐานะชาวชนบทให้ดีขึ้น

■ **ช่วยทำให้บทบาททางการตลาดเข้าสู่ตลาดโลกในลักษณะ Virtual World Market** การดำเนินงานของรัฐในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานทางโทรคมนาคม และอินเทอร์เน็ตจะช่วยเปิดตัวธุรกิจไทยให้เข้าสู่ตลาดโลกได้ง่ายยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าสภาพของสินค้าไทยซึ่งยากที่จะแทรกตัวหรือเป็นที่รู้จักก็สามารถกระจายเข้าสู่ตลาดแบบ Virtual ผ่านทางอินเทอร์เน็ต การตลาดในรูปแบบใหม่นี้ยังเป็นในรูปของการให้ข้อมูลข่าวสาร แนะนำสินค้า ตลอดจนสร้างกลไกประชาสัมพันธ์ให้ชาวโลกได้รู้จัก

■ **ช่วยทำให้โครงสร้างโมเดลแบบธุรกิจสมัยใหม่ประสบผลสำเร็จ** รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เน้นการดำเนินธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกัน การดำเนินการตั้งแต่การเชื่อมโยง การยื่นแบบ และการรับแบบเอกสารเพื่อการลงทะเบียนต่าง ๆ สามารถกระทำได้แบบออนไลน์ เช่น การยื่นแบบภาษี VAT แบบออนไลน์ การเชื่อมข้อมูลในภาครัฐเพื่อประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลประชากร

ตรวจสอบกำลังคน การสำเร็จการศึกษา รวมถึงการดำเนินธุรกรรมร่วมระหว่างภาครัฐกับเอกชน เช่น การจัดซื้อ เป็นต้น

ลักษณะของงาน G2B ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลัก

งานการให้บริการของภาครัฐในลักษณะ G2B มีมากมายโดยเฉพาะกิจกรรมที่ธุรกิจต้องติดต่อกับภาครัฐ เช่น

- การจัดซื้อของภาครัฐที่ต้องติดต่อกับเอกชน (e-Procurement)
- งานให้บริการข้อมูลข่าวสาร
- งานเสนอโครงการ การเปิดประมูล การยื่นแบบ ยื่นซองประกวดราคา
- งานการเสียภาษีอากรและการตอบรับเมื่อยื่นแบบ รวมทั้งการตัด

โอนรายการทางการเงินระหว่างภาครัฐกับเอกชน

- งานบริการในแบบดิจิทัลไลเบรารี ข้อมูลเทคนิคและข้อมูลบริการที่เป็นประโยชน์ เช่น ข้อมูลสิทธิบัตร ข้อมูลมาตรฐาน ข้อมูลเพื่อประกอบการทางธุรกิจบางอย่าง

- การออกแบบฟอร์มและการลงทะเบียนต่าง ๆ
- ข้อมูลแผนที่ ถนน การคมนาคม ป่าไม้ ข้อมูลทางการแพทย์

ตลอดจนข้อมูลการศึกษาและการทำงาน

- ข้อมูลบริการที่รัฐสำรวจ เช่น สถิติ
- ข้อมูลทางกฎหมายที่จำเป็นต่อธุรกิจ
- งานที่รัฐให้บริการหลัก เป็นงานบริการสาธารณะต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่

เช่น ระบบสาธารณสุขโรค

แนวคิดเกี่ยวกับ G2C

การบริการประชาชนจัดว่าเป็นงานที่รัฐพึงกระทำ โดยเน้นการให้บริการในรูปแบบเบ็ดเสร็จ (one stop) ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและดำเนินการขอใช้บริการได้ตลอดเวลา (24 x 7) การเข้าถึงข้อมูลสามารถเข้าถึงจากที่ใดก็ได้

จากแนวคิดการให้บริการดังกล่าว อินเทอร์เน็ตจึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับและสามารถโต้ตอบกับกิจกรรมที่ประชาชนขอใช้บริการได้ ลองนึกดูว่าตั้งแต่เกิดจนตายประชาชนต้องติดต่อและขอใช้บริการหรือเกี่ยวข้องกับรัฐอย่างไรบ้าง เริ่มจากการแจ้งเกิด การเข้าโรงเรียน การขึ้นทะเบียนต่าง ๆ การออกสำเนาทะเบียนบ้าน การเสียภาษี การรักษาพยาบาล และการเก็บรักษาประวัติ การมีงานทำ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประชาชนต้องติดต่อกับภาครัฐและใช้เอกสารแสดงตนของภาครัฐต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การตรวจสอบตัวบุคคล การใช้บัตรประจำตัวที่น่าจะตรวจสอบได้โดยตรง และเรียกดูสำเนาทะเบียนบ้านได้ การให้บริการที่รัฐจะมีให้โดยตรงกับประชาชนมีมากมาย

ภารกิจหลักของรัฐที่จะให้บริการประชาชนมีจุดมุ่งหมาย

- เพื่อเก็บรักษาข้อมูลและให้บริการข้อมูลแก่ประชาชน เพื่อว่าประชาชนสามารถใช้สิทธิของตนเองได้
 - เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อกับรัฐในลักษณะโต้ตอบ และมีปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายตามความต้องการของประชาชน
 - เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและให้คุณภาพการบริการของรัฐที่ดีขึ้น
- งานที่รัฐพึงกระทำต่อประชาชนในฐานะที่เป็นรัฐอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วย
- การรับสมัครงานในภาครัฐ การแจ้งตำแหน่งงานที่ว่าง ข้อมูลการจัดหางาน และการบริการของสำนักจัดหางาน
 - การประกาศข่าว แจ้งความ ข้อมูลอัตราค่าบริการ ข้อมูลสถิติ หรือสิ่งที่น่าสนใจต่าง ๆ
 - ข้อมูลกฎหมายและกฎระเบียบที่ออกโดยรัฐ รวมถึงคำถามคำตอบที่ถามบ่อย ๆ (FAQ)
 - เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ออกโดยภาครัฐ
 - ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อาทิ ข้อมูลคุ้มครองผู้บริโภค
 - แบบฟอร์มสำรวจ แบบฟอร์มที่ใช้ติดต่อกับภาครัฐ
 - ใบคำร้องต่าง ๆ ที่ต้องยื่นให้กับทางราชการเพื่อขอรับบริการ

- การยื่นเรื่องราวที่ต้องติดต่อกับภาครัฐ
- การเสนอความคิดเห็นต่อภาครัฐ รวมถึงการร้องเรียนในปัญหาต่าง ๆ
- การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนบ้าน การแจ้งย้ายเข้า ย้ายออก การแจ้งเกิด ตาย การเปลี่ยนชื่อสกุล
- การดำเนินการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี การยื่นข้อมูลบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนด

แนวคิด e-Government กับ e-Citizen

ลองนึกถึงการเชื่อมบริการระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างรัฐกับธุรกิจ (G2C และ G2B) ซึ่งต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันแบบโต้ตอบ ประชาชนยื่นแบบและเรียกข้อมูลบางอย่างจากภาครัฐ ขณะเดียวกันภาครัฐก็จัดการให้ข้อมูล ซึ่งแน่นอนว่าในบางเรื่องอาจเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ทราบว่าใครคือผู้ขอใช้บริการ รัฐจะต้องมีวิธีการที่จะตรวจสอบ ดังนั้นสภาพการเชื่อมโยงของประชาชนจึงต้องมีรูปแบบที่ตรวจสอบและรับทราบได้ว่าเป็นผู้ใด การดำเนินการในลักษณะนี้จึงเรียกว่า e-Citizen

ในการสร้าง e-Citizen จำเป็นจะต้องดำเนินการเหมือนการมีทะเบียนราษฎร โดยมีที่อยู่บนไซเบอร์สเปซ (บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต)

ดังนั้นการแปลงที่อยู่ที่แท้จริง ซึ่งได้แก่

ชื่อ วันเดือนปีเกิด สัญชาติ

ที่อยู่ ซึ่งประกอบด้วย บ้านเลขที่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ให้เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องรหัสที่อยู่ในบัตรประชาชน ซึ่งเป็น ID ที่ใช้แสดงบุคคล การแสดงบุคคลยังเกี่ยวกับประชาชนที่ได้อ้างอิงไว้กับภาครัฐแล้ว เช่น

รหัสบัตรประชาชน

ที่อยู่ที่จดทะเบียนหรือทะเบียนราษฎร

หมายเลขหนังสือเดินทาง

การเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง หรือการใช้สิทธิการเลือกตั้ง

เมื่อเข้าสู่รูปแบบของ e-Government ประชาชนจำเป็นต้องมีการกำหนดให้เป็น e-Citizen ซึ่งจำเป็นต้องมีการขึ้นทะเบียน เพื่อได้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) หรือ e-Identifier เช่น การกำหนด

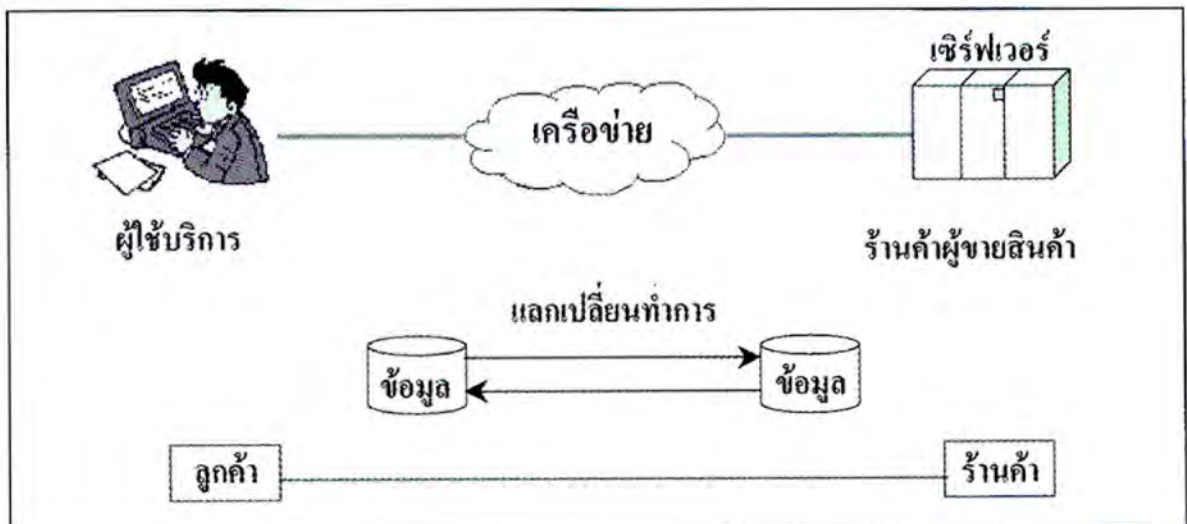
- e-Address
- e-Document of Identifier
- e-Signature

โครงสร้างของ e-Citizen จะได้รับการลงทะเบียนโดยรัฐ และรับรู้ได้ว่าเป็นใครในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้นการดำเนินธุรกรรมภายใต้ e-Government e-Citizen จึงมีความสำคัญที่รัฐจะต้องมีการจัดระเบียบ

โมเดลความสัมพันธ์ใน e-Government

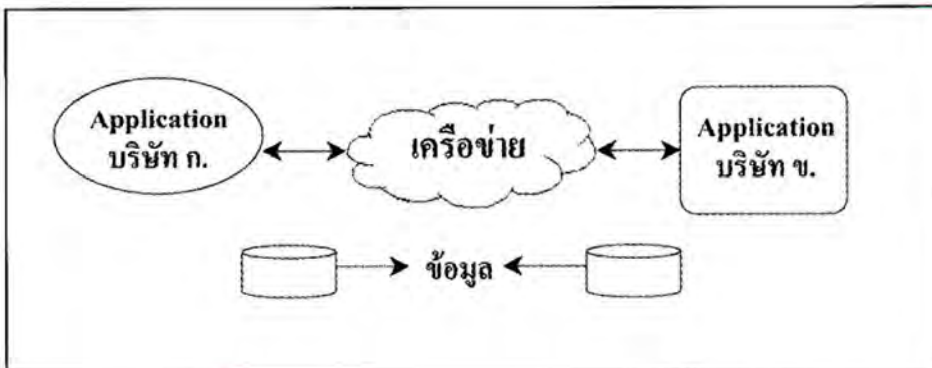
ดังที่กล่าวมาว่าความสัมพันธ์ภายใต้ e-Government มีรูปแบบพื้นฐานมาจาก B2G หรือ อี-คอมเมิร์ซ และ B2B ที่เป็นธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์หรืออี-บิสซิเนส โดยขยายฐานความสัมพันธ์เข้าสู่ภาครัฐ ทั้งด้านรัฐกับรัฐ (G2G) รัฐกับธุรกิจเอกชน (B2G) และรัฐกับประชาชน (G2C)

หากจะพิจารณาความสัมพันธ์ในโมเดลดังกล่าวจะเห็นได้ชัดว่ามีรูปแบบการติดต่อสื่อสาร ส่งผ่าน และแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกัน

รูปที่ 4 โมเดลการดำเนินการ e-Commerce

แต่เมื่อโมเดลเปลี่ยนจากลูกค้ากับร้านค้ามาเป็น B2B หรือ G2G ลักษณะการดำเนินการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกันหนทางหนึ่งที่ต้องการ คือการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบถึงกันอย่างอัตโนมัติ ดังนั้นจึงต้องหาตัวกลางหรือวิธีควบคุมข้อมูล เพื่อแปลงระบบข้อมูลให้เข้ากัน เช่น บริษัท ก. ต้องการส่งใบสั่งซื้อ (PO) ไปยังบริษัท ข. ซึ่งบริษัท ข. จะรับใบสั่งซื้อที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีนี้สามารถดำเนินการให้ได้อย่างอัตโนมัติหรือบริษัท ข. ต้องการส่งเอกสารโต้ตอบ เช่น ส่งใบเสนอราคาก็สามารถส่งกลับมาให้ได้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันสามารถกระทำในรูปแบบ Application to Application เพื่อให้ระบบดำเนินการได้อย่างอัตโนมัติ

รูปที่ 5 การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างโปรแกรม
ประยุกต์สู่โปรแกรมประยุกต์โดยตรง

แต่เนื่องจากฟอร์แมตหรือมาตรฐานแบบฟอร์มข้อมูลของแต่ละบริษัทใช้แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่ทำให้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลกระทำได้โดยตรง ไม่ต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบของการประยุกต์ มาตรฐานกลางในเรื่องการกำหนดความหมายและรูปแบบข้อมูล เมต้าเดต้า (Meta data) จึงได้รับการหยิบยกและนำเข้ามาใช้ รูปแบบหนึ่งที่กำลังเป็นแนวทางของการประยุกต์ใช้ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระดับ Application to Application ได้เลย คือการใช้ XML - Extensible Markup Language

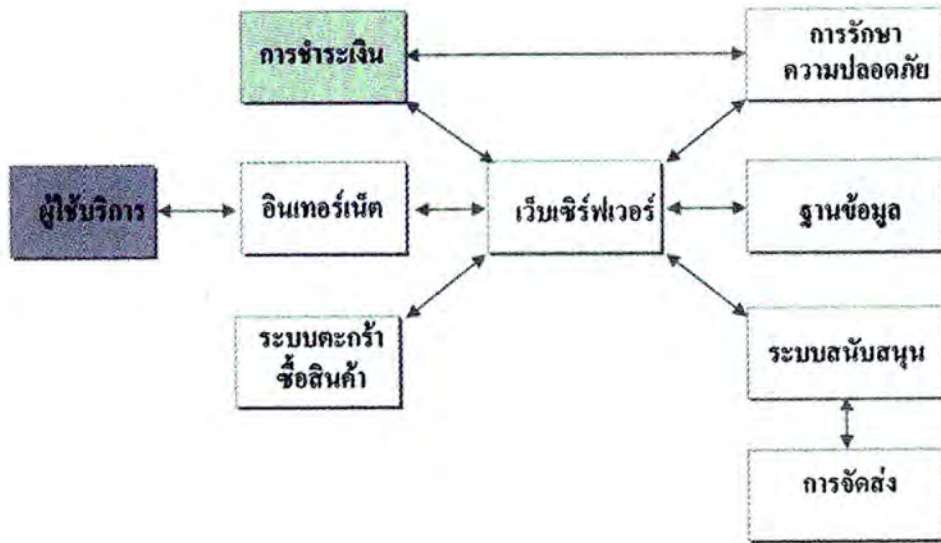
XML ใช้หลักการของ Markup หรือ tag เพื่อกำหนดและควบคุมข้อมูล เหมือนกับ HTML แต่ HTML เน้นการควบคุมข้อมูลเพื่อนำไปแสดงผล ส่วน XML เน้นการควบคุมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการประมวลผล XML จึงเหมาะที่จะเป็น ตัวกลางที่ใช้ในรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลที่วิ่งภายใต้รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จะมีเมตาดาต้าหรือข้อมูลควบคุมเพื่อการแลกเปลี่ยนและการประมวลผลแบบอัตโนมัติ

รูปที่ 6 การใช้ XML เป็นตัวเชื่อมระหว่างโปรแกรม ประยุกต์ เพื่อทำให้เกิดรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

การดำเนินการธุรกิจขององค์กรแบบองค์กรเสมือนจริง (Virtual Corporate)

การดำเนินงานในปัจจุบันขององค์กร องค์กรต้องปรับตัวให้ทันกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพการทำงานและการดำเนินการมี ลักษณะการทำงานที่เน้นเรื่องเวลาเป็นสำคัญ ธุรกิจส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ การให้บริการแบบ 24x7x365 คือทำงานตลอดเวลา ดังนั้นการจัดองค์กร จึงเน้นสภาพการทำงานในรูปแบบองค์กรเสมือนจริง หรือที่เรียกว่า Virtual Organization โดยใช้เทคโนโลยี Web หรือการสร้างเว็บเพจเพื่อการบริการ โครงสร้างขององค์กรเสมือนจริง จึงเป็นองค์กรที่องค์กรสร้างขึ้นเองได้ง่าย และสามารถใช้เป็นตัวเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ ได้ รูปแบบการแสดงองค์กรเสมือนจริง แสดงดังรูป

รูปที่ 7 ตัวอย่างองค์กรบนเครือข่ายเสมือนจริง

การที่องค์กรอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้การติดต่อกับผู้ใช้บริการกระทำได้ดีตลอด 24 ชั่วโมง การดำเนินธุรกรรมและบริการต่าง ๆ ใช้ระบบการตอบโต้โดยใช้ไอที

นอกจากนี้ การสร้างองค์กรยังเน้นการทำให้องค์กรมีขนาดเล็กและเป็นเครือข่าย ดังจะเห็นได้จากการประสบความสำเร็จของธุรกิจประเภทการตั้งสาขา เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น ธุรกิจร้านอาหารฟาสฟู๊ด เป็นต้น การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนี้ เน้นการเชื่อมโยงถึงกัน มีการใช้ข้อมูลข่าวสารร่วมกันใช้งานเพื่อการสร้างศักยภาพการดำเนินงานให้ได้ประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อ e-Government

จากหลักการที่กล่าวถึงในเรื่องการให้บริการข้อมูลข่าวสาร การดำเนินการในภาครัฐจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการ เพื่อการทำงานในระดับตั้งแต่การดำเนินงานอิเล็กทรอนิกส์ภายในองค์กร

การดำเนินการระหว่างองค์กร (G2G) การดำเนินการกับภาคเอกชน (G2B) และการให้บริการประชาชน (G2C)

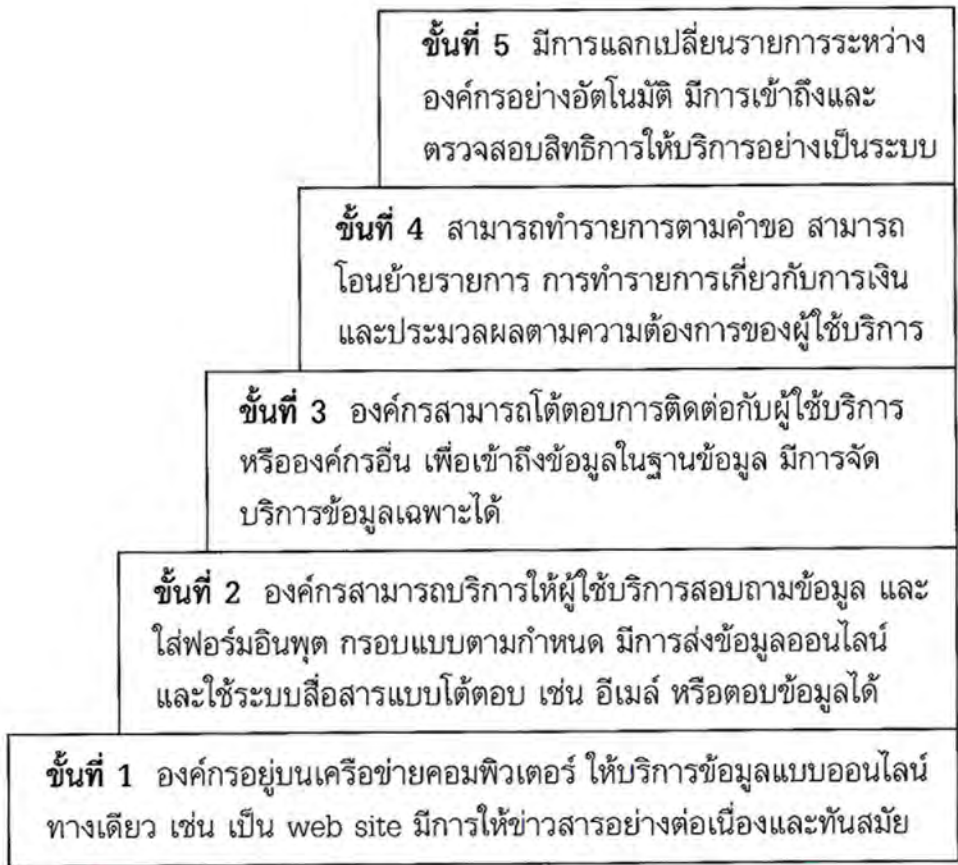
ในการดำเนินการทั้งหมดมีเป้าหมายที่จะให้บริการแบบอัตโนมัติที่เป็นแบบการบริการแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service) ลองนึกดูว่าถ้ามีผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหนึ่งต้องการที่จะไปสมัครงานยังบริษัทแห่งหนึ่ง สิ่งที่ผู้สมัครงานต้องเตรียมหลักฐานเพื่อการสมัครงาน และเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ดูแลโดยภาครัฐหลายอย่าง ผู้สมัครงานต้องถ่ายสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หลักฐานการสำเร็จการศึกษา หลักฐานการเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

หากพิจารณาถึงหลักการบริการข่าวสารภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว พบกับความจริงที่ว่า การถ่ายสำเนาเอกสารเหล่านั้นไม่จำเป็นเลย บริษัทสามารถขอข้อมูลเพื่อตรวจสอบบุคคลได้จากสำนักทะเบียนราษฎร ขอข้อมูลสำเร็จการศึกษาแบบออนไลน์จากมหาวิทยาลัย ตรวจสอบข้อมูลการเกณฑ์ทหารแบบออนไลน์ยังกระทรวงกลาโหม

การบริการในภาครัฐและการดำเนินการในภาครัฐที่ให้กับประชาชน มีมากที่สามารถปรับปรุงให้เป็นบริการแบบเบ็ดเสร็จได้

การจะถึงเป้าหมายการดำเนินการแบบ e-Government อย่างเต็มรูปแบบจำเป็นจะต้องมีขั้นตอนแห่งลำดับการดำเนินการ โดยใช้หลักการบริการแบบเป้าหมายที่เป็น Web Service และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันแบบ peer to peer อย่างสมบูรณ์แบบ

เพื่อให้เห็นลำดับการทำงานในเรื่องการดำเนินการของภาครัฐที่จะก้าวเข้าสู่ e-Government อย่างเต็มรูปแบบ จึงเสนอขั้นตอนการดำเนินการห้าขั้นตอน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด ลักษณะขั้นตอนจึงเสมือนบันไดห้าขั้น ดังรูปที่ 8

รูปที่ 8 การดำเนินการระบบ e-Government ท้าระดับ

การดำเนินการทั้งห้าขั้นตอนนี้ เป็นเป้าหมายสำคัญที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันอย่างเต็มรูปแบบ โดยเน้นลำดับเริ่มตั้งแต่การใช้งานประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวสาร ให้รายละเอียดการให้บริการ การขอใช้บริการ การดำเนินการเพื่อขอข้อมูลคำร้องต่าง ๆ มีการดาวน์โหลดได้ และเมื่อผ่านขั้นต้นแล้ว ก็เริ่มมีการโต้ตอบในสองทิศทางมากขึ้น การส่งคำร้องขอต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานประมวลผลตามความต้องการ จนถึงการจัดการรายการย่อยระหว่างกัน การโอนย้ายข้อมูลระหว่างกัน ตลอดจนการดำเนินการแบบอัตโนมัติในลักษณะเข้าถึงระหว่างหน่วยงาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้าย

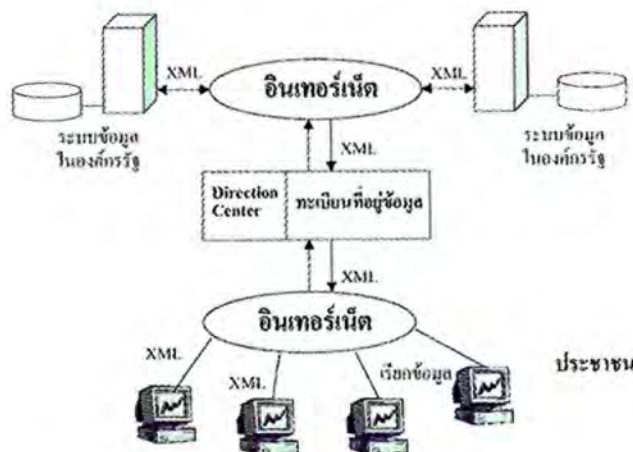
เพื่อเป้าหมาย e-Government ต้องให้ความสำคัญเรื่อง โครงสร้างข้อมูลพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานทางด้านข้อมูล (Government Data Infrastructure) เป็นเรื่องสำคัญ เพราะการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐเพื่อการบริการแบบ one stop service จำเป็นต้องเชื่อมโยงร่วมกันในหลายหน่วยงาน โครงสร้างข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ บุคคล นิติบุคคล ที่อยู่ ข้อมูลแผนที่ ภูมิศาสตร์ ข้อมูลภาครัฐ เพื่อการบริการที่เกี่ยวข้องถึงยังมีอีกมาก

หากข้อมูลพื้นฐานมีความเป็นเอกภาพและเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกันได้ ย่อมทำให้ระบบการดำเนินการในภาครัฐ โดยเฉพาะ e-Government มีโอกาสประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การพัฒนาโครงสร้างข้อมูลที่เป็นเอกภาพ โดยเน้นเพื่อการแลกเปลี่ยนกันได้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่ง

โมเดลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และการใช้ข้อมูลที่เป็นเอกภาพเพื่อการแลกเปลี่ยนกัน โดยมีเทคโนโลยีช่วยในการดำเนินการ ปัจจุบันรูปแบบของการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีการใช้หลักการของตัวควบคุมข้อมูลที่เรียกว่า Meta data และมาตรฐานหนึ่งในการสร้างกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูลคือ XML - extensible Markup Language

โมเดลการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยใช้ XML ตามแนวคิดของการทำงานในระบบ e-Government เป็นดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 โมเดลการเชื่อมโยง

หากหน่วยงานของรัฐทั้งหมดเชื่อมโยงถึงกัน โดยมีทะเบียนที่อยู่ข้อมูลที่จะบอกตำแหน่งการบริการข้อมูล บอกสิทธิการเข้าถึง บอกระดับการให้บริการ ตลอดจนระบบการตรวจสอบระดับสิทธิการใช้ ส่วนการเชื่อมโยงเหล่านี้จะทำให้การบริการภาครัฐทั้งหมดเป็นไปอย่างอัตโนมัติ และให้บริการแบบ one stop service ได้

การนำองค์กรก้าวเข้าสู่การบริการอิเล็กทรอนิกส์

ด้วยกลไกที่มีพลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยีเครือข่าย สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือการนำพารองค์กรเข้าสู่ยุคของเครือข่าย จากที่ได้เน้นแล้วว่าการนำองค์กรเข้าสู่เครือข่ายมิได้หมายถึงการทำการค้าขายอีคอมเมิร์ซ แต่ความหมายที่แท้จริงคือการทำงานบริการให้ก้าวหน้า ยืนหยัดอยู่ได้ และสามารถแข่งขันหรือขยายตัวได้ในอนาคต

ปัจจัยการก้าวเข้าสู่การบริการแบบ e-Government ที่สำคัญคือการเตรียมการและก้าวเข้าสู่ e-Government อย่างมีขั้นตอน และมีการวางแผนเตรียมพร้อมอย่างดี จากกลไกการก้าวสู่การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์แบบสมบูรณ์นั้น เราแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดลองและเรียนรู้ เป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่ต้องทำความเข้าใจหรือกล่าวได้ว่า เป็นการสัมผัสกับเทคโนโลยี เช่น การก้าวเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตเพื่อทักทายชาวโลก “Hello I am online, too.” องค์กรจะต้องตั้งเว็บเพจเพื่อแนะนำตนเองหรือใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ ศึกษาสภาพการใช้ประโยชน์จากเครือข่าย จากอีเมล จากการรับส่งข้อมูลข่าวสาร การเรียกค้นข่าวสาร การติดต่อสื่อสารแบบออนไลน์ ภายในองค์กรก็ต้องมีการเรียนรู้และปรับฐานความพร้อมของแต่ละคน การทำความเข้าใจในเรื่องการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ และเครือข่าย

การทดลองและเรียนรู้นี้ยังรวมไปถึงการที่องค์กรได้วางฐานการทดลองบางอย่าง เช่น ทดลองในเรื่องการใช้เครือข่ายเพื่อการสื่อสารทั้งจากภายในองค์กรด้วยกัน หรือจากภายในกับภายนอก เครือข่ายที่ทดลองใช้จัดเป็น

โครงสร้างพื้นฐานที่จะมีผลต่อไปในระยะยาว การศึกษาและปรับฐานความรู้ของคนในองค์กรต้องเร่งกระทำ เพราะเทคโนโลยีเหล่านี้เป็นเทคโนโลยีเกิดใหม่ที่ผู้คนรุ่นเก่ายากที่จะเรียนรู้มาก่อนได้ การสร้างกำลังคนเหมือนกับการปลูกต้นไม้จำนวนมากไว้เพื่อรอการเบ่งบานในอนาคตอันใกล้ ซึ่งจะเห็นความงดงามภายในองค์กรได้

ขั้นที่ 2 ทดลอง-ปรับใช้ เทคโนโลยีทางเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ไม่ใช่เรื่องยาก การเรียนรู้เทคโนโลยีและการวางรากฐานที่สำคัญจะเป็นหนทางการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่าลืมว่าเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงและมีพัฒนาการเร็ว ผู้บริหารองค์กรหลายรายมีความกลัวว่าจะน้อยหน้าผู้อื่น มีความกลัวว่าจะสู้หรือแข่งขันไม่ได้ ดังนั้นจึงหันไปลงทุนหรือสร้างภาพบางอย่างในลักษณะที่เกินความเป็นจริง การลงทุนเกินความเป็นจริงจะทำให้เป็นภาระตามมาในเรื่องการดูแล การบำรุงรักษา และผลที่ตามมาคือการปรับเทคโนโลยีที่ต้องคอยปรับเปลี่ยนทุก ๆ 3-5 ปี ทำให้ยังต้องลงทุนสูงเป็นเงาตามไปอีก

การปรับและทดลองใช้เป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้ไม่ยาก ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีเริ่มจากพีซีที่ทุกคนเป็นผู้ใช้ เมื่ออยู่ในเครือข่ายก็มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การปรับใช้ในเรื่องการติดต่อนัดหมาย การส่งข่าวสารระหว่างกัน การลดการใช้เอกสาร การทำการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายทำได้ง่าย แม้แต่เด็กนักเรียนมัธยมก็ใช้อินเทอร์เน็ต และใช้เป็นระบบสื่อสารระหว่างกันอย่างได้ผล

การใช้งานบนเครือข่ายกับงานเล็ก ๆ หรืองานที่สามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้ ระบบเครือข่ายในปัจจุบันเป็นระบบเว็บเบส นั้นหมายถึงการสร้างเว็บ สร้างข่าวสารกระทำตัวเอง การติดต่อผ่านเว็บ สร้างโครงสร้างของเว็บให้เหมาะสม มีโครงสร้าง มีระบบการเรียกค้นที่ดี

สำหรับองค์กรที่อยากทดลองเรื่องการบริหารอิเล็กทรอนิกส์ การรับจ่ายเงินผ่านเครือข่ายก็สามารถทดลองและดำเนินการได้ การเชื่อมเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับอินเทอร์เน็ตมีเรื่องที่จะต้องทดลอง ปรับใช้ และหาวิธีให้ดีที่สุดได้

อย่าลืมว่า เทคโนโลยีในปัจจุบันเริ่มจากการใช้งานส่วนตัว ระบบงานเอกสาร แบบฟอร์ม ข้อความสามารถจัดทำขึ้นได้เองโดยไม่ยาก งานบางอย่างใช้ในรูปแบบอีเมล หรือการสแกนเอกสารโดยตรงส่งถึงกันเหมือนส่งแฟกซ์ได้ ปัจจุบันเทคโนโลยีสามารถรองรับการเก็บข้อมูลรูปภาพ การส่งข้อมูลรูปภาพ การเรียกใช้ หรือการดำเนินการได้ทันที

การทดลองและปรับใช้จึงเป็นกลยุทธ์ขององค์กรที่จะต้องดำเนินการด้วยตนเอง การทดลองและปรับใช้เป็นสิ่งทีสร้างฐานและสามารถสร้างแนวทางระยะยาวได้ อย่างไรก็ตามหลายคนอาจตั้งข้อสังเกตว่า การดำเนินการจะไม่ทันการเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับแผนการและการวางขั้นตอน ถ้าวางได้ดี การดำเนินการจะเป็นไปตามแผนและสามารถต่อยอดได้ตลอด

ขั้นที่ 3 ปรับเปลี่ยน แปลงงานมาอยู่ใน e-Government งานทางด้าน e-Government เน้นในเรื่องการจัดการรายการย่อย (transaction) การใช้เว็บเบสเป็นเทคโนโลยีที่สามารถปรับเข้าสู่ระบบการดำเนินการเดิมมาเป็นเรื่องการใช้อิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย เพราะเทคโนโลยีปัจจุบันเน้นการทำงานให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงอยู่เดิม เว็บจึงเสมือนเป็นจอภาพที่เชื่อมโยงกับผู้ใช้ สามารถเรียกเว็บเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล

การปรับเปลี่ยนงานแต่ละส่วนเข้าสู่ระบบเครือข่ายอาจเริ่มทำภายในเวิร์กกรุปขนาดเล็กที่ง่ายต่อการพัฒนาและขยายต่อได้ การดำเนินการในลักษณะให้เว็บเชื่อมโยงกับระบบงานเดิม และเรียกผ่านข้อมูลภายในอินเทอร์เน็ตของตนเอง การดำเนินการในวงจำกัดทำให้การควบคุมดูแลมีศักยภาพที่เป็นไปได้สูง

การสร้างระบบงาน และปรับเปลี่ยนเข้าสู่ e-Government บนเครือข่าย ทำให้การทำงานและวิธีการทำงานบางอย่างเปลี่ยนไป ทั้งนี้เพราะเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกัน พฤติกรรมการทำงานบางอย่างจะค่อย ๆ เปลี่ยน ผู้คนจะติดพันกับเทคโนโลยีมากขึ้น งานการให้บริการและการดำเนินการต่าง ๆ จะรวดเร็ว

การปรับเปลี่ยนระบบงานมาอยู่ใน e-Government นี้ เป็นเรื่องที่ต้องกระทำภายในวงจำกัดและขยายจนครบ เช่น การส่งเอกสารภายในองค์กร

การส่งใบลา การนัดหมาย การบริหารงานบุคคล การบริหารการผลิต การตลาด ซึ่งสามารถนำเอาเครือข่ายมาใช้ประโยชน์ ระบบงานที่พัฒนาเป็นระบบงานที่ตรงกับความต้องการ และเมื่อผู้คนพร้อมรับ การดำเนินงานก็ราบรื่น

ขั้นตอนที่สามนี้จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะทำให้องค์กรก้าวเข้าสู่ระบบ และมีแนวทางในการพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

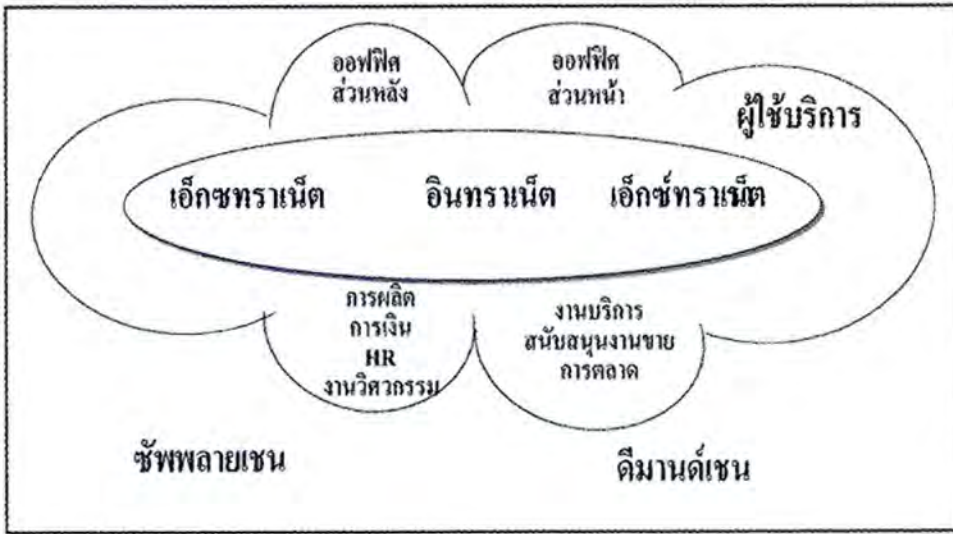
ขั้นที่ 4 กระจายครอบคลุมและเชื่อมต่อ เครือข่ายทำให้เกิดสังคมแบบใหม่ที่เรียกว่า สังคมเสมือนจริง (Virtual Society) การดำเนินกิจการทางธุรกิจหลายอย่างพลอยเกิดขึ้นได้ การเชื่อมโยงเข้าหากันทำให้เกิดสภาพการแลกเปลี่ยนธุรกรรมกันอย่างอัตโนมัติ เช่น การดำเนินการให้อยู่ในรูปของความสัมพันธ์ภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

การเชื่อมโยงธุรกรรมนี้จึงเป็นการรวมการประยุกต์ทั้งอินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต เอ็กซ์ทราเน็ต และอินดัสตรีเน็ต เข้าด้วยกัน การร่วมประสานการทำงานระหว่างกัน

การรวมและการเชื่อมต่อ หมายถึงการนำเอาเทคโนโลยีหลายอย่างร่วมเชื่อมต่อกัน เช่น การใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้สื่อสารโทรคมนาคม การใช้ระบบข้อมูลข่าวสารภายในและภายนอกองค์กรในการดำเนินการ การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า การเชื่อมโยงก่อให้เกิดสายใยความสัมพันธ์ (chain)

โดยปกติองค์กรมีโครงสร้างแบ่งออกเป็นสำนักงานส่วนหน้า (front office) และสำนักงานส่วนหลัง (back office) สำนักงานส่วนหน้ามีความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการ จึงทำการบริการและเชื่อมการดำเนินการกับผู้ให้บริการ มีการวางเอ็กซ์ทราเน็ตกับองค์กรอื่น งานส่วนหน้ายังรวมไปถึงงานการส่งเสริมบริการ งานสนับสนุนบริการ งานการตลาด และความสัมพันธ์กับผู้ให้บริการ การเชื่อมโยงระหว่างสำนักงานกับหน่วยงานอื่น ทำให้วงรอบการทำงานมีลักษณะไร้ระยะทาง ไร้ขอบเขตในเรื่องเวลาและสถานที่ ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อและดำเนินการได้ตลอดเวลา การลดระยะเวลาและวงรอบจึงต้องอาศัยเครือข่ายและเทคโนโลยี การแลกเปลี่ยนข้อมูลบนเครือข่าย มาตรฐานและ

การประยุกต์บนเครือข่ายได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ก้าวหน้าขึ้น จนงานหลายอย่าง ดำเนินได้โดยปราศจากปัญหาและอุปสรรค การเชื่อมโยงกับองค์กรอื่นในลักษณะนี้ อาจเกี่ยวโยงถึงงานทางด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์บนเครือข่ายได้ด้วย

รูปที่ 10 โมเดล e-Government

ทางด้านสำนักงานส่วนหลัง มีงานทางด้านบัญชี การเงิน การผลิต งานด้านบุคคล งานทางด้านวิศวกรรม และงานอุตสาหกรรม งานจัดหาวัตถุดิบ เพื่อการผลิต เพื่อการดำเนินการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเชื่อมต่อกับผู้จัดส่งวัสดุ อุปกรณ์ หรือเรียกว่า ซัพพลายเชน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ทำให้เกิดการดำเนินการทางธุรกรรม และเป็นโอกาสที่ทำให้เชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ทางด้านเอ็กซ์ทราเน็ตเพื่อการทำงานร่วมกัน โมเดลของ e-Government จึงเน้นที่การทำงานภายใน ในระดับอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงกับภายนอกเป็นแบบเอ็กซ์ทราเน็ต และประสานการทำงานทางด้านอิเล็กทรอนิกส์เพื่อความรวดเร็ว

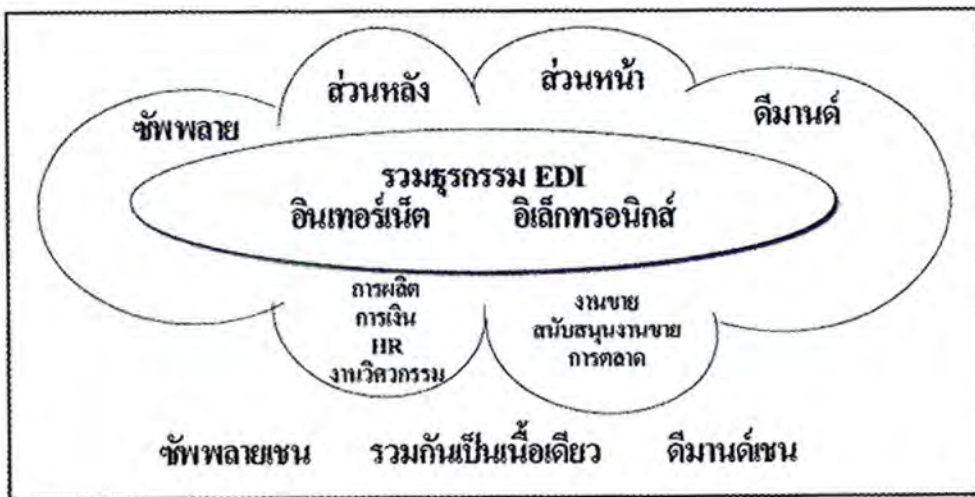
ขั้นที่ 5 รวมโลกเป็นหนึ่งเดียว จากการทำอินเทอร์เน็ตมีบทบาทและสำคัญยิ่ง ถนนทุกสายจึงวิ่งตรงเข้าหาอินเทอร์เน็ต การจัดการดูแลเครือข่าย คงเน้นมาตรฐานและการประยุกต์แบบอินเทอร์เน็ตทั้งหมด อินเทอร์เน็ตเข้ามา มีบทบาทตั้งแต่ในบ้าน มีการสร้างเครือข่ายในบ้านเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต

ในองค์กร ในสำนักงาน ล้วนแล้วแต่มีถนนของข้อมูลข่าวสารเข้าถึง

การดำเนินการในขั้นที่ห้านี้จึงให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารและจัดการเครือข่าย มีการทำงานร่วมกันแบบเป็นเนื้อเดียวกันมากขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่า “เป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่ One World One Computer” หรือโลกทั้งใบบรรจุอยู่ในคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งที่จะเป็นช่องทางการดำเนินการ

การร่วมประสานเครือข่ายและการจัดการบริหาร การดูแลการใช้ข้อมูลข่าวสารในระบบขั้นนี้จึงเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรใฝ่ฝัน ทั้งนี้เพราะระบบจะมีลักษณะของการเป็นอัตโนมัติมากขึ้น ผู้คนที่ทำงานจะไม่ยึดติดกับเวลา สถานที่ซึ่งสามารถติดต่อเข้าสู่องค์กรได้ตลอด

อย่างไรก็ดีการจัดการเครือข่ายจะมีความเป็น “Virtual” มากขึ้น ทั้งนี้เพราะความไม่มีตัวตนที่เห็น ทำให้รูปแบบการจัดการอาจแตกต่างจากอดีต ทรัพย์สินหลายอย่างมีลักษณะจับต้องไม่ได้ เช่น ข้อมูล ทรัพย์สินทางปัญญา สื่อต่าง ๆ การมีบทบาททางด้านธุรกิจจึงผูกพันกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันภายใต้สภาวะของการเชื่อมโยงบนเครือข่าย

รูปที่ 11 e-Government บนพื้นฐานของเครือข่าย

บทบาทของ e-Government จะมีมากขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีได้สร้างโลกแห่งจินตนาการได้สมจริงมากขึ้น การสื่อสารระหว่างกัน

และการเดินทางด้วยความเร็วเท่ากับแสง ทำให้ธุรกิจวิ่งเร็วดุจแสง การตรวจสอบข้อมูล การติดต่อหรือทำธุรกรรมจึงต้องใช้ความแม่นยำถูกต้อง และความเร็วตามการพัฒนาของเทคโนโลยี

เมื่อโมเดลของ e-Government มีลักษณะที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ อย่างแน่นอน เป็นโมเดลที่ครอบคลุมการทำงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับรายการย่อย การประมวลผล และส่งผ่าน ทำให้บทบาทของผู้บริหารในองค์กรต้องเปลี่ยนไป

บทบาทและขบวนการในองค์กรที่ต้องปรับเปลี่ยน

หากสภาพของ e-Government เป็นจริง ย่อมส่งผลให้สภาพการทำงานหลายอย่างทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการดำเนินงานของประชาชนต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เห็นเด่นชัดมีดังนี้

- การใช้ไอทีจะมีบทบาทใหญ่หลวง ประชาชนทุกคนต้องเรียนรู้และเข้าใจ ตลอดจนสามารถใช้งานเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้ บทบาท e-Citizen จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกคนที่ต้องการบริการจากภาครัฐ
- สภาพการทำงานมีลักษณะเป็นแบบผ่านทางไซเบอร์สเปซมากขึ้น
- องค์กรมีลักษณะเป็นองค์กรเสมือนจริงมากขึ้น สภาพขององค์กรไม่ขึ้นกับเวลาและสถานที่ หน่วยขององค์กรจะมีขนาดเล็กลง และมีลักษณะการกระจายมากขึ้น
- การทำงานหลายอย่างมีการทำงานแบบร่วมกันมากขึ้น ความร่วมมือมีทั้งเป็นแบบ partner และแบบพันธมิตร (alliance) อีกทั้งการทำงานร่วมกันนี้ยังอาศัยบทบาทของอัตโนมัติได้
- การปรับระบบภายในองค์กรจะมีความสำคัญและมีมากขึ้น เพื่อให้สภาพองค์กรมีความเหมาะสมกับหน่วยงานรัฐ

e-Government จะเป็นจริงไปได้เพียงไรในอนาคต

ประเด็นนี้ยากที่จะคาดเดาได้ แต่จากแนวโน้มทางด้านเทคโนโลยี เครือข่ายและการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์มีทางเป็นไปได้สูงที่บทบาทของ ไอทีจะรองรับรูปแบบของรัฐในฝันนี้ได้

หากพิจารณาในมุมมองของการดำเนินการในปัจจุบันจะเห็นว่า สภาพของอี-บิสซิเนสและอี-คอมเมิร์ซเป็นตัวอย่างเริ่มต้นที่มีแนวทางของการ พัฒนาต่อไปได้อีกมาก จากพื้นฐานดังกล่าวนี้ การพัฒนาต่อไปจนก้าวเข้าสู่ e-Government นั้นย่อมเป็นไปได้ ขณะเดียวกันรูปแบบการพัฒนา XML ซึ่งเป็นหนทางของการนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลยังมีความ เด่นชัดที่ระบบ e-Government จะเกิดขึ้นได้

ผู้เขียนได้นำเสนอตามข้อมูลที่ได้มีโอกาสศึกษา และศึกษาบนพื้นฐาน ความรู้จากข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ การคาดคะเนในอนาคตย่อมอยู่บนพื้นฐานของ ข้อมูลจากอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งแน่ใจว่าแนวโน้มขณะนี้ น่าจะทำให้ e-Government เกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ข้อมูลเอกสารเพิ่มเติมหาได้จาก :

1. <http://www.gateway.gov.uk>
2. <http://www.e-government.govt.nz>
3. <http://www.e-envoy.gov.uk>
4. <http://www.wa.gov.au>
5. <http://www1.worldbank.org/publicsector/egov>
6. <http://www.ecitizen.gov.sg>

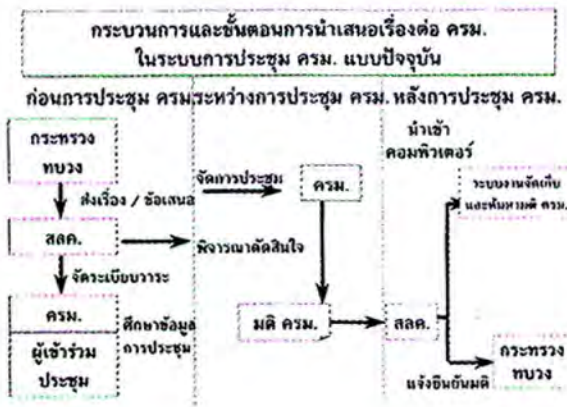
ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

และนั่นคือจุดเริ่มต้นในการกำหนดทิศทางการพัฒนารูปแบบการนำ “สื่ออิเล็กทรอนิกส์” มาใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรีนับแต่นี้เป็นต้นไป

ระยะก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี

การจัดวาระการประชุมแบบลดเอกสาร เริ่มจากหน่วยงานราชการที่เสนอเรื่องจะจัดทำข้อเสนอให้อยู่ในรูปของ Diskette หรือ CD ขึ้นอยู่กับ

ปริมาณของเอกสารที่จะส่งมายังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถ้าเอกสารมีปริมาณน้อย สามารถบันทึกในแผ่น Diskette ในจำนวนไม่มากนัก ก็สามารถใช้สื่อประเภท Diskette ซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องจะมี Diskette R/W อยู่แล้ว

แต่ถ้าปริมาณมากไม่สะดวกก็อาจบันทึกลงในแผ่น CD ซึ่งบรรจุข้อมูลได้มากกว่ามาก แต่ก็ต้องมีการลงทุนเพิ่มในเรื่องของ CD Writer สื่ออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะเป็นฐานข้อมูลในการตั้งต้นเรื่องซึ่งจะถ่ายโอนไปยังระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทราบความเห็นไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะรวบรวมความเห็นและข้อมูลอื่น ๆ มาประมวลเพื่อทำการวิเคราะห์และเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี สะสมข้อมูลในคอมพิวเตอร์ จัดระเบียบวาระการ

ประชุมในคอมพิวเตอร์ จนถึงขั้นผลิตแผ่น CD ส่งให้แก่ผู้เข้าประชุมทุกท่าน ทั้งนี้ข้อมูลในแผ่น CD จะประกอบด้วยข้อเสนอที่มาจากส่วนราชการเองและข้อมูลที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม

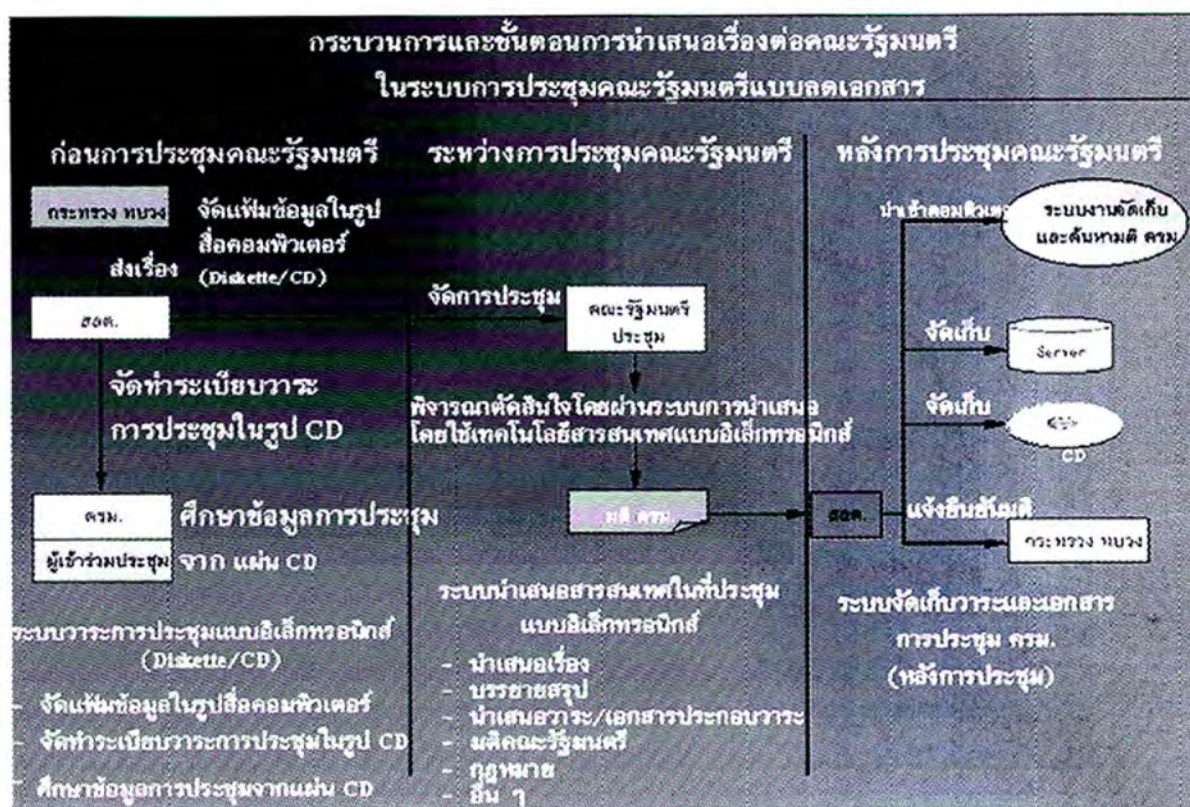
ด้วยการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ส่วนราชการที่เคยส่งเรื่องในรูปกระดาษให้แก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันต้องส่งประมาณ 100 ชุด สำหรับเรื่องทั่วไป จะไม่ต้องส่งมาในจำนวนที่มากขนาดนี้อีก แต่จะส่งมาเพียงจำนวน 10 ชุดเท่านั้นพร้อมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อมูลเดียวกันอีก 1 ชุด และ

ในขณะเดียวกัน คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเคยได้รับแฟ้มวาระการประชุมที่มีกระดาษมากมายก็จะได้รับแฟ้มวาระที่มีกระดาษน้อยลงมาก โดยมีเพียงเอกสารที่จำเป็นเท่านั้น ส่วนข้อมูลในรายละเอียดส่วนใหญ่จะอยู่ในแผ่น CD แทน ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะไม่รวมถึงวาระจรที่เสนอในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี

การส่งเรื่องในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Diskette หรือ CD นี้จะเริ่มเมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ติดตั้งโปรแกรมที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพัฒนาขึ้นและทำการฝึกอบรมและชี้แจงให้ส่วนราชการแล้ว แต่การจัดแฟ้มวาระการประชุมจะเริ่มต้นด้วยวาระเพื่อทราบก่อน ส่วนในวาระเพื่อพิจารณาจะได้ทยอยเพิ่มเข้าไปในระบบจนครบหมดทุกเรื่องทุกหน่วยงานในที่สุด

อนึ่งที่กล่าวว่าวาระอยู่ในแผ่น CD นั้น ไม่ได้หมายความว่าเอกสารทุกชิ้นจะอยู่ในแผ่น CD ทั้งหมดโดยไม่มีอยู่ในรูปกระดาษเลย แต่จะหมายความว่าเอกสารในแฟ้มระเบียบวาระการประชุมที่เคยมีกระดาษเป็นจำนวนมากจะลดจำนวนลง โดยรายละเอียดส่วนใหญ่จะเก็บไว้ใน CD แทน ดังนั้นแฟ้มวาระการประชุมจึงจะประกอบด้วยเอกสารสำคัญในรูปกระดาษเพื่อให้ผู้เข้าประชุมได้อ่าน ซึ่งในขั้นสุดท้ายแฟ้มวาระทราบจะมีเพียงสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละเรื่อง และ

ในแฟ้มวาระเพื่อพิจารณาจะมีบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรีเป็นหลัก ส่วนในแผ่น CD จะประกอบด้วย บันทึกเสนอนายกรัฐมนตรี หนังสือของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ความเห็นของส่วนราชการ และเอกสารประกอบอื่น ๆ สรุปก็คือเมื่อส่วนราชการเริ่มโครงการนี้ โดยทั่วไป ส่วนราชการจะส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในรูปกระดาษ 10 ชุด เพื่อไว้ใช้ในการถามความเห็นและใช้ในการแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 1 ชุด เพื่อเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นของเรื่อง แทนกระดาษ 100 ชุด และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะจัดแฟ้มระเบียบวาระการประชุมในรูปแบบ CD โดยใช้ข้อมูลในสื่อที่ส่วนราชการส่งมาเป็นหลักรวมกับเอกสารที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดทำขึ้นเพิ่มเติม แล้วแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าประชุม การดำเนินการในลักษณะนี้อาจพูดได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาลักษณะที่ได้ประโยชน์กันทั้งคู่หรือที่เรียกว่าเป็นแบบ Win - Win เพราะโครงการนี้จะลดภาระให้แก่หน่วยราชการในการผลิตเอกสารลง และก็ลดภาระให้แก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในการจัดทำแฟ้มระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีด้วยเช่นกัน

ระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรี

ในวันประชุมจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายกลุ่มคือ **กลุ่มผู้มาประชุม** ประกอบด้วย คณะรัฐมนตรี ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ โฆษกและรองโฆษกรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเอง **กลุ่มผู้มาชี้แจง** ประกอบด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เจ้าของเรื่องที่เสนอ ส่วนราชการที่เสนอความเห็น หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ**กลุ่มผู้สนับสนุนการชี้แจง** เช่น เจ้าหน้าที่นำเสนอข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี บนโต๊ะผู้เข้าประชุมจะมีคอมพิวเตอร์ต่อเชื่อมกันเป็นระบบ ในระหว่างการประชุมผู้เข้าประชุมสามารถติดตามข้อมูลการประชุมตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรือจะพลิกคอมพิวเตอร์เองไปหน้าอื่นที่สนใจก็ได้ และในขณะเดียวกันหากต้องการนำเสนอข้อมูลที่เตรียมมาในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เข้าประชุมก็สามารถนำเสนอข้อมูลได้ด้วยตนเองจากแผ่น Diskette หรือ CD ที่เตรียมมาโดยการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้เข้าประชุมเองได้ หรือจะให้เจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือเจ้าหน้าที่ที่เตรียมมาเองดำเนินการให้ก็ได้เช่นกัน

ระบบนำเสนอข้อมูลในห้องประชุมจะอยู่ในห้องควบคุมการนำเสนอ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดูแล ซึ่งนอกจากจะนำเสนอข้อมูลจากคอมพิวเตอร์แล้ว ยังนำเสนอข้อมูลจากเครื่องเล่น VDO เครื่องเล่น DVD หรือเครื่องฉายภาพทึบแสงหรือแผ่นใส (Visualizer) ตลอดจนระบบการประชุมทางไกลได้อีกด้วย ส่วนราชการที่ประสงค์จะใช้อุปกรณ์ดังกล่าวก็สามารถประสานการใช้ล่วงหน้า สำหรับผู้มาชี้แจงก็เช่นเดียวกัน สามารถนำเสนอข้อมูลได้ด้วยตนเองหรือจะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการด้วยก็ได้ นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้ คือ คอมพิวเตอร์ Internet และ Fax ติดตั้งนอกห้องประชุม เพื่อใช้ในกรณีที่ต้องการติดต่อข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงาน สำหรับตัวอักษรวิ่งที่ on line มาจากในห้องประชุมนั้นจะใช้เพื่อแสดงความเคลื่อนไหวภายในห้องโดยจะแสดงวาระของเรื่องที่กำลังประชุมอยู่ โดยแผงตัวอักษรวิ่งดังกล่าวจะถูกติดตั้งไว้ใน

ห้องพักผู้ชี้แจงและหน้าห้องประชุมเพื่อประโยชน์ในการแจ้งผู้มาชี้แจงให้ทราบว่า กำลังประชุมอยู่ในวาระใด และผู้มาชี้แจงควรเตรียมตัวเข้าห้องประชุมได้เมื่อใด

จำลองเหตุการณ์ในวันประชุมคณะรัฐมนตรี

ในวันประชุมคณะรัฐมนตรี เลขานุการคณะรัฐมนตรีจะกล่าวนำเสนอ เรื่องในวาระเพื่อทราบ หากมีการอภิปราย สำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรีก็จะพลิกเอกสารหรือข้อมูลที่กำลังอภิปรายทางจอคอมพิวเตอร์และส่งไปยังจอ คณะรัฐมนตรี จากนั้นเลขานุการคณะรัฐมนตรีจะนำเสนอเรื่องที่อยู่ในวาระ เพื่อพิจารณาโดยนำเสนอด้วยโปรแกรมระบบนำเสนอ หากคณะรัฐมนตรี ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมจากผู้มาชี้แจงและเมื่อนายกรัฐมนตรีอนุญาต จอคอมพิวเตอร์ก็จะแสดงรายชื่อผู้จะมาชี้แจงพร้อมผังที่นั่ง ซึ่งผู้ชี้แจงจะ นั่งตามตำแหน่งที่กำหนดในผัง ทำให้คณะรัฐมนตรีทราบว่าใครคือผู้ที่นั่ง ตามจุดต่าง ๆ ผู้ชี้แจงสามารถนำเสนอข้อมูลด้วยตนเองหรือให้เจ้าหน้าที่ ดำเนินการให้ก็ได้

ในระหว่างการประชุม เจ้าหน้าที่สำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรีจะ นำเสนอบัญชีรายชื่อเรื่องในวาระจรซึ่ง on line มาจากห้องจัดเตรียมวาระ (ชั้น 3) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ ซึ่งจะมีประโยชน์ในกรณีที่ รัฐมนตรีบางท่านอาจมีราชการสำคัญในช่วงหลัง ๆ ของการประชุม จะได้ ประสานกับเลขานุการคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง การดำเนินการและเมื่อถึงวาระพิจารณาจร รายละเอียดเอกสารของวาระจร จะอยู่ในรูปกระดาษทั้งหมด การอภิปรายจะใช้ข้อมูลจากสื่อในรูปกระดาษ จนกระทั่งใกล้ปิดการประชุม เลขานุการคณะรัฐมนตรีจะสรุปเรื่องสำคัญใน วาระทราบจร และนำเสนอบัญชีรายชื่อในวาระทราบจรทางจอคอมพิวเตอร์ เพื่อขอรับข้อสังเกต สำหรับในอนาคต วาระทราบจรอาจอยู่ในรูปสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ในโอกาสอันควรต่อไป

การปฏิบัติตัวของผู้มาชี้แจงในวันประชุมคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้วางแผนปฏิบัติเพื่อให้ผู้มาชี้แจงได้รับความสะดวกในวันประชุมคณะรัฐมนตรี กล่าวคือเมื่อผู้มาชี้แจงมาถึงอาคารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ผู้มาชี้แจงจะลงทะเบียนและแลกเปลี่ยนจุดประสานชั้น 1 เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะทำการบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ที่ on line ไปยังชั้น 2 เพื่อให้ทราบว่าขณะนี้ผู้ชี้แจงในวาระใดมาถึงอาคารชั้น 1 แล้ว และมีใครบ้าง เมื่อใกล้ถึงวาระ ผู้มาชี้แจงจะขึ้นไปชั้น 2 ซึ่งเป็นบริเวณหน้าห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ผู้มาชี้แจงจะต้องแจ้งที่จุดประสานชั้น 2 อีกครั้ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่บันทึกเครื่องหมายไว้ในคอมพิวเตอร์ ข้อมูลสถานภาพของผู้มาชี้แจงจะ on line ไปยังจุดประสานอื่น ๆ โดยจะแสดงว่าในขณะนี้ผู้ชี้แจงอยู่ ณ ที่ใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การตามหาตัวได้ถูกต้องเมื่อใกล้ถึงวาระหรือเมื่อรัฐมนตรีเรียกหา

ก่อนถึงการพิจารณาวาระดังกล่าว เจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะทำการจัดผังที่นั่งผู้ชี้แจงลงในคอมพิวเตอร์และให้ผู้มาชี้แจงทราบ ข้อมูลดังกล่าวจะ on line เข้าไปในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้นเมื่อเสร็จสิ้นการชี้แจงและออกจากห้องประชุมชั้น 2 ผู้มาชี้แจงก็จะแจ้งเปลี่ยนสถานภาพ และเมื่อไปแลกเปลี่ยนคืนที่จุดประสานชั้น 1 สถานภาพก็จะเปลี่ยนไปเป็นว่าออกจากอาคารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไปแล้ว เป็นอันสิ้นสุดกระบวนการของผู้มาชี้แจงที่ต้องกระทำ

หลังการประชุมคณะรัฐมนตรี

กิจกรรมหลังการประชุมส่วนใหญ่เป็นเรื่องการปฏิบัติงานภายในของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เนื่องจากข้อมูลวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ได้แจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าประชุมในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะมีเฉพาะที่เป็นวาระปกติและวาระเพิ่มเติมเท่านั้น ส่วนวาระจรผู้เข้าประชุมจะได้ในรูปแบบกระดาษที่แจกในห้องประชุมแทน ดังนั้นหลังจบการประชุมจึงต้องมีการเพิ่มเติมข้อมูลของวาระจรเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนและพร้อมสำหรับการอ้างอิงหรือสืบค้นในโอกาสต่อไป

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำแผ่น CD ที่สมบูรณ์และเก็บไว้ตามห้องสมุดจุดต่าง ๆ ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งในอนาคตอาจแจกให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในอีกส่วนหนึ่ง

ระบบงานย่อยในระบบการประชุมคณะรัฐมนตรี แบบอิเล็กทรอนิกส์ (แบบลดเอกสาร)

ระบบการประชุมแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำมาใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรี มีเป้าหมายเพื่อที่จะลดความสิ้นเปลืองด้านเอกสาร กำลังคน ค่าใช้จ่าย และเพื่อพัฒนาระบบการนำเสนอข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 5 ระบบย่อย ตามเป้าหมายหลักของแต่ละระบบย่อย ดังนี้

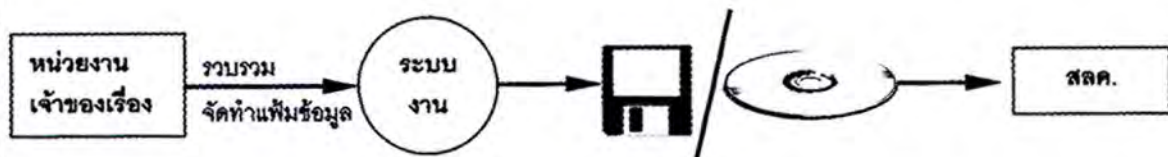
1. ระบบจัดแฟ้มข้อมูลเสนอคณะรัฐมนตรี

เป้าหมายหลักของระบบ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แผ่นบันทึกของเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้ปฏิบัติ : หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

ระบบงานนี้จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่จะส่งเรื่องมาให้เสนอคณะรัฐมนตรีในรูปแบบของแผ่นบันทึกข้อมูล

(Diskette/CD) ตามหลักเกณฑ์ รูปแบบ และมาตรฐานที่กำหนด และในส่วน
ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่จะได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับ

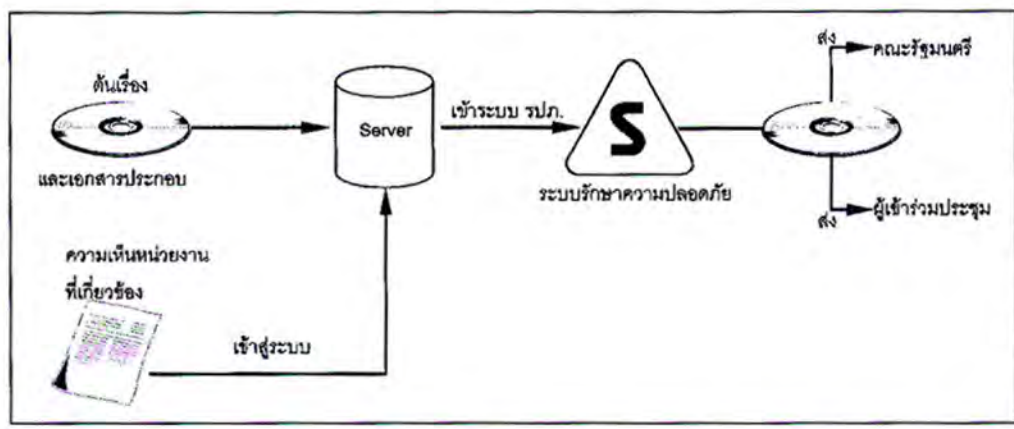

2. ระบบจัดวางและเอกสารการประชุมคณะรัฐมนตรี (ก่อนการประชุม)

เป้าหมายหลักของระบบ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีข้อมูลวางและเอกสารการประชุมคณะรัฐมนตรีใน Server และในแผ่น CD เพื่อแจกจ่ายแก่คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี

ผู้ปฏิบัติ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ระบบงานนี้จะเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหลังจากที่ได้รับเรื่องของหน่วยงานเจ้าของเรื่องแล้ว กระบวนการหลักของการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีจะต้องมีการถามความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ก่อน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี หลังจากนั้นจึงจะนำเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีผู้ที่ได้รับมอบอำนาจในการอนุมัติให้นำเรื่องนั้น ๆ เข้าที่ประชุม เรื่องที่ได้รับอนุมัติจึงจะถูกส่งเข้าสู่ระบบการจัดวางและการประชุมแบบอิเล็กทรอนิกส์

หมายเหตุ : ในขั้นตอนนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำเอกสารที่จำเป็นเพิ่มเติม เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลในแผ่น CD เช่น

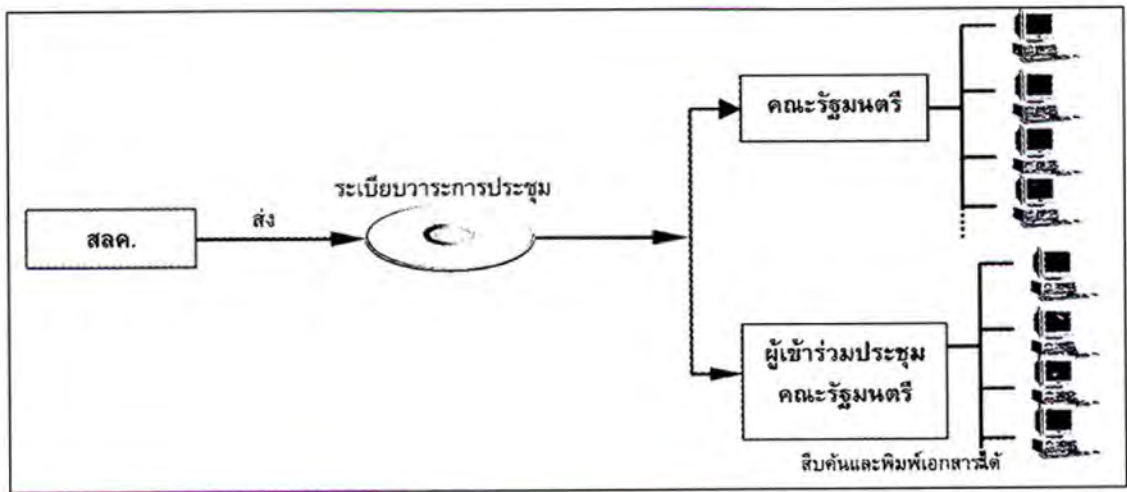
- บัญชีเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี
- บัญชีเอกสารประกอบในแต่ละเรื่อง

3. ระบบสืบค้นวาระการประชุมและเอกสารการประชุม คณะรัฐมนตรีในแผ่น CD

เป้าหมายหลักของระบบ : คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุม คณะรัฐมนตรีสามารถอ่านวาระการประชุมได้ และสามารถพิมพ์เอกสารของหน้าที่ต้องการออกในรูปกระดาษได้ โดยคาดหวังว่าผู้เข้าประชุมจะพิมพ์เอกสารในรูปกระดาษไม่เกินร้อยละ 30 ของเอกสารทั้งหมดในขั้นสุดท้าย

ผู้ปฏิบัติ : คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรี หรือผู้เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีได้รับวาระการประชุมในรูปแผ่น CD และต้องการอ่านวาระดังกล่าว คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมจะสามารถใช้ระบบการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารวาระการประชุมในแผ่น CD โดยอ่านจาก PC ที่ติดตั้ง ณ สถานที่ทำงานของผู้เข้าประชุม นั้น ๆ ตามกระบวนการและหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยระบบสารสนเทศที่ได้พัฒนาขึ้น

4. ระบบนำเสนอสารสนเทศในการประชุมคณะรัฐมนตรี

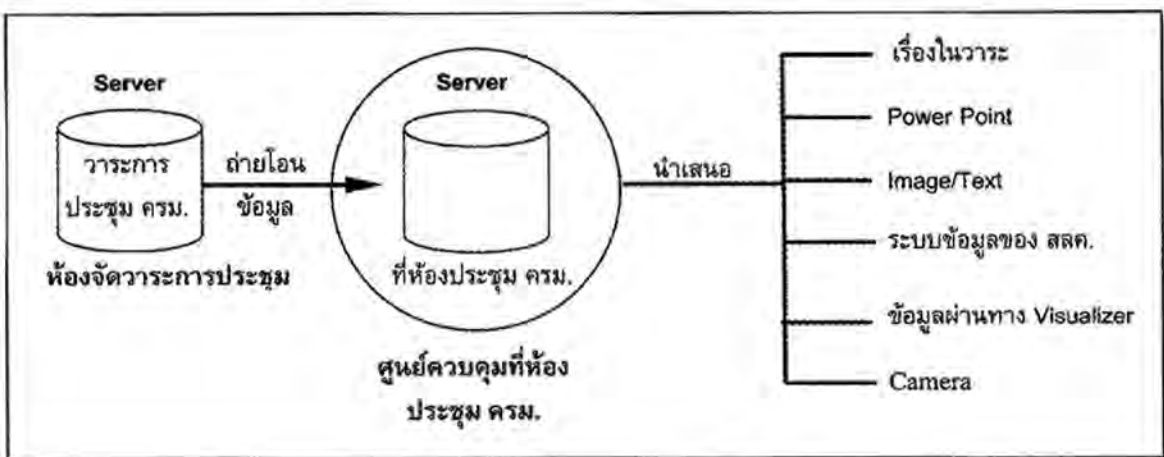
เป้าหมายหลักของระบบ : นำเสนอสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีสามารถติดตามการประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ปฏิบัติ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้เข้าประชุมคณะรัฐมนตรี (กรณีสืบค้นเอง)

ก่อนที่จะเริ่มการประชุม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะถ่ายโอนข้อมูลระเบียบวาระการประชุมเข้าสู่ระบบสำหรับการนำเสนอข้อมูลในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะมีศูนย์ควบคุมการนำเสนออยู่บริเวณภายในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ผู้เข้าประชุมทุกท่านสามารถอ่านวาระการประชุมจากจอภาพคอมพิวเตอร์ของตนเองได้ อีกทั้งยังสามารถสืบค้นหรือพลิกไปยังหน้าของเอกสารที่ต้องการด้วยตนเอง หรือจะติดตามการพลิกหน้าของเอกสารจากผู้กำกับที่อยู่ในห้องควบคุมได้

ระบบการนำเสนอสารสนเทศในห้องประชุมนี้ นอกจากจะสามารถนำเสนอข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับเอกสารในวาระการประชุมแล้ว ยังสามารถนำเสนอข้อมูลภาพประกอบการบรรยายสรุปในลักษณะ Power Point หรือ Word หรือ Image อีกทั้งยังสามารถสืบค้นและนำเสนอข้อมูลมติคณะรัฐมนตรีจากระบบจัดเก็บและค้นหามติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ในระบบข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ จาก Visualizer ได้อย่างต่อเนื่อง หรือควบคู่กัน หรืออิสระต่อการควบคุมตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนด โดยการกำกับจากคอมพิวเตอร์หน่วยควบคุม

อนึ่ง เอกสารเพิ่มเติมในวันประชุมคณะรัฐมนตรีหรือเอกสารในวาระจะยังคงแจกให้แก่ผู้เข้าประชุมในรูปแบบกระดาษ แต่ขณะเดียวกันจะมีการถ่ายเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อนำเสนอบนฉากหรือจอคอมพิวเตอร์ของผู้เข้าประชุมอ่านผ่านระบบนำเสนอเมื่อมีการอ้างถึง ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าประชุมอีกทางหนึ่ง

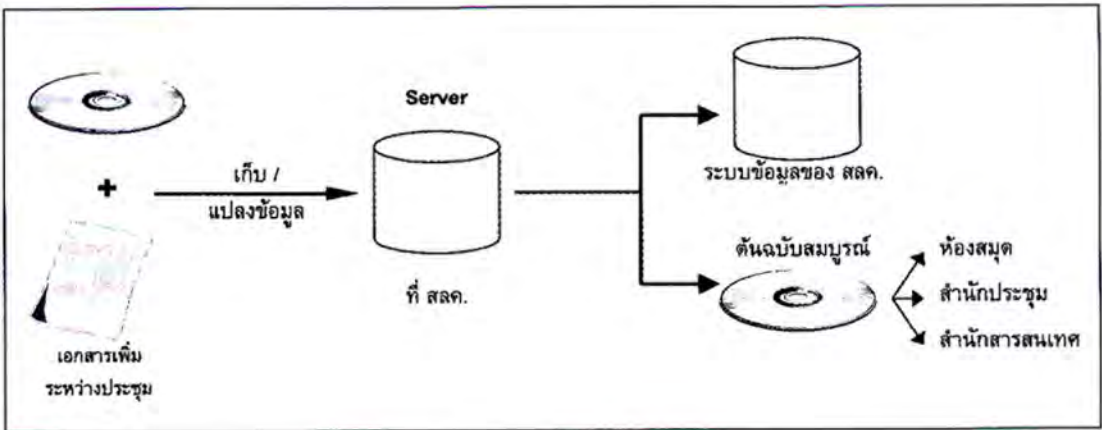
5. ระบบจัดเก็บวาระและเอกสารการประชุมคณะรัฐมนตรี (หลังการประชุม)

เป้าหมายหลักของระบบ :

1. เพิ่มเติมข้อมูลการประชุมคณะรัฐมนตรีให้เต็มและพร้อมที่จะสืบค้นได้เมื่อต้องการอ้างอิงในคราวประชุมครั้งต่อไป
2. มีต้นฉบับ CD ที่มีข้อมูลครบถ้วนเก็บในห้องสมุดสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี และสำนักบริหารงานสารสนเทศ

ผู้ปฏิบัติ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หลังจากเสร็จการประชุมคณะรัฐมนตรีแต่ละครั้ง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะทำการจัดเก็บและ/หรือแปลงข้อมูลและเอกสารที่แจกในวันประชุมทั้งหมดเพื่อนำเข้า Server ด้วยวิธีการเดียวกันกับการปฏิบัติก่อนที่จะมีการประชุม เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการสืบค้นในคราวประชุมต่อไป ตลอดจนถ่ายโอนข้อมูลลงในแผ่น CD เพื่อเก็บเป็นต้นฉบับที่สมบูรณ์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และในโอกาสต่อไปอาจสำเนาแจกต่อผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อใช้ในการสืบค้นได้ด้วยตัวเองเมื่อต้องการ

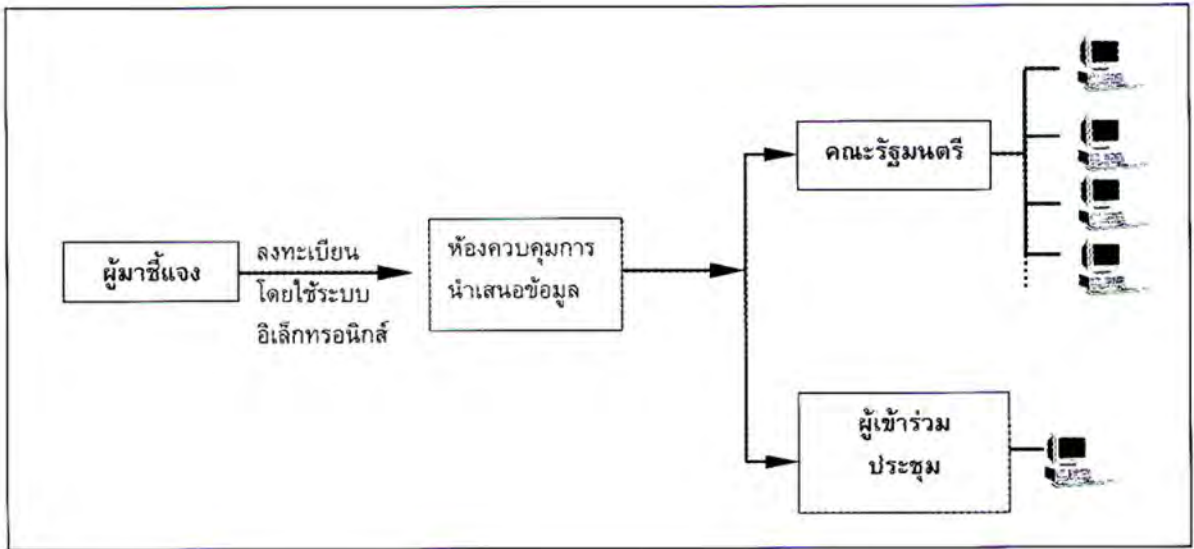

6. ระบบการลงทะเบียนผู้มาชี้แจงคณะกรรมการ

เป้าหมายหลักของระบบ : เพื่อให้ระบบการลงทะเบียนของผู้มาชี้แจง และการติดตามตัวผู้ชี้แจงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว ตลอดจนจัดและนำเสนอผังที่นั่งให้ ครม. รู้ว่าผู้ชี้แจงเป็นใคร ตำแหน่งใด หน่วยงานใด

ผู้ปฏิบัติ : สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

ในการประชุมคณะกรรมการแต่ละครั้งจะมีข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จากหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่อยู่ในระเบียบวาระมาชี้แจง ระบบการลงทะเบียนผู้มาชี้แจงนี้ จะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะส่งผ่านข้อมูลจากจุดลงทะเบียนชั้น 1 ไปปรากฏที่จุดต้อนรับชั้น 2 เพื่อทำการจัดผังที่นั่งในคอมพิวเตอร์ ข้อมูลดังกล่าวจะไปปรากฏในห้องควบคุมการนำเสนอข้อมูลภายในห้องประชุมคณะกรรมการ ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลให้ไปปรากฏบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ของคณะกรรมการได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการติดตามผู้ที่รัฐมนตรีต้องการพบได้อีกทางหนึ่ง ตลอดจนสนองตอบต่อการรักษาความปลอดภัยในส่วนหนึ่งด้วย

บทสรุป

การประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์นี้ ส่วนราชการจะมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านอุปกรณ์และบุคลากรซึ่งอาจจะมีอุปสรรคบ้างในระยะแรก ๆ แต่ในระยะต่อ ๆ ไปการทำงานน่าจะคล่องตัวและสะดวกมากขึ้น แนวทางและทิศทางการประชุมคณะรัฐมนตรีแบบลดเอกสารโดยนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้นี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีการประชาสัมพันธ์และชี้แจงมาตั้งแต่ปี 2539 เมื่อครั้งริเริ่มแนวคิดในการประชุมสัมมนาเรื่องการประสานงานระหว่างส่วนราชการกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แต่ในช่วงนั้นยังไม่ได้ดำเนินการถึงขั้นปฏิบัติเนื่องจากประเทศเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2541 มีการทำเพื่อนร่วมงานพิจารณาในการประชุมสัมมนาเรื่องการพัฒนาาระบบสารสนเทศระหว่างหน่วยงาน มีผู้เข้าประชุมจากส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ 48 หน่วยงาน ในคราวนั้นสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจกแบบสอบถาม ซึ่งร้อยละ 95 แจ้งว่าพร้อมและยินดีที่จะสนับสนุน

ในปี 2542 เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ประกาศให้เรื่องนี้เป็นนโยบายของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และได้ยกร่างโครงการเสนอสำนักงบประมาณ

และดำเนินการจัดหางบประมาณ พร้อมทั้งได้ทำการสัมมนาดังอย่างรัฐมนตรีเพื่อ สัมภาษณ์และสำรวจความพร้อมจากกระทรวงเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งที่ 3 ซึ่งนอกจากจะได้คำตอบกลับมาว่าส่วนใหญ่พร้อมแล้ว สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรียังได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์และออกแบบ ระบบ

ในที่สุดเมื่อเดือนกันยายน 2543 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จึงได้ ทำสัญญาว่าจ้างศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เพื่อ ดำเนินการจัดทำ ติดตั้งอุปกรณ์และพัฒนาโปรแกรม ตามที่สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีได้วิเคราะห์และออกแบบระบบไว้ ทั้งนี้กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน เดือนมีนาคม 2544 และเราก็มีวัน “ดีเดย์” ที่ได้ฤกษ์ในการใช้ระบบใหม่ ซึ่งดีเดย์นี้ไม่ใช่เป็นดีเดย์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพียงหน่วยเดียว แต่เป็นดีเดย์ของส่วนราชการทุกแห่งในการร่วมมือกันให้บรรลุถึงความสำเร็จนั้น

๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖ ๕๖

ส่วนที่ II

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำเสนอข้อมูลในการประชุมคณะรัฐมนตรี*

การประชุมคณะรัฐมนตรีนับเป็นการประชุมสูงสุดของฝ่ายบริหาร และนับเป็นภารกิจสำคัญของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ต้องรับผิดชอบ การประชุมจะมีประสิทธิภาพได้ นอกจากจะมีข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์แล้ว จะต้องมีการออกแบบเทคนิคการนำเสนอไว้ให้เหมาะสมตามจังหวะ เวลา สภาพ และสถานการณ์ของการประชุมด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาสนับสนุนงานดังกล่าว

1. การนำเสนอสารสนเทศ ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

(1) เบื้องหน้าของการนำเสนอ

สิ่งที่กล่าวต่อไปนี้เป็น การนำท่านผู้เข้าร่วมประชุมไปสังเกตการณ์ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ว่าในวันประชุมนั้นได้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการประชุมกันอย่างไรบ้าง ขณะนี้เราอยู่หน้าประตูของห้องประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อเราเปิดประตูเข้าไป ภาพแรกที่ท่านจะได้เห็นจะเป็นภาพคณะรัฐมนตรีนั่งประชุมรอบโต๊ะที่เป็นรูปตัวยู (U) โดยมีท่าน

หน้าห้องประชุมคณะรัฐมนตรี

* เรียบเรียงจากคำบรรยายร่วมกับสื่อนำเสนอการบรรยายของนางธนุช ดริทธิพบุตร ผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ในการประชุมชี้แจงภารกิจของคณะรัฐมนตรีภายใต้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2544 ณ โรงแรม รอยแยล เมอริเดียน กรุงเทพมหานคร

ภายในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี

ฉกนำเสนอข้อมูล 2 ฉกอยู่ด้านหลังห้อง

เราลองมาจำลองเหตุการณ์ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรีกัน

นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน อุปกรณ์บนโต๊ะจะมีคอมพิวเตอร์เน็ตบุ๊กตั้งอยู่ข้างหน้าในจำนวนหนึ่งต่อหนึ่ง และด้านหลังห้องจะมีฉก 2 ฉกบนผนังเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลที่แตกต่างกัน

ภาพนายกรัฐมนตรีจาก Camera

วาระประธานแจ้ง

เมื่อจะเริ่มการประชุม เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะให้สัญญาณออกกวดจากที่นั่งของท่าน ปกติจะตรงเวลา 8.30 น. วาระแรกจะเป็นวาระประธานแจ้งให้ทราบ ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีจะแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงงานสำคัญ ๆ ที่ท่านได้ไปดำเนินการมาในรอบสัปดาห์ เช่น การไปราชการต่างประเทศ การไปประชุมระดมสมอง (workshop) หรือภารกิจที่เป็นประโยชน์และสมควรหารือหรือแจ้งให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ ในระหว่างนี้ภาพบนฉกหลังห้องจะปรากฏภาพที่ focus ไปยังท่านนายกรัฐมนตรี หรือถ้ามีท่านอื่นพูด ภาพบนฉกก็จะสลับไปที่ผู้พูด โดยภายในห้องจะมีกล้อง (camera) ที่สามารถจับสัญญาณภาพผู้พูดแล้วถ่ายทอดสัญญาณไปออกบนฉกดังกล่าว เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านไม่ว่าจะอยู่ที่ตำแหน่งใดหรือแม้ว่าจะเป็นจุดที่มีเสาบังก็จะสามารถเห็นภาพผู้พูดบนฉกได้อย่างชัดเจน การจดรายงานการประชุมก็สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

ในวาระนี้ท่านนายกรัฐมนตรีเคยนำแผนที่แถบประเทศไทย ซึ่งได้

ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์มาจากข้อมูลที่ถ่ายมาจากดาวเทียม เป็นภาพขนาดใหญ่เท่ากระดาษโปสเตอร์ ท่านประสงค์จะนำเสนอภาพนั้นให้คณะรัฐมนตรีได้เห็นด้วย พวกเราในฐานะเจ้าหน้าที่ก็ต้องพิจารณาว่าจะใช้อุปกรณ์ใดให้สามารถนำเสนอภาพดังกล่าวได้โดยใช้เวลาเตรียมการที่สั้นที่สุด ถ้าจะ scan เข้าคอมพิวเตอร์ โดย scanner ที่มีอยู่ ก็มีขีดจำกัด scan ภาพใหญ่ไม่ได้เต็มหน้า ถ้าจะทำต้องแบ่งเป็นตอน ๆ แล้ว scan แต่ถ้าท่านนายกรัฐมนตรีจะอธิบายภาพไปตามตำแหน่งต่าง ๆ การเปลี่ยนภาพอาจไม่ต่อเนื่องหรือทันกับการอธิบาย เราจึงใช้เครื่องฉายภาพที่เรียกว่า visualizer แทน อุปกรณ์นี้สามารถจับภาพใด ๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปกระดาษใส หรือทึบแสง และแม้กระทั่งวัตถุใด ๆ ในรูป 3 มิติที่วางหน้ากล้องของเครื่อง มันจะถ่ายทอดสัญญาณภาพนั้น ๆ ไปสู่เครื่องขยายสัญญาณฉายไปบนฉากใหญ่หลังห้อง กรณีที่ภาพที่นำมาเป็น input นั้นมีขนาดใหญ่ ก็จะใช้วิธีเลื่อนภาพไปตามการอธิบาย

ตอนนี้จะเห็นว่า เรามีอุปกรณ์นำเสนอสารสนเทศไป 2 ประเภทแล้ว อย่างที่หนึ่งคือ camera ต่อกับ projector และอย่างที่สองคือ visualizer ต่อกับ projector

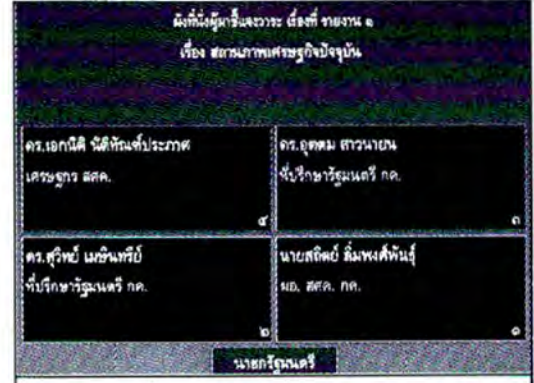
ในวาระนี้ หากมีเรื่องสำคัญที่รัฐมนตรีไปดำเนินการ รัฐมนตรีก็จะแจ้งให้ที่ประชุมทราบ ซึ่งเทคนิคการนำเสนอข้อมูลก็จะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน

วาระบรรยายสรุป

ถัดจากวาระประธานแจ้งให้ทราบ จะเป็นวาระรายงานหรือบรรยายสรุปสถานการณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องร้อน ๆ หรือที่เราเรียกว่าเป็น hot issue หรือเรื่องสำคัญ ๆ ที่ได้มีการสั่งการให้ข้าราชการหรือผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมารายงาน เช่น เรื่องสถานภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปัจจุบัน ก็จะมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือเรื่องเครื่องบินระเบิดก็จะมีผู้บริหารของบริษัทการบินไทยมารายงาน หรือเป็นเรื่องธนาคาร คนจนก็จะมีผู้อำนวยการธนาคารออมสิน เป็นต้น ผู้ที่มารายงานจะนั่งประจำที่ เมื่อถูกเชิญให้เข้าไปในห้อง โดยที่นั่งดังกล่าวอยู่ท้ายห้อง ตำแหน่งระหว่างกลางของตัวผู้ ในขณะที่ยกมือที่ออกไปเชิญ คณะรัฐมนตรีจะได้รับทราบทางจอคอมพิวเตอร์เ็นตึกที่หน้าท่านว่า ใคร ตำแหน่งอะไร กำลังจะเข้ามาและจะมานั่ง

ภายในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี

ผังผู้มาชี้แจงปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์

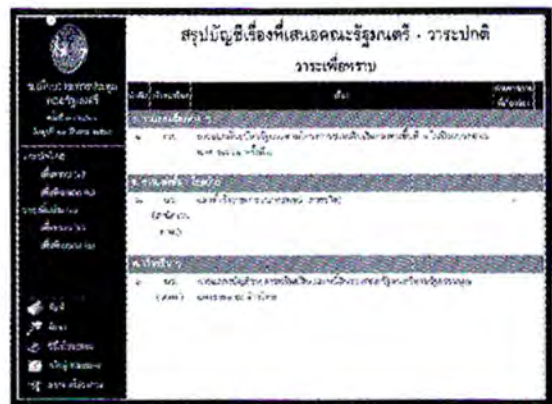
ที่ใดโดยปรากฏออกมาในรูปผังที่นั่งพร้อมชื่อและตำแหน่ง คณะรัฐมนตรีจะถามเรื่องจากผู้ที่นั่งตามจุดต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

หากผู้รายงานหรือผู้มาชี้แจงประสงค์จะใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำเสนอข้อมูล ก็สามารถประสานงานล่วงหน้ากับเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อการจัดคิว โดยผู้มาชี้แจงจะสามารถใช้คอมพิวเตอร์บนโต๊ะหน้าตัวท่านประกอบการบรรยายด้วยตนเอง หรือจะให้เจ้าหน้าที่มาช่วยสนับสนุนก็ได้ โดยในกรณีหลังเจ้าหน้าที่จะนั่งในห้องเทคนิค และพลิกจอคอมพิวเตอร์ไปตามผู้บรรยายในห้องประชุม

ข้อมูลที่น่าเสนอจะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์หน้ารัฐมนตรีหรืออาจสั่งให้ปรากฏบนฉากหลังห้องไปพร้อม ๆ กับการพลิกจอคอมพิวเตอร์ของผู้มาชี้แจง หรืออาจจะนำเสนอข้อมูลที่แตกต่างกันบนฉาก 2 ฉากหลังห้องนั้นก็ได้ และนี่ก็เป็นเทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำเสนอสารสนเทศโดยผู้มาชี้แจง

วาระเพื่อทราบ

เรื่องที่เข้าสู่การประชุม คณะรัฐมนตรีจะมีลักษณะเป็น 2 ประเภท คือประเภทเพื่อทราบและประเภทเพื่อพิจารณา เมื่อถึงวาระเพื่อทราบ คอมพิวเตอร์บนโต๊ะจะแสดงสารบัญญวาระเพื่อทราบ ไล่ไปตามลำดับจากต้นจนหมด และหากไม่มีผู้ใดขอทบทวนหรือให้ข้อสังเกตแต่อย่างใด ก็จะถือเป็นมติคณะรัฐมนตรี

หน้าจอคอมพิวเตอร์ ครม. แจ้งสารบัญญวาระ

วาระเพื่อพิจารณา

เมื่อถึงวาระเพื่อพิจารณา เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะกล่าวนำเรื่อง เป็นลำดับแรก จอคอมพิวเตอร์จะแสดงหนังสือหรือบันทึกของสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีที่น่าเรียน

ท่านนายกรัฐมนตรี (เสมือนเป็นสรุปสำหรับผู้บริหาร) ในบันทึก ดังกล่าวจะประกอบด้วยความเป็นมา ข้อเสนอของหน่วยงาน

เจ้าของเรื่อง ความเห็นของหน่วยงาน มติคณะรัฐมนตรีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเอง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ

บรรยายสรุปของเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้คณะรัฐมนตรีทราบ แล้ว เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเชิญรัฐมนตรี ผู้ที่เป็นเจ้าของเรื่องชี้แจงในรายละเอียดต่อไป ซึ่งรัฐมนตรีอาจใช้คอมพิวเตอร์ นำเสนอด้วยตัวเอง ณ ที่นั่งของรัฐมนตรี โดยภาพที่นำเสนอจะไปปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ท่านอื่น ๆ ไปพร้อมกัน ตัวอย่างเช่น การนำเสนอเรื่องการพักชำระหนี้ของเกษตรกร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง วราเทพ รัตนากร เป็นผู้นำเสนอข้อมูลประกอบการบรรยายเอง ภาพของรัฐมนตรี วราเทพ ก็จะถูก camera จับภาพไปแสดงบนฉาก และข้อมูลที่ท่านนำเสนอ

รัฐมนตรีนำเสนอสารสนเทศโดยใช้คอมพิวเตอร์เอง

ภาพผู้เสนอและข้อมูลที่นำเสนอปรากฏบนจอ

ประกอบก็จะไปปรากฏที่จอคอมพิวเตอร์และบนอีกฉากหนึ่งไปพร้อม ๆ กัน แสดงให้เห็นว่านอกเหนือจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและผู้ชี้แจงจะสามารถใช้คอมพิวเตอร์บนโต๊ะของตนเองในการนำเสนอสารสนเทศแล้ว รัฐมนตรีหรือผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านก็สามารถนำเสนอด้วยตนเอง ณ ที่นั่งของท่านได้

ในระหว่างการพิจารณาเรื่อง เมื่อมีการอภิปรายถึงหน้าใด หัวข้อใด เจ้าหน้าที่จะทำการพลิกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ไปยังหน้านั้น ๆ เพื่อให้ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์เป็นการอำนวยความสะดวกในการติดตามเรื่องแก่ผู้เข้าประชุมหรือผู้เข้าร่วมประชุมอาจจะพลิกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เองก็ได้เมื่อระบบเปิดอิสระให้

การประชุมทางไกล

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (ทีเอเอ็มซี) ในคราวแรก ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ท่านประธานมีชัย ฤชุพันธ์ อธิบายถึงรายละเอียดลึก ๆ ให้คณะรัฐมนตรีทราบ แต่การจะเชิญท่านประธานมีชัยฯ มานั่งชี้แจงในห้องประชุม กรม ก็ดูกระไรอยู่ จึงได้ใช้เทคนิคทาง video conference และใช้เครือข่ายสื่อสารขององค์การโทรศัพท์ต่อเชื่อมกันระหว่างบ้านของท่านกับห้องประชุม ซึ่งก็สามารถนำเสนอภาพของทั้ง 2 จุดได้อย่างชัดเจน ไม่ติดขัดแต่ประการใด และนี่ก็เป็นเทคนิคการนำเสนอข้อมูลในลักษณะการประชุมทางไกล

ท่านประธานมีชัยในขณะประชุมทางไกล

ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

เมื่อมีการอ้างอิงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง แต่เป็นมติคณะรัฐมนตรีที่ไม่มีปรากฏอยู่ในวาระการประชุมทำให้ไม่มีเอกสารที่จะนำเสนอได้ เจ้าหน้าที่จะทำการค้นหามติดังกล่าว เช่น คณะรัฐมนตรีอภิปรายถึงมติคณะรัฐมนตรี

เกี่ยวกับการปรับลดราคากลางงบประมาณ ซึ่งมีมติไปเมื่อปี 2543 เจ้าหน้าที่เทคนิคประจำห้องจะทำการค้นหา และเมื่อพบก็จะส่งไปยังจอประสานที่ติดตั้งอยู่ข้างเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ก่อนที่จะส่งต่อไปยังจอคอมพิวเตอร์ของคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นเอกสารเพิ่มเติม

ประกอบการพิจารณาในทำนองเดียวกัน เมื่อคณะรัฐมนตรีหรืออภิปรายถึงคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีเคยแต่งตั้งไว้ เช่น กำลังพิจารณาเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาของสมัชชาคนจน แต่จำได้ว่า เคยมีคณะกรรมการเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาความยากจนอยู่และต้องการทราบถึงองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และวาระในการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการ ก็จะมีการดำเนินการใน ทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ครอบคลุมถึง ข้อมูลอื่น ๆ ที่สำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรีมีอยู่ด้วย และนั่นก็เป็นเทคนิค การค้นหาและเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ ข้อมูลเดิมของสำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรี ทำให้สามารถนำเสนอข้อมูลที่มีได้ปรากฏในวาระของเรื่องได้

เจ้าหน้าที่ค้นมติคณะรัฐมนตรี

ประสานให้ ลคร. รู้ล่วงหน้า : ระบบข้อมูลของ สลค.

แจ้งวาระจร

การประชุมแต่ละคราว ถึงแม้จะมีการกำหนดไว้เป็นหลักการที่จะมีให้ มีวาระจรแล้วก็ตาม แต่บางครั้งก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเรื่องเข้าเป็น วาระจรอีก เพราะมีฉะนั้นนี้อาจเกิดความเสียหายแก่ชาติบ้านเมือง วาระจรแต่ละ เรื่องอาจได้รับอนุมัติให้นำเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยที่รัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็น เจ้าของเรื่องไม่ทราบมาก่อน และขณะเดียวกัน รัฐมนตรีท่านนั้นก็อาจมีความ

จำเป็นต้องไปราชการด่วน หรือมีภารกิจจำเป็นต้องปฏิบัติด้วย ดังนั้นถ้าไม่มีการแจ้งคณะรัฐมนตรีให้ทราบอย่างทั่วถึงว่าวันนี้จะมีวาระอะไรบ้าง รัฐมนตรีบางท่านอาจพลาดในการร่วมพิจารณา และอาจเกิดความเสียหายขึ้นในการตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ

จึงจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบและถือเป็นสาระสำคัญ เจ้าหน้าที่จะต้องนำเสนออย่างน้อยสารบัญญัตวาระฯ ไม่ว่าจะป็นทราบจรหรือพิจารณาจรให้คณะรัฐมนตรีทราบล่วงหน้า คือในระหว่างการพิจารณาเรื่องในวาระปกติหรือเพิ่มเติม ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจเปิดจอกคอมพิวเตอร์ของตนเองดูได้ว่ามีเรื่องใดในวาระฯ และหากต้องการดูในรายละเอียดของเอกสารก็สามารถพลิกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทางจอกคอมพิวเตอร์ได้ และนั่นก็เป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนคณะรัฐมนตรีให้รู้วาระฯล่วงหน้าก่อนถึงการพิจารณาจริง ซึ่งหากรัฐมนตรีต้องการจะสลับลำดับโดยขอหยิบยกมาพิจารณาก่อน ก็ย่อมกระทำได้โดยไม่เสียหายต่อราชการใด ๆ

แจ้งข้อมูลอื่น ๆ

ในระหว่างการประชุม หากเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีข้อมูลใดที่ต้องการแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบก็สามารถส่งไปให้ทางจอกคอมพิวเตอร์หน้ารัฐมนตรีพร้อม ๆ กัน เช่น อาจจะส่งข้อความว่ามีของว่างและเครื่องดื่มให้รัฐมนตรีบริการตัวเอง หรือต้องการแจ้งว่าสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ติดตั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์พร้อมระบบงานเพื่ออ่านวาระการประชุมในแผ่น CD แล้ว เป็นต้น

สื่ออื่น ๆ ที่อาจใช้

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว หากมีข้อมูลที่จะต้องนำเสนอในรูปแบบอื่น เช่น ในรูปของ วีดิโอ ซีดี วิซีดี ดีวีดี เอ็มดี เทปคาสเซ็ท ทีวี ฯลฯ สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีก็มีอุปกรณ์เหล่านั้นสนับสนุน

(2) เบื้องหลังการนำเสนอ

แน่นอนต้องมีทีมงานในการปฏิบัติ และแน่นอนผู้บัญชาการใหญ่คงหนีไม่พ้นเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และมีลูกทีมอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะสังเกตได้จากกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ใส่หูฟัง (ear phone) ทั้งหลาย ซึ่งนั่งประจำตามจุดต่าง ๆ ได้แก่ ข้างเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อรับและถ่ายถอดคำสั่งของเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไปยังจุดอื่น ๆ ที่อยู่หน้าห้อง และในห้องปฏิบัติการด้านเทคนิค หรืออาจเรียกสั้น ๆ ว่าห้องควบคุม 1 และห้องควบคุม 2

เจ้าหน้าที่ห้องควบคุม 1

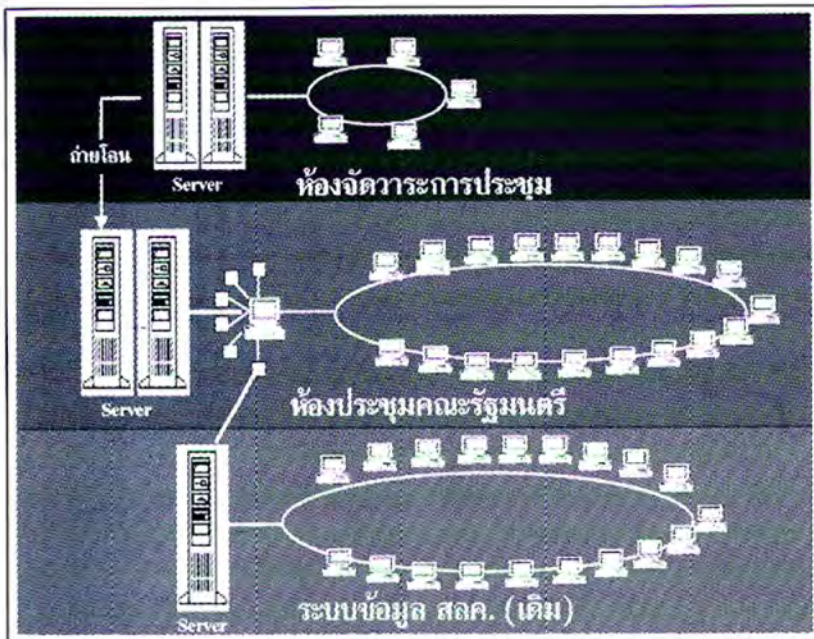
ผังผู้มาชี้แจงปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์

ในห้องควบคุม 1 เจ้าหน้าที่ทั้งหมดจะมีหน้าที่ประจำ เช่น มีหน้าที่ฟังการประชุมว่าขณะนี้อภิปรายเรื่องใด หน้าใด และหัวข้อใดอยู่ แล้วพลิกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ตามการอภิปรายนั้น หรือมีหน้าที่นำเสนอสารสนเทศในรูปแบบไลต์ที่ฉายจากคอมพิวเตอร์ หรือมีหน้าที่ตรวจสอบและนำเสนอทะเบียนและที่นั่งของผู้มาชี้แจง หรือมีหน้าที่ค้นหาข้อมูลจากระบบข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือฉายเครื่อง visualizer หรือมีหน้าที่สายกล้องเพื่อเก็บภาพผู้พูดเพื่อฉายขึ้นฉาก และตรวจสอบเสียงของไมโครโฟน เป็นต้น

2. เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้

(1) อุปกรณ์นำเสนอ

ในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งตั้งอยู่ที่ชั้น 2 คอมพิวเตอร์ทุกตัวที่เห็นต่อเชื่อมกันหมดเป็นวง LAN โดยมีแม่ข่าย (server) 2 ชุด ทำงานทดแทนกัน เมื่อมีเหตุขัดข้อง มีลูกข่าย 70 ตัว ต่อเชื่อมภายใต้การนำเสนอของคอมพิวเตอร์

ควบคุม (master) ที่จะเป็นตัวกำหนดและนำข้อมูลไปนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็น เอกสารวาระ ข้อมูลภาพสไลด์ ข้อมูลผู้มาชี้แจง ข้อมูลสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ของรัฐมนตรี หรือจากผู้มาชี้แจง หรือจาก visualizer ฯลฯ ขึ้นบนจอคอมพิวเตอร์ แต่ทั้งหมดนี้เป็นเพียงอุปกรณ์เพื่อการหยิบหรือค้นหาข้อมูลไปนำเสนอเท่านั้น แล้วตัวข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มาจากที่ใด แสดงว่าต้องมีคอมพิวเตอร์ชุดอื่นอีกที่เป็นตัวป้อนข้อมูลมาให้

(2) หน่วยป้อนข้อมูลให้ห้องประชุม

ข้อมูลหลักที่ต้องนำเสนออยู่ตลอดการประชุม ได้แก่ เอกสารในวาระ หน่วยจัดการการประชุมตั้งอยู่ที่ชั้น 3 ของตัวตึก มีหน้าที่จัดการการประชุม

ทั้งก่อนการประชุมโดยเป็นวาระปกติและวาระเพิ่มเติม และระหว่างการประชุม โดยเป็นวาระจร หน่วยนี้จะจัดวาระอิเล็กทรอนิกส์ลงในคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของระบบ เมื่อจัดเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เสร็จก็จะถ่ายโอน on line ไปยังแม่ข่ายในห้องประชุม ชั้น 2 ไม่ว่าจะมาก่อนหรือระหว่างการประชุมสะสมไปตลอด จึงทำให้มีข้อมูลในห้องประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นปัจจุบันอยู่เสมอด้วยระบบ on line

ข้อมูลหลักของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เช่น มติคณะรัฐมนตรี ก็นับว่าสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีจำเป็นต้องพิจารณามติคณะรัฐมนตรีเดิมประกอบด้วยเป็นหลัก สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ติดตั้งระบบข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วยมติคณะรัฐมนตรี รายงานการประชุม คณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งสถานภาพเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี สถานภาพการติดตามเรื่องที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ฯลฯ และเพื่อใช้ปฏิบัติงานภายในของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มาตั้งแต่ปี 2530 ครั้งเมื่อมีการติดตั้งระบบเพื่อการประชุมคณะรัฐมนตรีขึ้น จึงได้ต่อเชื่อม 2 ระบบนี้เข้าด้วยกันเพื่อสนับสนุนการประชุมคณะรัฐมนตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

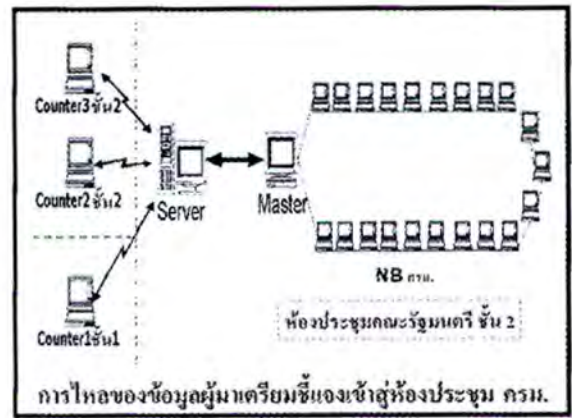
ข้อมูลของผู้มาชี้แจงเป็นข้อมูลสนับสนุนการประชุม เพื่อให้คณะรัฐมนตรีสามารถตรวจสอบด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์บนโต๊ะได้ว่า ผู้ที่ตนสั่งให้มาชี้แจงนั้นได้มาถึงแล้วหรือยัง ใครมาบ้าง และขณะนี้อยู่ ณ จุดใด โดยไม่ต้องสั่งให้ใครออกไปถามหน้าห้อง เพราะทันทีที่ผู้มาชี้แจงมาถึง

ลงทะเบียนด้วยคอมพิวเตอร์

ถึงตึก จะต้องมีการลงทะเบียนตั้งแต่จุดต้อนรับที่ 1 ซึ่งอยู่ชั้น 1 ของตึก รายชื่อและตำแหน่งพร้อมหมายเลขโทรศัพท์จะถูกบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ ณ จุดต้อนรับนั้น พร้อมกับส่ง on line ไปยังคอมพิวเตอร์ในห้องประชุม

ทันทีที่มีการลงทะเบียน สถานภาพของผู้มาชี้แจงจะปรากฏว่า “ลงทะเบียนแล้ว และนั่งรออยู่ห้องพักชั้น 1” เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ใกล้ถึงเรื่องนั้น เจ้าหน้าที่จะเชิญให้ขึ้นไปนั่งพักรอที่ห้องพักชั้น 2 เจ้าหน้าที่จะเปลี่ยนสถานภาพของผู้มาชี้แจงเป็น “นั่งรอในห้องพักชั้น 2” และจัดผังที่นั่งแจ้งให้ทราบพร้อมส่งข้อมูลผังที่นั่งนั้น on line ตรงไปยังห้องประชุมเพื่อเตรียมให้ในห้องประชุมนำเสนอเมื่อถึงเวลา และนี่ก็เป็นการตอบคำถามว่าคณะรัฐมนตรีรู้ได้อย่างไรว่าผู้มาชี้แจงเป็นใคร ตำแหน่งอะไร ขณะนี้รอพักอยู่จุดไหน และเมื่อเข้าในห้องประชุมแล้ว ใครนั่ง ณ จุดใดตามผัง หรือรัฐมนตรีอาจต้องการออกมาพบก่อน ก็ยอมทำได้

(3) หน่วยป้อนข้อมูลให้ออกห้องประชุม

ผู้ที่อยู่ภายนอกห้องประชุมไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีที่ออกมาหารือข้อราชการกันข้างนอก หรือผู้ที่มารอชี้แจงก็ดี ขณะที่หารือกันหรือนั่งรอที่จะเข้าไปชี้แจง ต่างก็ต้องการ

รู้ว่าขณะนี้ในห้องกำลังพิจารณาอยู่ในวาระใด เรื่องใดแล้ว เพื่อจะได้เตรียมตัวกลับเข้าไปในห้อง หรือเตรียมตัวเข้าไปชี้แจง สัญญาณข้อมูลที่ส่งมา หากส่งตรงมาจากภายในห้องประชุมเลยจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้องกว่าการถ่ายทอดจากคนมาเป็นช่วง ๆ ดังนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้ติดตั้งคอมพิวเตอร์จากห้องควบคุม 1 เพื่อส่งสัญญาณตัวอักษรวิ่งออกมาตามจุดต่าง ๆ ได้แก่ ห้องพักคณะรัฐมนตรี ห้องประชุมกลุ่มย่อย ห้องพักรอของผู้มาชี้แจง ทั้งชั้น 1 และชั้น 2 เป็นเครือข่ายเล็ก ๆ โดยตรงอีกต่างหากนอกเหนือจากเครือข่ายที่กล่าวมาแล้ว

3. ความเกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมสัมมนา

หลายท่านคงอยากถามว่า อย่างผมในฐานะที่เป็นเลขานุการรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี หรือเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีจะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่กล่าวมาแล้วนั้นอย่างไร ก็คงต้องตอบว่า ขึ้นอยู่กับบทบาทที่ท่านได้รับมอบหมาย ถ้าท่านได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ศึกษาวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจกจ่ายวารสารในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (CD) ให้แก่ผู้เข้าประชุม ท่านก็คงมีส่วนอย่าง

เอกสารวาระการประชุมก่อนเปลี่ยนระบบ

มากที่จะต้องศึกษาวาระในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ๆ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ออกแบบให้สอดคล้องกับการนำเสนอวาระในห้องประชุมคณะรัฐมนตรีดังที่กล่าวมาแล้วภายใต้โครงการที่ชื่อว่า “โครงการประชุมคณะรัฐมนตรีแบบลดเอกสาร” โครงการนี้จะช่วยลดเอกสารที่อยู่ในรูปกระดาษลงได้มาก จากแพ้มวาระการประชุมที่เคยหนามากจะลดเหลือเพียงเอกสารสำคัญเท่านั้น เพื่อให้ผู้เข้าประชุมได้ศึกษา ส่วนรายละเอียดผู้เข้าประชุมศึกษาได้จากแผ่นวาระการประชุมในรูปแบบ CD

หากท่านได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เตรียมข้อมูลเพื่อการนำเสนอในห้องประชุมคณะรัฐมนตรี ท่านก็พอจะทราบรูปแบบการนำเสนอข้อมูลตามที่ได้กล่าวไปตอนต้นแล้ว โดยท่านสามารถใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้ และรัฐมนตรีก็อาจนำเสนอด้วยตนเอง หรือจะใช้เจ้าหน้าที่ไปสนับสนุน

เอกสารวาระการประชุมหลังเปลี่ยนระบบ

4. บทสรุป

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ารูปแบบการนำเสนอสารสนเทศเพื่อการประชุมคณะรัฐมนตรีปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากรูปแบบเดิมมากพอสมควร เพราะมีการนำเสนอมาสนับสนุนระบบใหม่ และทั้งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการผสมผสานกันเพื่อยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ที่เรียกว่า “การประชุมคณะรัฐมนตรี” ซึ่งมีความสำคัญยิ่งนี้ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

**เทคโนโลยีสารสนเทศ
พัฒนาการอีกก้าวหนึ่ง
เพื่อ
สนับสนุนการประชุม ครม.**

นำเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งด้วยการออกแบบร่วมกับระบบเดิมที่รัฐมนตรีใช้อยู่ นับเป็นความเหมาะสมมาก การประชุมระดับชาติ

ฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ : e-Law

ศูนย์ข้อมูลกฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายออกไปให้ทั่วถึงแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไป สามารถส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลดีต่อการใช้อำนาจรัฐเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายตลอดมา และตระหนักดีว่าการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด และรวดเร็วที่สุด ได้แก่ การจัดการและเผยแพร่โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้ริเริ่มนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาจัดการข้อมูลกฎหมายและประสบความสำเร็จด้วยดีตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 และได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดมา ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำลังพัฒนาระบบข้อมูลกฎหมายให้เป็นฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศตามภารกิจปรับเปลี่ยนกฎหมายในแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ

ความสำคัญของข้อมูลต่ออำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2537 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. การร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมาย

(ก) *การร่างกฎหมาย* ได้แก่ การจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายทุกลำดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ ร่างประกาศ หรือร่างคำสั่ง ที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ขอให้ดำเนินการ รวมทั้งการเสนอแนะข้อสังเกตเกี่ยวกับการให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ

(ข) การให้ความเห็นทางกฎหมาย ได้แก่ งานพิจารณาวินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติงานตามกฎหมายต่าง ๆ ที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ผู้ว่าราชการจังหวัด คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ ขอให้พิจารณาวินิจฉัย

2. การปรับปรุงกฎหมาย

ได้แก่ การศึกษาวิจัยทางกฎหมายเพื่อปรับปรุงกฎหมายอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ โดยศึกษาสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข ทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการจัดทำกฎหมายที่เหมาะสม

3. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐในด้านกฎหมายและการร่างกฎหมาย

ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐด้วยการจัดวิทยากรไปบรรยาย หรือด้วยการอบรมผ่านสถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน

4. การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายแก่ประชาชน

ได้แก่ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ทางด้านกฎหมายให้แก่ประชาชนผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นอกจากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ยังได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารงานภาครัฐโดยกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางทางกฎหมายของประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านกฎหมายให้สามารถสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระบบกฎหมายไทย และระบบกฎหมายต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการให้ได้ครบถ้วน เพื่อให้สามารถจัดทำร่างกฎหมายที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคนิคทางวิชาการเฉพาะเรื่อง รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารราชการแผ่นดินที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ การบริการสาธารณะ และการสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน

ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการพิจารณาในการปฏิบัติงานต้องมีความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็ว เพื่อให้ทันกับความต้องการในการพัฒนาประเทศซึ่งจำเป็นต้องใช้กฎหมายเป็นพื้นฐานสำคัญสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ ในการบริหารประเทศเพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคม ดังนั้น การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงเป็นการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะข้อมูลทางด้านกฎหมายทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ อีกทั้งต้องติดตามปรับปรุงข้อมูลเหล่านั้นให้ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยอยู่เสมอซึ่งแต่เดิมเป็นการดำเนินการด้วยการค้นคว้าเอกสารที่เป็นกระดาษจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ตำราภาษาไทยและตำราภาษาต่างประเทศ หนังสือและวารสารกฎหมายภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ราชกิจจานุเบกษา รายงานต่าง ๆ เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น แม้ว่าข้อมูลจากเอกสารที่เป็นกระดาษยังคงมีความสำคัญอยู่มาก แต่เนื่องจากข้อมูลทางด้านกฎหมายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่สามารถพึ่งพาเฉพาะข้อมูลจากเอกสารที่เป็นกระดาษแต่เพียงอย่างเดียวได้อีกต่อไป ที่สำคัญเอกสารที่รวบรวมได้มักไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอีกด้วย

สืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงริเริ่มนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดการข้อมูลกฎหมาย โดยได้มีการจัดหาและติดตั้งระบบอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในปีงบประมาณ 2535

ฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในระยะเริ่มแรก

การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้จัดการข้อมูลกฎหมายในระยะแรกของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นการติดตั้งระบบฐานข้อมูล (database) เพื่อใช้งานภายในเท่านั้น โดยติดตั้งบนเครือข่าย PRIME และ Netware โดยใช้ระบบปฏิบัติการ UNIX เพื่อรวบรวมกฎหมายทุกฉบับของประเทศไทย และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งประกอบด้วยความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ระบบฐานข้อมูลของกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในขณะนั้นนับว่าเป็นระบบฐานข้อมูลกฎหมายที่ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ด้วยเทคโนโลยีการค้นหาคำ (full-text search technology) ทำให้ระบบสามารถค้นหาและแสดงข้อมูลแก่ผู้ใช้ได้ว่ากฎหมายฉบับที่ผู้ใช้ค้นหา มีสภาพอย่างไรในเวลาที่ใช้กำหนด ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้ใช้ต้องการค้นหาว่ากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2520 ได้แก่กฎหมายฉบับใด ระบบก็จะสามารถแสดงให้ผู้ใช้เห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับในวันดังกล่าว ได้แก่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใด มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร เป็นต้น นอกจากนี้ ระบบยังสามารถแสดงกฎหมายตามคำค้นที่ต้องการได้ด้วย เช่น หากผู้ใช้ต้องการค้นหาว่ามีบทบัญญัติกฎหมายใดบ้างที่บัญญัติเกี่ยวกับ "อาคาร" ระบบก็จะแสดงบทบัญญัติกฎหมายทั้งหมด หรือเฉพาะบทบัญญัติกฎหมายลำดับชั้น หรือเฉพาะบทบัญญัติกฎหมายในช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องการที่บัญญัติเกี่ยวกับอาคาร เป็นต้น

การที่ระบบฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสามารถแสดงข้อมูลกฎหมายได้ตามที่ผู้ใช้ต้องการดังกล่าวข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดทางเทคโนโลยีในขณะนั้นซึ่งทำให้ระบบฐานข้อมูลกฎหมายดังกล่าวไม่มีเสถียรภาพ ความแม่นยำของข้อมูลที่ค้นหาได้ยังไม่ดีพอ และการใช้งานระบบก็มีความยุ่งยากเกินไปสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายโดยติดตั้งระบบใหม่ ซึ่งทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

ฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน

ระบบฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบันติดตั้งขึ้นเมื่อปีงบประมาณ 2540 เพื่อทดแทนระบบเดิมซึ่งล้าสมัย ประกอบกับเพื่อรองรับการขยายงานร้องทุกข์ออกไปสู่ส่วนภูมิภาคระบบฐานข้อมูลกฎหมายในปัจจุบันติดตั้งโดยใช้ Sun Enterprise 3000 Centralized Server, Sun Enterprise 2 Head Office Server, Sun Enterprise 1 Image Server, Sun Enterprise 2 Internet Server (web, email and FTP servers), Sun Enterprise 1 Firewall/Proxy Server โดยใช้ระบบปฏิบัติการ UNIX และระบบจัดการฐานข้อมูล Oracle 8i

ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกฎหมายดังกล่าว ส่วนหนึ่งพัฒนาจากข้อมูลในระบบเดิม อีกส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลซึ่งจัดทำขึ้นเพิ่มเติม ประกอบด้วย

(ก) กฎหมายจากราชกิจจานุเบกษาทุกฉบับตั้งแต่ พ.ศ. 2452 เป็นต้นมา

(ข) ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาทั้งหมดตั้งแต่ พ.ศ. 2465

เป็นต้นมา

(ค) คำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา

ทั้งนี้ ผู้ใช้สามารถค้นหากฎหมายทุกลำดับชั้น ไม่ว่าจะกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง รวมทั้งความเห็นหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ด้วยเทคโนโลยีการค้นหาคำ (full-text search technology) สำหรับข้อมูลกฎหมายจากราชกิจจานุเบกษานั้น ผู้ใช้ยังสามารถเลือกใช้ข้อมูลได้ทั้งที่เป็นข้อความ (text) หรือข้อมูลที่เป็นภาพถ่าย (image) ของกฎหมายจากราชกิจจานุเบกษาได้อีกด้วย

ข้อมูลที่เป็นข้อความ (text) มีประโยชน์สำหรับผู้ใช้ที่ต้องการค้นหาแบบการร่างกฎหมาย ความเห็น หรือคำวินิจฉัยด้วยคำค้น รวมทั้งการค้นหากฎหมายที่ใช้บังคับในขณะใดขณะหนึ่ง และผู้ใช้อยังสามารถคัดลอก (copy & paste) ข้อความในกฎหมาย ความเห็นหรือคำวินิจฉัยที่ค้นหาได้ไปใช้จัดพิมพ์ใน word processor ทัวไปได้โดยตรง ซึ่งทำให้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและประหยัดทั้งแรงงานและค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารเป็นอย่างมาก สำหรับข้อมูลที่เป็นภาพถ่าย (image) ของกฎหมายจากราชกิจจานุเบกษามีประโยชน์สำหรับผู้ใช้ที่ต้องการข้อมูลที่มีรูปแบบตรงกันกับต้นฉบับกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ ผู้ใช้สามารถใช้และค้นหาข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลกฎหมายดังกล่าวได้ทั้งจากเครือข่าย intranet โดยใช้ client/server technology และเครือข่าย internet

ข้อมูลที่เผยแพร่ทางเครือข่าย internet นั้น เป็นการเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดประมาณ 600 ฉบับ กฎหมายลำดับรองบางส่วน และข้อมูลข่าวสารด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่บุคคลทั่วไปที่ www.krisdika.go.th ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก จากการรวบรวมสถิติพบว่ามีผู้ใช้บริการถึงประมาณ 120,000 รายต่อปี นอกจากข้อมูลกฎหมายที่เป็นภาษาไทยแล้ว ผู้ใช้ยังสามารถค้นหาคำแปลภาษาอังกฤษของกฎหมายบางฉบับได้อีกด้วย

แม้ว่ามีข้อจำกัดทางด้านอุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้พยายามปรับปรุงข้อมูลที่เผยแพร่ทางเครือข่าย internet ให้ครบถ้วนและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เพิ่มเติมกฎหมายลำดับรองเพื่อให้ผู้ใช้ได้ใช้ประกอบกับการใช้พระราชบัญญัติตลอดมา และขณะนี้กำลังดำเนินการต่อไปจนกว่าจะครบถ้วน ทั้งนี้ ก็ด้วยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายนั่นเอง อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยตรงอีกด้วย ซึ่งก็มีบุคคลทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจสอบถามปัญหาและให้คำแนะนำเป็นจำนวนมาก

สำหรับข้อมูลที่ให้บริการด้วย client/server technology นั้น เป็นข้อมูลกฎหมายทุกลำดับชั้น ความเห็นและคำวินิจฉัยทั้งหมดของคณะกรรมการกฤษฎีกานอกจากการให้บริการทางเครือข่าย intranet สำหรับการใช้งานของบุคลากรภายในแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายังให้บริการข้อมูลกฎหมายดังกล่าวแก่หน่วยงานอื่นผ่านทางสายโทรศัพท์ (dial up) อีกด้วย เช่น ศาลปกครอง สำนักงานงบประมาณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

ด้วยความจำกัดของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และบุคลากรที่เหมาะสม ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงยังไม่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพเพียงพอตามที่ได้วางแผนไว้ กล่าวคือ

1. ระบบคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันไม่มีระบบสำรอง (cluster) จึงทำให้ระบบโดยรวมไม่มีเสถียรภาพ เนื่องจากมี server เพียงชุดเดียวที่ต้องทำงานอย่างหนักอยู่ตลอดเวลาโดยไม่มี server สำรองผลัดเปลี่ยนกันทำงาน โดยเฉพาะหาก server ที่มีเพียงชุดเดียวดังกล่าวชำรุด จะทำให้ระบบทั้งหมดไม่สามารถทำงานได้ ต้องหยุดเพื่อซ่อมแซมทั้งระบบ ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคแก่ผู้ใช้เป็นอย่างมาก

2. Internet server ที่มีอยู่เพียงเครื่องเดียวต้องทำหน้าที่เป็นทั้ง web server, FTP server, mail server และ proxy server ซึ่งนอกจากทำให้ระบบ internet ไม่มีเสถียรภาพแล้ว ยังไม่เหมาะสมในแง่การรักษาความปลอดภัยระบบจากการลักลอบเข้ามาโจรกรรมหรือทำลายข้อมูลอีกด้วย

3. อุปกรณ์สำหรับการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล เช่น client terminal, scanner, printer, network เป็นต้น มิใช่เพียงพอกับปริมาณข้อมูลที่

ต้องนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ทำให้การปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยยังมีความล่าช้าอยู่มาก นอกจากนี้ จำนวนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ไม่เพียงพอกับปริมาณการใช้งาน ยังมีผลกระทบต่อการค้าข้อมูลเป็นอย่างมากอีกด้วย ทำให้การเตรียมร่างกฎหมายและความเห็นทางกฎหมายมีความล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น

4. สายวงจรถเช่า (leased line) ซึ่งเชื่อมต่อระบบฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากับระบบเครือข่ายภายนอกมีขนาดเล็กมาก ทำให้ความเร็วในการสื่อสารข้อมูลต่ำมาก ไม่เพียงพอกับปริมาณการใช้งานของผู้ใช้ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ใช้โดยรวมเป็นอย่างมาก

5. บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านคอมพิวเตอร์ยังมีไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ ทำให้การดูแลบำรุงรักษาระบบเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและทันการณ์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพ และความปลอดภัยของระบบ รวมทั้งความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ในระบบด้วย

การพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ

ปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

การบริหารจัดการภาครัฐมีปัญหาสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอยู่สองประการ คือ ปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดทำกฎหมาย และปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจของนักกฎหมายไทย ในการบริหารจัดการภาครัฐนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการใช้อำนาจของรัฐ เพื่อเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ประเทศไทยก็ยังไม่สามารถใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือได้อย่างเต็มที่ เหตุผลหนึ่งก็คือ การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่ทั่วถึง ดังนั้น แนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการใช้กฎหมายเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐก็คือ การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายออกไปให้ทั่วถึงทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ภารกิจปรับเปลี่ยนกฎหมายตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบบริหารภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์มากกว่าปัจจัยที่ใช้และกระบวนการ โดย

จะมีการวัดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและมีความรับผิดชอบในผลงาน อีกทั้งยังสามารถถูกตรวจสอบการกระทำได้อีกด้วย จึงได้กำหนดให้มี “แผนพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย” อยู่ในภารกิจปรับเปลี่ยนกฎหมายด้วย

แผนพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ

แผนพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐทุกแห่งสามารถเข้าถึงข้อมูลกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการใช้งาน ได้โดยสะดวกและเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับงาน ร่างกฎหมาย คือ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้กระบวนการร่างกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้บรรลุแผนการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย คณะอนุกรรมการปรับปรุงกฎหมายเพื่อปฏิรูประบบบริหารภาครัฐได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 โครงการ คือ

1. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ
2. โครงการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ และ
3. โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายการร่างกฎหมายระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โครงการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ

โครงการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีอยู่แล้ว ให้มีความสมบูรณ์ สามารถรองรับการใช้งานของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งและประชาชนโดยทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเชื่อมโยงการดำเนินการ

ร่างกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มความรวดเร็ว และ ประสิทธิภาพในการร่างกฎหมาย

การดำเนินการตามโครงการนี้ส่วนใหญ่เป็นการจัดหา hardware เพื่อ เสริมสร้างเสถียรภาพ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลกฎหมาย ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้สามารถรองรับการใช้งานของ หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยและประชาชนทั่วไปในฐานะฐานข้อมูลกฎหมายกลาง ของประเทศได้

ผลที่จะได้รับจากโครงการนี้ คือ ฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานของรัฐทุกแห่งและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ โดยสะดวก

โครงการพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ

การพัฒนาบุคลากรผู้ดูแลฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศมีความ สำคัญมากต่อความมีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของ ระบบฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ การดำเนินการตามโครงการนี้ได้แก่ การฝึกอบรมและการให้ทุนการศึกษาแก่บุคลากรที่จะมาเป็นผู้ดูแลฐานข้อมูล กฎหมายกลางของประเทศ ผลที่จะได้รับจากโครงการนี้ ก็คือบุคลากรที่มีความ สามารถและประสบการณ์ในการดูแลฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศให้มี เสถียรภาพ ประสิทธิภาพ และความปลอดภัย

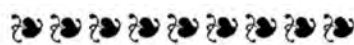
โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายการร่างกฎหมายระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กระบวนการร่างกฎหมายเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ยุ่งยากและล่าช้า จนบางครั้งทำให้การตรากฎหมายไม่ทันต่อเหตุการณ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ต้องลดความยุ่งยาก ซับซ้อน และล่าช้าลง ส่วนหนึ่งของการปรับปรุงกระบวนการ ร่างกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและมีความรวดเร็วมากขึ้นก็คือการใช้ระบบเครือข่าย

คอมพิวเตอร์เข้ามาเชื่อมโยงหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการร่างกฎหมายเข้าด้วยกัน เพื่อให้การผลิตเอกสารในการร่างกฎหมายลดขั้นตอน และความซ้ำซ้อนลง การดำเนินการตามโครงการนี้ส่วนใหญ่เป็นการติดตั้ง hardware และเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินการร่างกฎหมายระหว่างหน่วยงานทั้งสี่แห่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและปลอดภัย ผลที่จะได้รับจากโครงการนี้ คือ เครือข่ายการร่างกฎหมายระหว่างหน่วยงานทั้งสี่ที่มีประสิทธิภาพและปลอดภัย

สรุป

การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายออกไปให้ทั่วถึงแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไป เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งผลดีต่อประชาชนในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วหน้า และเพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลทางด้านกฎหมายที่เท่าเทียมกับภาครัฐอื่นจะทำให้ประชาชนมีความเข้าใจในกลไกการบริหารบ้านเมือง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ และจะส่งผลดีต่อการใช้อำนาจรัฐเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ วิธีการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลทางด้านกฎหมายที่มีประสิทธิภาพสูง ประหยัดและรวดเร็วที่สุด ได้แก่ การจัดการและเผยแพร่โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมายของประเทศขึ้นจากระบบฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานทะเบียนราษฎรอิเล็กทรอนิกส์ :
e-Registration

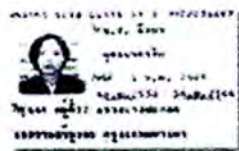
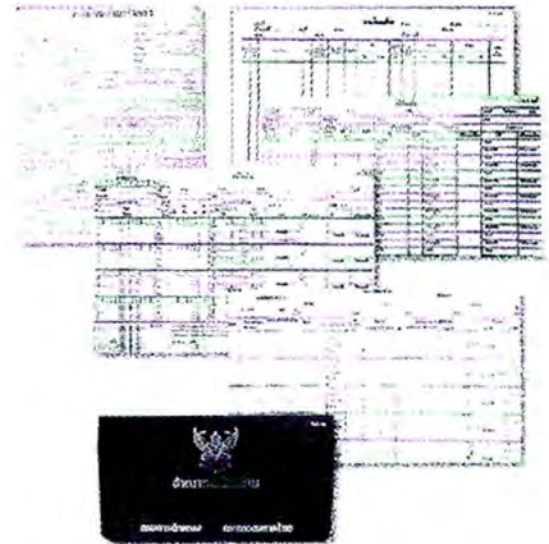
ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน*
สำนักบริหารการทะเบียน
กรมการปกครอง

*คณะผู้จัดทำ : นายสุรชัย ศรีสารคาม ผู้อำนวยการศูนย์
นายวินิจ สนชัย นายศุภลักษณ์ ปรีดิเชมรัตน์
นางสาววิภาพร คุรุรัตน์ชัยกุล และนางณัฐกมล ศรีวงษา

ความเป็นมา

ในอดีตงานทะเบียนราษฎรของเมืองไทย ได้เริ่มจัดเก็บข้อมูลในลักษณะของเอกสาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 เป็นต้นมา ซึ่งเรียกว่าสำเนาทะเบียนบ้าน ข้อมูลที่จัดเก็บดังกล่าวมีรายละเอียดของบ้าน และคน ว่าอยู่ที่ไหน มีชื่อสกุล เพศ เกิดวันเดือนปีอะไร สัญชาติใด มีพ่อแม่ชื่ออะไร สัญชาติอะไร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มีการใช้งานอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2515 จึงได้มีการคัดลอกทะเบียนบ้านใหม่เป็นครั้งแรก เพื่อความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ถึงอย่างไรก็ตามในการคัดลอกดังกล่าวก็พบกับปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับข้อมูลที่ผิดพลาด ตกหล่น จำนวนหนึ่ง

ทะเบียนบ้าน อดีต-ปัจจุบัน

ดังนั้น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานทะเบียนต่าง ๆ จึงได้นำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลการทะเบียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยได้จัดทำ “โครงการจัดทำเลขประจำตัวประชาชน” ในปี พ.ศ. 2525 มีหลักการที่จะจัดตั้งคลังข้อมูลเกี่ยวกับงานทะเบียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ซึ่งเรียกว่า “ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง” (Central Registration Database) ไว้ที่สำนักทะเบียนกลาง กรมการ-

บัตรประจำตัวประชาชน อดีต-ปัจจุบัน

ปกครอง กระทรวงมหาดไทย พร้อมทั้งจัดตั้งระบบมาตรฐานกลาง ในการให้เลขประจำตัวประชาชนทั่วประเทศ โดยประชาชนแต่ละคนจะมีเลขประจำตัวประชาชนเพียงเลขเดียวตั้งแต่เกิดจนตายไว้ใช้อ้างอิง และพิสูจน์ตัวบุคคลในการติดต่อกับราชการ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางร่วมกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐบาล และขจัดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลบุคคลด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การดำเนินงาน

ระยะแรก (ปี 2526 - 2531)

สำนักทะเบียนกลางได้ทำการคัดลอกทะเบียนบ้านฉบับ ปี พ.ศ. 2515 เมื่อปี 2526 โดยมีการให้รหัสประจำบ้านทุกหลังเป็นเลข 11 หลัก และให้เลขประจำตัวประชาชนแก่คนทุกคนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นเลข 13 หลัก ซึ่งแต่ละหลักมีความหมายเฉพาะของตัวเอง ดังนี้

ป - จจจจ - มมมม - ลล - ต

เลขประจำตัวประชาชน มี 13 หลัก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 มี 1 หลัก หมายถึง ประเภทบุคคลซึ่งมี 8 ประเภท

ส่วนที่ 2 มี 4 หลัก หมายถึง สำนักทะเบียนที่ออกเลขประจำตัวให้กับประชาชน

ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 รวมกันมี 7 หลัก หมายถึง ลำดับที่ของบุคคลในแต่ละประเภทของแต่ละสำนักทะเบียน

ส่วนที่ 5 มี 1 หลัก หมายถึง เลขตรวจสอบความถูกต้องของเลขประจำตัวประชาชนทั้งหมด

การให้เลขประจำตัวประชาชนและคัดลอกทะเบียนบ้าน ฉบับปี 2526 แล้วเสร็จเมื่อปี 2528 และเริ่มดำเนินการบันทึกข้อมูลและจัดสร้างเป็นฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรจนครบถ้วนทุกหลังเมื่อปี 2531

ต่อจากนั้น จึงเริ่มสร้างฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน ฐานข้อมูลชื่อบุคคล ฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว ซึ่งประกอบไปด้วยทะเบียนสมรสและทะเบียนหย่า ฐานข้อมูลทะเบียนอาวุธปืน และฐานข้อมูลทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมารวมกันเป็น “ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง” พร้อมกับเปิดให้บริการประชาชน ณ สำนักทะเบียนกลางเกี่ยวกับการตรวจสอบคัดและรับรองรายการทะเบียนประวัติราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์

ระยะที่สอง (ปี พ.ศ. 2536 - 2539)

เป็นการขยายการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลาง โดยได้จัดทำระบบเชื่อมโยงข้อมูลการทะเบียนจากฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ไปยังสำนักทะเบียนอำเภอและท้องถิ่นเพื่อให้บริการด้านการทะเบียนราษฎร ซึ่งกรมการปกครองได้กำหนดให้สำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เป็นสำนักทะเบียนนำร่อง เพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูล (On-Line) กับฐานข้อมูลทะเบียนกลางเพื่อให้บริการประชาชน

พร้อมทั้งได้จัดทำระบบการจัดเก็บภาพถ่ายใบหน้า และลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือของ¹ผู้ขอทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ในฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบและพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลผู้ขอทำบัตรประจำตัวประชาชน

ปี พ.ศ. 2539 กรมการปกครองได้เริ่มทดลองขยายการให้บริการ

¹ กรมการปกครองได้เลิกจัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนมิถุนายน 2538

หมายเหตุ ทะเบียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง

1. ทะเบียนราษฎร	8. ทะเบียนนิติกรรม
2. ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน	9. ทะเบียนมูลนิธิ
3. ทะเบียนครอบครัว	10. ทะเบียนศาลเจ้า
4. ทะเบียนพินัยกรรม	11. ทะเบียนเกาะ
5. ทะเบียนชื่อบุคคล	12. ทะเบียนสมาคม
6. ทะเบียนอาวุธปืน	13. ทะเบียนสุสานและฌาปนสถาน
7. ทะเบียนสัตว์พาหนะ	14. ทะเบียนการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

ประชาชนด้านทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ไปยังสำนักทะเบียนอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และได้เริ่มออกบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่คล้ายบัตร ATM เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2539 และเมื่อใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงขยายการทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ไปยังสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครครบทุกเขต ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2540 เป็นต้นมา

ระยะที่สาม (ปี พ.ศ. 2539 - 2540)

จากการที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2538 ให้กรมการปกครองดำเนินงานตามโครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงาน โดยศูนย์ประมวลผลการทะเบียนสำนักบริหารการทะเบียน เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว

วิธีดำเนินงาน คือ จัดสร้างศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค 9 แห่ง เพื่อดูแลสำนักทะเบียนอำเภอและท้องถิ่นในส่วนภูมิภาค รวมทั้งสำนักทะเบียนท้องถิ่นเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ รวม 1,077 แห่ง² โดยมีที่ตั้งของศูนย์ฯ ภาคต่าง ๆ ดังนี้

ศูนย์ฯ ภาค 1	ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ฯ ภาค 2	ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี
ศูนย์ฯ ภาค 3	ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา
ศูนย์ฯ ภาค 4	ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี
ศูนย์ฯ ภาค 5	ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่
ศูนย์ฯ ภาค 6	ตั้งอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก
ศูนย์ฯ ภาค 7	ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครปฐม
ศูนย์ฯ ภาค 8	ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ศูนย์ฯ ภาค 9	ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา

² จำนวนสำนักทะเบียนก่อนที่จะมีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลตำบลใน ปี พ.ศ. 2542 อีก 980 แห่ง

โดยการดำเนินงานในระยะแรกของศูนย์ฯ ภาคจะกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนอำเภอ และท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ฯ ภาครวมทั้งสำนักทะเบียนอำเภอเมืองปทุมธานี จำนวน 211 แห่ง และจะขยายออกไปให้ครบทุกจังหวัดทั่วประเทศต่อไป

ระยะที่สี่ (ปี พ.ศ. 2543)

หลังจากที่ประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2541 โครงการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางรัฐบาล จึงทำให้การขยายระบบการให้บริการประชาชนต้องหยุดชะงัก

ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งถือเป็นปีแห่งการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องจัดทำจากระบบทะเบียนราษฎร จึงได้จัดสรรงบประมาณให้กับกรมการปกครองในการประมวลผล เพื่อจัดพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้กับสำนักทะเบียนอำเภออีก 294 แห่ง ใน 67 จังหวัดที่เหลือ (ซึ่งไม่ได้เป็นที่ตั้งของศูนย์ฯ ภาค) เพื่อให้ครอบคลุมเขตการเลือกตั้งทั้ง 400 เขตทั่วประเทศ

ฉะนั้น ในปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) กรมการปกครองจึงได้ดำเนินการจัดทำระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียน และบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ครอบคลุมสำนักทะเบียนทั่วประเทศ ทั้งสิ้น 505 แห่ง ซึ่งแยกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. ให้บริการทั้งระบบทะเบียนราษฎร และการทำบัตรแบบใหม่ จำนวน 211 แห่ง
2. ให้บริการเฉพาะระบบทะเบียนราษฎร จำนวน 294 แห่ง

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการที่กรมการปกครองได้นำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์หลายประการ อาทิ เช่น

1. ประชาชนสามารถได้รับบริการทางด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียไปในการเดินทางมาขอรับบริการ

2. ประชาชนสามารถได้รับบริการที่หลากหลายสอดคล้องต่อการดำเนินชีวิต เช่น ด้านการทะเบียนราษฎร ได้แก่ การแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ และการทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบใหม่ โดยไม่ต้องใช้ใบเหลือง (บ.ป.2) อีกต่อไป

3. ประชาชนสามารถขอรับบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้หลายลักษณะ เช่น การสอบถามปัญหาด้านการทะเบียน การตรวจสอบรายการบุคคล การตรวจสอบรายการทะเบียนสมรส การตรวจสอบรายการทะเบียนชื่อสกุล การตรวจสอบสถิติประชากรและบ้าน การจัดเตรียมเอกสารใบคำร้องเกี่ยวกับงานทะเบียน เป็นต้น

4. ประชาชนสามารถที่จะขอรับบริการอื่น ๆ จากหน่วยงานภาครัฐที่ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกับกรมการปกครองโดยผ่านพอร์ทัลไซด์ “www.khonthai.com” ซึ่งสามารถติดต่อค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ลงไปถึงระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั่วประเทศ เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

รางวัลที่กรมการปกครองได้รับ

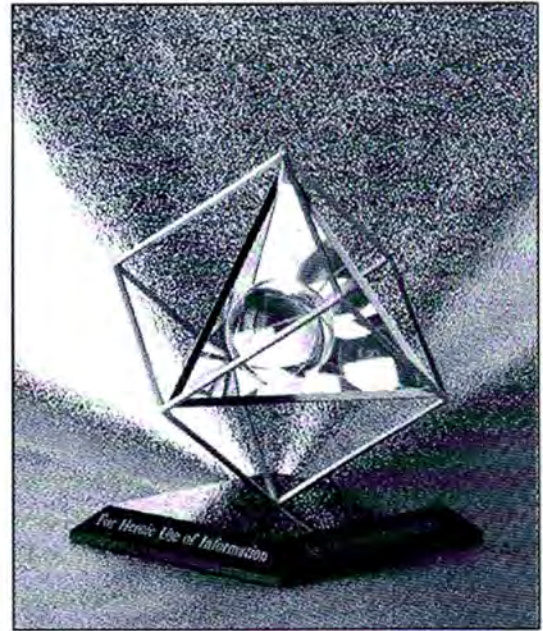
ปี พ.ศ. 2533 รางวัล “ The Computerworld Smithsonian Awards 1990”

จากความพากเพียรพยายามอย่างเต็มที่ของรัฐบาลไทย ในการจัดสร้างฐานข้อมูลกลางทะเบียนกลาง ก็เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2533 ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. โครงการจัดทำเลขประจำตัวประชาชน ก็ได้ถูกตัดสินให้ชนะเลิศได้รับรางวัลคอมพิวเตอร์เวิลด์สมิทโซเนียน ประจำปี ค.ศ. 1990 ในสาขารัฐบาลที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในการนำเทคโนโลยีทางด้าน

ข่าวสารเข้ามาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์
ต่อสังคมมนุษย์โดยส่วนรวม จนถือ
เป็นแบบอย่างต้นฉบับแรกของโลก

โครงการจัดทำเลขประจำ
ตัวประชาชนเป็นโครงการที่รัฐบาล
อนุมัติให้ดำเนินการ เพื่อจะพัฒนา
และปรับปรุงระบบงานและข้อมูล
ทางทะเบียนราษฎร และบัตรประจำ
ตัวประชาชนขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่าง
เต็มที่ และให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

มุ่งในการแก้ปัญหาอันเนื่องมาจากการทุจริต และปลอมแปลงเกี่ยวกับการ
ทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน เน้นในด้านการควบคุมประชากร
การตรวจสอบประวัติของราษฎร การพิสูจน์ค้นหาตัวบุคคล การอำนวยความสะดวก
สะดวกแก่ประชาชน และการรับรองรักษาคุ้มครองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับ
การทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนหรือสิทธิเบื้องต้นเกี่ยวกับ
สังคม การเมือง และการปกครอง อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติโดยตรง
และนอกจากนี้โครงการจัดทำเลขประจำตัวประชาชนยังกำเนิดขึ้น เพื่อสนอง
ความต้องการของรัฐบาลในด้านการสนับสนุนการวางแผนพัฒนาและป้องกัน
ประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ปี พ.ศ. 2543 รางวัลชนะเลิศ “โครงการบริการประชาชน ดีเด่น”

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)
ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้จัด
ทำโครงการ “รางวัลเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ” (Government IT Awards)

เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจให้กับข้าราชการ และหน่วยงานของรัฐในการนำ Information Technology มาใช้ในการพัฒนาองค์กรให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหาร และการบริการประชาชนที่ดีมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับข้าราชการ หรือหน่วยงานภาครัฐ และยังเป็นการเผยแพร่ผลงานในด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) จึงจัดงาน “สัปดาห์เทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ” (Government IT Week) ขึ้นมา

ทั้งนี้ เพื่อนำผลงานที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ มาประกาศให้ประชาชน รับทราบ รวมทั้งให้มีการแสดงกิจกรรม หรือผลงานความก้าวหน้าต่าง ๆ ของการใช้ไอทีของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งการสัมมนาวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไอทีภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

โดยในการจัดงานครั้งนี้ กรมการปกครอง ได้รับการตัดสินให้เป็น หน่วยงานภาครัฐที่ชนะเลิศในประเภท “โครงการบริการประชาชนดีเด่น”

รูปแบบของการให้บริการ e-Registration

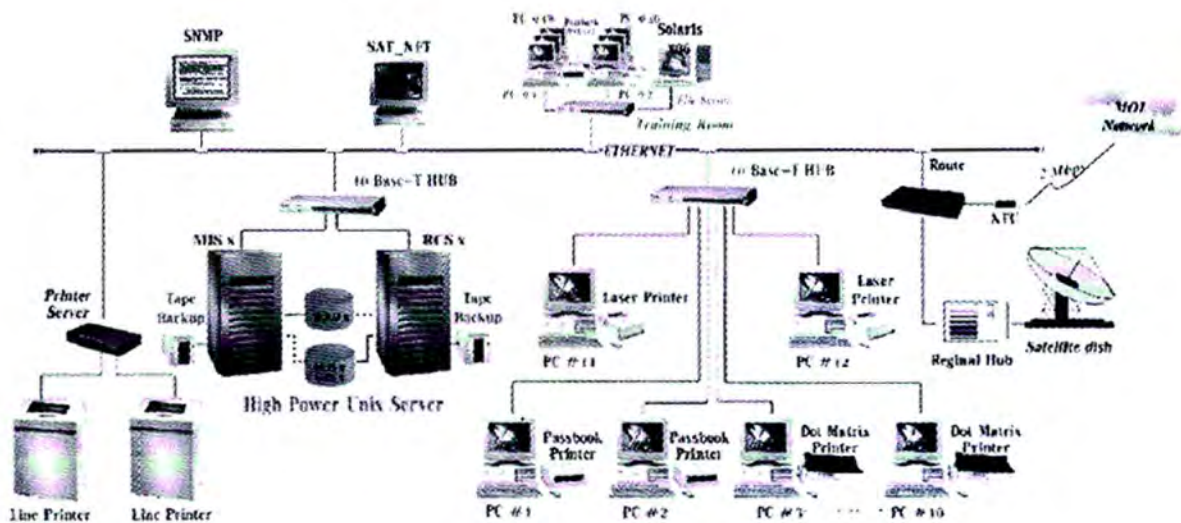
การให้บริการ e-Registration ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นการให้บริการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ผ่านระบบสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงระบบการประมวลผลระหว่างหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งร่วมประมวลผลอยู่ในระบบได้แก่

1. **สำนักทะเบียนกลาง** (ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองในฐานะผู้อำนวยการทะเบียนกลางได้มอบหมายให้ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบระบบการประมวลผลทางเทคนิคต่าง ๆ ทั้งหมด)
2. **สำนักทะเบียนจังหวัด** (ตั้งอยู่ที่ทำการปกครองจังหวัด อาคารศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด)
3. **สำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/ท้องถิ่นเทศบาล** (ตั้งอยู่ที่ทำการอำเภอ/กิ่งอำเภอ/สำนักงานเทศบาล)
4. **ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค** เป็นหน่วยปฏิบัติที่แยกจากศูนย์ประมวลผลการทะเบียน ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ช่วยเหลือสำนักทะเบียนจังหวัด และสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยแบ่งออกเป็น 9 แห่ง (ปรากฏรายละเอียดในหน้า 117)

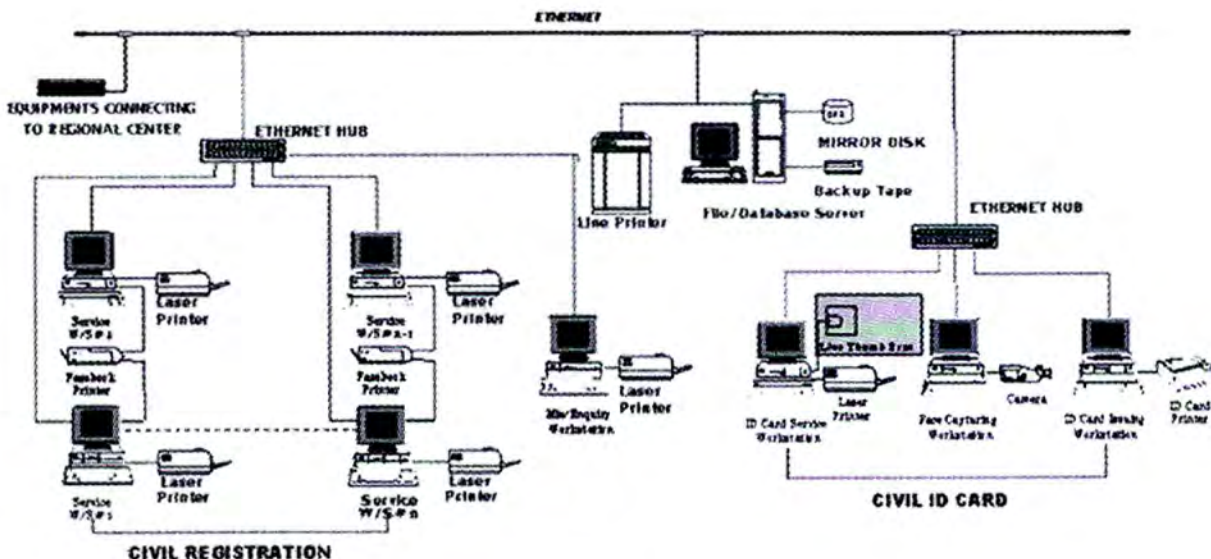
โดยจะปรากฏลักษณะของรูปแบบการประมวลผลดังนี้ คือ

ระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล ที่ใช้สำหรับให้บริการประชาชนที่มาขอรับบริการ จะเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค (ที่รับผิดชอบ) ด้วยระบบสื่อสาร 2 ชนิด คือ ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม หรือระบบสื่อสารผ่านสายสัญญาณความเร็วสูง

ระบบคอมพิวเตอร์ ณ ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค 1 - 9

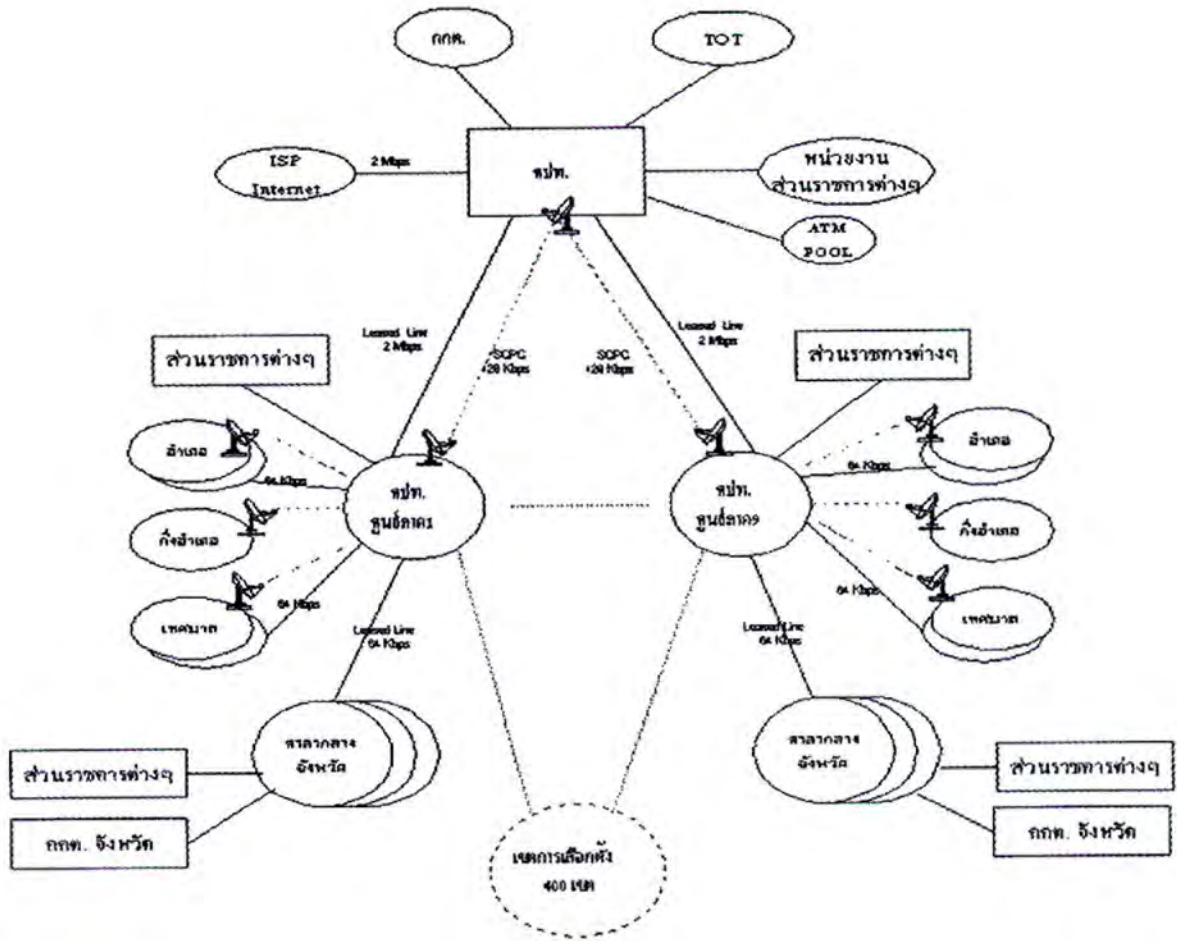
ระบบคอมพิวเตอร์ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ / กิ่งอำเภอ/เทศบาลเดิม

การประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์

การเชื่อมโยงของระบบคอมพิวเตอร์

แผนภาพระบบการสื่อสารของศูนย์ประมวลผลการทะเบียน

1. ระบบคอมพิวเตอร์ที่สำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล จะเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค (ที่รับผิดชอบ) ด้วยระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม หรือระบบสื่อสารผ่านสายสัญญาณความเร็วสูง

2. ระบบคอมพิวเตอร์ที่สำนักทะเบียนจังหวัด จะเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค (ที่รับผิดชอบ) ด้วยระบบสื่อสารผ่านสายสัญญาณความเร็วสูง

3. ระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค จะเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของศูนย์ประมวลผลการทะเบียนด้วยระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม และระบบสื่อสารผ่านสายสัญญาณความเร็วสูง

การปรับปรุงระบบฐานข้อมูลเพื่อการให้บริการระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์

ระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลางที่ใช้ในการให้บริการ ประกอบด้วย 3 ระดับ ซึ่งจะมีช่วงเวลาของการปรับปรุงฐานข้อมูลดังนี้ คือ

1. ระบบฐานข้อมูลที่สำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล จะถูกปรับปรุงในทันทีที่ให้บริการประชาชน และจะส่งข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละวัน ไปที่ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาคเป็นประจำทุกวันเมื่อหมดเวลาราชการ

2. ระบบฐานข้อมูลที่ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค จะถูกปรับปรุงจากข้อมูลที่ส่งมาจากทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล ในพื้นที่รับผิดชอบทุกสิ้นวัน และจะจัดเก็บข้อมูลของทุกสำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาลไว้ทั้งหมด

3. ระบบฐานข้อมูลที่ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน จะจัดเก็บข้อมูลของประชาชนทุกคนและบ้านทุกหลังที่อยู่ในทุกสำนักทะเบียนทั่วประเทศไว้ทั้งหมด และจะถูกปรับปรุงจากข้อมูลที่ส่งมาจากศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค ทั้ง 9 แห่ง เมื่อสิ้นวันทำการ

แต่ในปัจจุบัน ยังมีสำนักทะเบียนซึ่งไม่ได้รับงบประมาณเพื่อการจัดทำระบบบริการอัตโนมัติอีกจำนวน 1,552 แห่ง (สำนักทะเบียนเดิม 572 แห่ง และสำนักทะเบียนที่ยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบล จำนวน 980 แห่ง) ทำให้สำนักทะเบียนเหล่านี้ต้องใช้ระบบปรับปรุงฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนด้วยการส่งเอกสารการทะเบียนราษฎรไปบันทึกเพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลที่ศูนย์ประมวลผลข้อมูลการทะเบียนภาค เป็นประจำทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ซึ่งทำให้ข้อมูลล้าสมัยประมาณ 2 เดือน

ประเภทของการให้บริการ e-Registration

การให้บริการระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน) ปัจจุบันมีการกำหนดลักษณะของการให้บริการตามสถานที่ของการให้บริการดังนี้ คือ

1. การให้บริการ ณ สำนักทะเบียนกลาง (ตั้งอยู่ที่สำนักบริหารการทะเบียน วังไชยา ถนนนครสวรรค์ นางเลิ้ง ดุสิต กทม.10300) ระหว่างเวลา 08.30 - 16.30 น. ด้วยบริการต่าง ๆ คือ

1.1 บริการตรวจสอบ และรับรองรายการทางทะเบียนราษฎร บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนชื่อสกุล ทะเบียนสมรส-หย่า ทะเบียนอาวุธปืน และระบบสถิติทางด้านการทะเบียน ณ หน่วยบริการข้อมูล อาคารสำนักบริหารการทะเบียน

1.2 บริการถามตอบปัญหาทางทะเบียนผ่านระบบโทรศัพท์ทางหมายเลข 1548

1.3 บริการให้ความรู้ทางด้านการจัดทำระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยการนำชมกระบวนการและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการให้การสาธิตต่อหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาที่สนใจ

2. การให้บริการ ณ สำนักทะเบียนจังหวัด (ตั้งอยู่บนอาคารศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด ณ ที่ทำการปกครองจังหวัด) ในเวลาราชการ

2.1 บริการตรวจสอบและรับรองรายการทางทะเบียนราษฎร

2.2 บริการตรวจสอบและรับรองรายการบัตรประจำตัวประชาชน

2.3 บริการตรวจสอบและรับรองรายการทะเบียนทั่วไป (ทะเบียนชื่อสกุล ทะเบียนสมรส-หย่า และทะเบียนอาวุธปืน)

3. การให้บริการ ณ สำนักทะเบียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาล (ซึ่งปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2544) มีการติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารให้กับสำนักทะเบียนอำเภอ/เทศบาลแล้ว จำนวน 505 แห่ง) โดยมีการแบ่งการให้บริการออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 กลุ่มสำนักทะเบียนที่ให้บริการอัตโนมัติได้ทั้งระบบทะเบียนราษฎร และระบบบัตรประชาชน ซึ่งได้แก่สำนักทะเบียนทุกแห่งที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ 9 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา อุตรดิตถ์ เชียงใหม่ พิษณุโลก นครปฐม สุราษฎร์ธานี และสงขลา รวมกับอำเภอเมืองปทุมธานี เป็นจำนวนทั้งสิ้น 211 สำนักทะเบียน

3.2 กลุ่มสำนักทะเบียนที่ให้บริการอัตโนมัติได้เฉพาะระบบทะเบียนราษฎรเท่านั้น (ระบบบัตรประจำตัวประชาชน เป็นระบบให้บริการแบบเก่า) ได้แก่ สำนักทะเบียนอำเภอ/เทศบาล ที่ถูกกำหนดเป็นเขตเลือกตั้ง จำนวน 294 สำนักทะเบียนในเขตพื้นที่ 67 จังหวัดทั่วประเทศ

โดยในส่วนของ การให้บริการระบบทะเบียนราษฎรและบัตรแบบอัตโนมัติ นั้น สามารถแบ่งออกเป็น

1) การบริการรับแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายเข้า-ออก แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการบุคคล แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการบ้าน ขอลูกสร้าง/รื้อถอนบ้าน และการขอทำบัตรประจำตัวประชาชน

2) การบริการตรวจสอบรับรองรายการทะเบียนราษฎร (รวมทั้งทะเบียนสมรส-หย่า ทะเบียนชื่อสกุล ทะเบียนอาวุธปืน) และทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

3) การบริการประชาชนที่มาขอรับบริการทะเบียนราษฎรนอกภูมิลำเนา รวมทั้งการให้บริการบัตรประจำตัวประชาชนอัตโนมัติ (รับบัตรประจำตัวประชาชนได้ในทันทีที่ไปขอทำบัตร) สำหรับประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 9 จังหวัด (ในข้อ 3.1)

4. การให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

สำนักทะเบียนกลาง (โดยศูนย์ประมวลผลการทะเบียน) ได้พัฒนาระบบบริการประชาชนผู้ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตไว้ดังนี้ คือ

4.1 บริการตรวจสอบข้อมูลบุคคลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีโอกาส และสามารถตรวจสอบความถูกต้องรายการบุคคลของตนเองได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถพิมพ์เป็นเอกสารเพื่อประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ได้

4.2 บริการจัดเตรียมเอกสารการทะเบียนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ประชาชนสามารถจัดเตรียมข้อมูลเอกสาร และแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการติดต่อกับสำนักทะเบียนได้ด้วยตนเองตลอดเวลา รวมทั้งสามารถพิมพ์เป็นเอกสาร เพื่อความสะดวกในการจัดเตรียม/กรอกข้อความ/ตรวจหาหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการขอรับบริการจากสำนักทะเบียนต่าง ๆ ได้

4.3 บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ที่ชื่อ www.khonthai.com เพื่อเปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนในประเทศมีโอกาสและเครื่องมือในการเตรียมตนเองเข้าสู่ระบบการดำเนินชีวิตสมัยใหม่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยประชาชนผู้ขอใช้บริการทางทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จะต้องขอรับรหัสบุคคล (PIN CODE หรือ Personal Identification Number Code) ซึ่งสำนักทะเบียนกลาง (ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน) ได้พัฒนาขึ้น เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถกำหนดรหัสประจำตัวของตนเองได้ และนำรหัสดังกล่าวมายืนยันสิทธิในการขอรับบริการทะเบียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ ในการขอกำหนดรหัสลับ (PIN Code) ประชาชนสามารถขอได้ 2 ทาง คือ

1) ขอผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ที่เว็บไซต์ของกรมการปกครองชื่อ www.dola.go.th และ www.khonthai.com

2) ขอด้วยตนเองที่สำนักทะเบียนทุกแห่งที่ได้เปิดให้บริการด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้ว ศาลากลางทุกจังหวัด หรือที่ศูนย์ประมวลผลการทะเบียนภาคทุกแห่ง

การขยายประโยชน์ให้หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่าง ๆ ร่วมประมวลผลฐานข้อมูลทะเบียนกลาง

ข้อมูลในฐานข้อมูลทะเบียนกลาง เป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากเอกสารทะเบียนบ้าน เอกสารทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นหลักในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลและภูมิลำเนาที่อยู่อาศัย จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่ทุกหน่วยงานต้องการ เพื่อจะนำไปพิจารณาประกอบการให้บริการแก่ประชาชนที่ไปขอรับบริการจากองค์กรนั้น ๆ และด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เข้าหากันเพื่อร่วมประมวลผลข้อมูลจากระยะไกล (Remote on-line Processing) ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อเป็นการเสริมอรรถประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และเสริมประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศร่วมกัน กรมการปกครอง (ศูนย์ประมวลผลการทะเบียน) จึงได้พัฒนาระบบโปรแกรมและความสามารถของระบบเครื่องและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ให้สามารถร่วมประมวลผลฐานข้อมูลระยะไกล เพื่อรองรับความต้องการจากทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม โดยในปัจจุบัน กรมการปกครองได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงเพื่อการร่วมใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามรายการดังต่อไปนี้

1. ธนาकारไทยพาณิชย์
2. กรมการกำลังสำรองทหารบก กระทรวงกลาโหม
3. สำนักตรวจสอบภาษี/สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมสรรพากร
4. กองทะเบียนและประมวลผล สำนักงานประกันสังคม
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - กองกำกับการ 2 กองบัญชาการตำรวจภูธร 1
 - งานสืบสวน กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดนครสวรรค์
 - กองกำกับการ 4 ศูนย์ข้อมูลสนเทศ ปทุมวัน
 - กองกำกับการข่าว กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
 - กองกำกับการข่าว กองบัญชาการตำรวจนครบาล

- กองกำกับการ 3 กองปราบปรามตำรวจ
 - ศูนย์ข้อมูลสนเทศ กองกำกับการสืบสวนตำรวจภาค 6 พิษณุโลก
 - กองทะเบียนประวัติอาชญากร
 - กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรภาค 1
 - กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดกำแพงเพชร
 - กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาล 2
 - กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง
 - กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ
 - หน่วยปฏิบัติการพิเศษตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี
 - ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา
 - ตำรวจภูธรภาค 3 จังหวัดนครราชสีมา
6. กรมการสนเทศทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด
 7. ศูนย์ข้อมูลการผังเมือง กรมการผังเมือง
 8. ธนาทหารไทย
 9. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
 10. ศูนย์ประสานงาน 114 กอ.รมน. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงฯ
 11. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 12. สำนักงานเลขานุการกรม กรมบังคับคดี
 13. กองวิชาการและแผนงาน กรมคุมประพฤติ
 14. โรงพยาบาลวชิรพยาบาล
 15. ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
 16. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ
 17. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
 18. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 19. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
 20. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
 21. สำนักงานเลขาธิการศาลแพ่ง กระทรวงยุติธรรม

22. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข
23. โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
24. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
25. กรมกำลังพลทหารอากาศ กระทรวงกลาโหม
26. กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง
27. ธนาคารแห่งประเทศไทย
28. โรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร (7 แห่ง)
 - โรงพยาบาลวชิรพยาบาล
 - โรงพยาบาลราชวิถี
 - โรงพยาบาลศิริราช
 - โรงพยาบาลตำรวจ
 - โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
 - โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี
 - โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช
29. จังหวัดชลบุรี อำเภอศรีราชา เทศบาลเมืองศรีราชา และองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ (GIS)
30. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
31. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
32. สำนักงานเทศบาลตำบลแหลมฉบัง (GIS)
33. ทบวงมหาวิทยาลัย
34. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
35. กรุงเทพมหานคร
36. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
37. ธนาคารออมสิน
38. กรมประชาสัมพันธ์
39. การไฟฟ้านครหลวง
40. การประปานครหลวง
41. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

โดยหน่วยงานที่เชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์จากกรมการปกครอง สามารถจะใช้ประโยชน์ได้ในหลายลักษณะ ได้แก่

- การตรวจสอบข้อมูลบุคคลและบ้าน เพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานเป็นรายบุคคล
- การตรวจสอบข้อมูลบุคคลและบ้าน เพื่อประกอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานเป็นแฟ้มบุคคล
- การประมวลผลสถิติทางการทะเบียนตามงวดเวลา
- การประมวลผลข้อมูลพื้นฐานทางการทะเบียนตามที่ต้องการ

และนอกจากนั้น ฐานข้อมูลทะเบียนกลางยังถูกนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างจากการดำเนินการเลือกตั้งในอดีตอย่างสิ้นเชิง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนดจะไม่สามารถดำเนินการได้เลย หากปราศจากระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลางและระบบคอมพิวเตอร์ของกรมการปกครอง

ปัจจุบันกรมการปกครอง ได้สนับสนุนหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการธนาคารประชาชน โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการประกันสุขภาพของประชาชน/พนักงานของรัฐ ฯลฯ ด้วยการสนับสนุนการร่วมใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลางแก่ทุกหน่วย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการร่วมกันพัฒนาประเทศต่อไป

การให้บริการผ่าน Internet

ขณะนี้กรมการปกครองได้จัดทำ website ขึ้น 3 website คือ

1. www.dola.go.th
2. www.khonthai.com
3. www.khonthai.org

ซึ่งในแต่ละ website ก็มีหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับกรมการปกครอง และการขอรับบริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต อาทิเช่น

เว็บไซต์ www.dola.go.th

เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับกรมการปกครอง ข่าว กรมการปกครอง ข้อมูลพื้นฐานระดับอำเภอ การร้องเรียน ทารือ เสนอแนะ หรือขอความช่วยเหลือ ตลอดจน E-mail address ของผู้บริหาร ทั้งส่วนกลาง และภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย และมีหัวข้อการบริการเกี่ยวกับความรู้ด้าน งานทะเบียนทุกประเภทที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง แบบพิมพ์ คำร้องทางการทะเบียน การถาม-ตอบปัญหาการทะเบียนผ่านเว็บไซต์ของ กรมการปกครอง การตรวจสอบรายการประวัติของตนเอง ทะเบียนสมรส-หย่า ชื่อสกุล แบบสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตรวจสอบมูลนิธิต่าง ๆ ให้บริการดาวน์โหลดทำเนียบท้องที่ทั่วประเทศ ตรวจสอบสิทธิการเลือกตั้ง ระดับต่าง ๆ ข้อมูลซึ่งเชื่อมโยงไปยังส่วนราชการต่าง ๆ ข้อมูลสถิติประชากร พร้อมบริการดาวน์โหลดข้อมูลสถิติด้านต่าง ๆ

และที่สำคัญคือ การตรวจสอบประวัติของตนเอง ผู้ที่จะใช้บริการได้ ต้องลงทะเบียนหรือขอ Pin code ก่อนที่จะใช้บริการดังกล่าวได้ ซึ่งการลงทะเบียนขอ Pin code นี้ ผู้ขอจะได้รับ E-mail box หรือ E-mail address เพื่อเอาไว้ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกันเอง หรือกับคนทั่วโลก หรือใช้เป็นช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชน หรือจากประชาชนสู่รัฐบาล

ในส่วนของเว็บไซต์ www.khonthai.com หรือ www.khonthai.org จะเป็นเว็บไซต์ที่จัดทำขึ้นเป็นพอร์ทัลไซต์ (Portal site) สำหรับให้บริการประชาชนคนไทยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อขอรับบริการจากภาครัฐ ซึ่งเป็นส่วนราชการภายนอกกรมการปกครอง และหน่วยงานที่เชื่อมโยงข้อมูลกับ กรมการปกครอง อาทิเช่น กองหนังสือเดินทาง กระทรวงการต่างประเทศ กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการประปานครหลวง เป็นต้น

รูปแบบของการให้บริการประชาชนผ่านอินเทอร์เน็ตที่กรมการปกครอง ได้จัดทำขึ้นนี้ จะเป็นพื้นฐานของการบริการเชิงรุกที่มุ่งขยายไปถึงสาธารณะใน

ทุกสถานที่ที่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปถึง และเมื่อมีกฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์มารองรับแล้ว

การให้บริการของกรมการปกครอง ก็จะสามารถบริการเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรได้หลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น การคัดรับรองสำเนาทะเบียนบ้าน การแจ้งเกิด แจ้งตาย การแจ้งย้าย การแก้ไขรายการต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตก็สามารถให้บริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันใจ ในทุกสถานที่ และทุกเวลา

นอกจากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว เว็บไซต์คนไทยดอทคอม ยังเป็นประตูเปิดเข้าสู่ถนนเชื่อมโยงการทำงานระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ซึ่งผู้ที่เข้าไปเยี่ยมชมเว็บไซต์ตำบล สามารถรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับ อบต. แหล่งท่องเที่ยว สถานที่สำคัญ สินค้าพื้นเมือง เกษตรกรรม ผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนผลิตขึ้นมาเพื่อจำหน่าย เป็นการสนับสนุนโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ของรัฐบาลอีกทางหนึ่งด้วย

การนำ e-Registration มาเสริมบทบาท e-Government

ระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) ที่กรมการปกครองรับผิดชอบดำเนินการอยู่ในปัจจุบันตามโครงการจัดทำเลขประจำตัวประชาชน และโครงการจัดทำระบบให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงานนั้น นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาแล้ว ยังเป็นการพัฒนาระบบทะเบียนของประเทศด้วยการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารข้อมูลสมัยใหม่ ซึ่งทำให้สามารถจัดทำระบบบริการประชาชนที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ สมบูรณ์ ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และสอดคล้องต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของประชาชนคนไทยแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างพื้นฐานในการพัฒนาระบบบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงาน (Management Information System) ให้ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาของกรมการปกครอง และกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้เริ่มต้นเรียนรู้การใช้งานและปรับใช้ประกอบการปฏิบัติราชการ จนกระทั่งได้มี

การพัฒนากระบวนการบริหารราชการ เพื่อมุ่งสู่ระบบบริหารงานแบบ Paperless โดยการปรับใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และนอกจากนี้ กรมการปกครองยังได้ดำเนินการพัฒนาระบบการขยายประโยชน์การใช้งานระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลางไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ด้วยการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ และใช้เทคนิคการประมวลผลข้อมูลระยะไกล (Remote on-line Processing) เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐสามารถร่วมใช้ประโยชน์จากระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการปฏิบัติราชการ ทั้งในรูปแบบของการขอตรวจสอบรายการข้อมูลบุคคล เพื่อใช้พิจารณาประกอบการให้บริการประชาชนผู้มาขอรับบริการกับส่วนราชการต่าง ๆ หรือรูปแบบของสถิติข้อมูลทางด้านการทะเบียน สถิติข้อมูลความหนาแน่นในการเคลื่อนไหว อพยพย้ายถิ่นของประชากร ฯลฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติการ การกำหนดแผนดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความมั่นคงของประเทศ และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการวางแผนจัดสรรระบบสาธารณูปโภค ระบบบริการต่าง ๆ ให้เหมาะสม/สอดคล้องต่อประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่รัฐบาลของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายในการบริหารงานเพื่อแก้ไขและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เร่งรีบดำเนินการเพื่อให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการประกันสุขภาพของประชาชน โครงการอินเทอร์เน็ตตำบล โครงการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดให้โทษ ฯลฯ ความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการดังกล่าวต้องอาศัยพื้นฐานจากระบบฐานข้อมูลทะเบียน และระบบคอมพิวเตอร์ในระบบ e-Registration เป็นสำคัญ ฐานข้อมูลต่าง ๆ ในระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการบริหารงานของรัฐบาลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสมบูรณ์

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพิจารณาประเด็นที่สำคัญที่สุดของระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Registration ที่เป็นพื้นฐานสำคัญของ e-Government ก็คือระบบเลขประจำตัวประชาชน (Population Identification Number) 13 หลัก ซึ่งเป็นดรรชนีหลักที่กรมการปกครองใช้เป็นหลักในการประมวลผลฐานข้อมูลทะเบียนกลาง ทำให้เกิดดรรชนีกลางที่หน่วยงานราชการของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่มีระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล สามารถนำไปประกอบระบบฐานข้อมูล ซึ่งจะทำได้สามารถร่วมใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางได้อย่างถาวรตลอดไป

และปัจจุบัน กรมการปกครองซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในภาครัฐบาลได้พัฒนาระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถรองรับการให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อขยายขอบเขตและพื้นที่ของการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการในการขอรับบริการของประชาชนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถให้บริการกับหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในทุกพื้นที่ทั่วโลก โดยรวมไปถึงสถานทูต สถานกงสุลไทยในต่างประเทศ จะได้รับบริการในระบบ e-Registration เพื่อร่วมสร้างสรรระบบ e-Government ให้มีความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

แนวโน้มการพัฒนา e-Registration

กรมการปกครอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบระบบทะเบียนของประเทศได้กำหนดทิศทาง/แนวโน้มของการพัฒนา e-Registration ของประเทศไทย ในปัจจุบันไว้ดังนี้ คือ

1. **ดำเนินการขยายระบบให้บริการทะเบียนและบัตรอัตโนมัติ** ให้ครบทุกสำนักทะเบียน เนื่องจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศทำให้ยังขาดงบประมาณดำเนินการติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารให้กับสำนักทะเบียน จำนวน 1,552 แห่ง (ปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) ดำเนินการไปแล้ว 505 สำนักทะเบียน)

2. ดำเนินการขยายการใช้ประโยชน์จากบัตรประจำตัวประชาชน

ให้สามารถรองรับความต้องการของหน่วยงาน/ส่วนราชการต่าง ๆ ด้วยการประสานการปฏิบัติ (ในการปรับปรุงรูปแบบของบัตรประชาชนแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ATM Card) ที่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้บนแถบแม่เหล็กหลังตัวบัตร) ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บัตรประจำตัวประชาชนสามารถจัดเก็บข้อมูลไว้บนตัวบัตรได้มากกว่าบัตรชนิดแถบแม่เหล็ก โดยกำหนดให้มีการพัฒนาบัตรแบบใหม่ให้เป็นบัตรที่มีหน่วยความจำบนบัตรที่เรียกว่า Chip Card หรือ Smart Card หรือบัตรอัจฉริยะ ที่จะนำไปใช้ในการพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคล หรือประชาชนผู้ถือบัตรได้ในทันที ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถใช้บัตรใบเดียวในการติดต่อกับหน่วยงาน/ส่วนราชการต่าง ๆ ได้โดยสะดวก ลดต้นทุน และปัญหาต่าง ๆ ในกรณีใช้บัตรหลายใบลงได้ทั้งหมด

3. ดำเนินการพัฒนาระบบขยายการใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลทะเบียนกลาง

ในลักษณะของระบบฐานข้อมูล ร่วมด้วยการประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ และร่วมพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) เพื่อทำให้เกิดระบบสนับสนุนการปฏิบัติราชการของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ โดยกรมการปกครองได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ คือ

3.1 บันทึกข้อตกลงว่าด้วยการพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ระหว่างกรมการปกครองกับจังหวัดชลบุรี อำเภอศรีราชา เทศบาลเมืองศรีราชา และองค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2543

3.2 บันทึกข้อตกลงว่าด้วยการใช้ประโยชน์ข้อมูลจากฐานทะเบียนกลาง ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ระหว่างกรมการปกครองกับสำนักงานเทศบาลตำบลแหลมฉบัง เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2544

4. พัฒนาระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

เพื่อขยายความสามารถในการให้บริการแบบไร้พรมแดน

ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ระบบฐานข้อมูลมีความถูกต้องทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของการขอรับบริการจากประชาชน หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่

5. พัฒนาระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถปรับใช้เป็นระบบข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติงาน และการกำหนดยุทธศาสตร์ ในการบริหารประเทศของคณะรัฐบาลในลักษณะของคุณยข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารประเทศ โดยกำหนดกระบวนการประมวลผลร่วมกับระบบฐานข้อมูลประเภทต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของทุกกระทรวง ทบวง กรม

โครงสร้าง e-Registration in the e-Thailand

e-Registration หรือระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่อยู่ในระบบเมืองไทยในยุคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Thailand) ซึ่งบริหารงานด้วย e-Government หรือรัฐบาลที่ใช้ระบบการบริหารผ่านเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสื่อสารข้อมูล (ดูแผนภูมิในหน้า 141 ประกอบ)

องค์ประกอบของ e-Registration จะประกอบด้วยระบบเครื่องคอมพิวเตอร์/ระบบสื่อสาร และระบบฐานข้อมูลที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National Electronic Registration System : NERS) ซึ่งจะมีระบบฐานข้อมูลทะเบียนกลาง (Central Registration Database : CRD) เป็นระบบฐานข้อมูลหลักในการดำเนินงาน

2. ระบบสารสนเทศแห่งชาติ (National Information System : NIS) ซึ่งจะมีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศกลาง (Central Information Database : CI) เป็นระบบฐานข้อมูลหลักในการดำเนินงาน

โดยมีการพัฒนาระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1.2 สำนักงานทะเบียนจังหวัด (Provincial Government Registration Office : PGOV) ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานทะเบียน 75 แห่ง

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government Office : LGOV) ซึ่งประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 75 แห่ง เทศบาล 1,031 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 6,746 แห่ง และหน่วยการปกครองพิเศษ 2 แห่ง

2. การขยายประโยชน์ในการให้บริการแก่หน่วยงานส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่

2.1 หน่วยงานราชการ (GAMOU)

2.2 หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (PAMOU)

2.3 องค์การอิสระ (ORG MOU)

2.4 องค์การชุมชนต่าง ๆ (CGOV)

โดยในปัจจุบัน กรมการปกครองได้มีการขยายประโยชน์การร่วมใช้ฐานข้อมูลให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ไปแล้วกว่า 40 หน่วยงาน โดยมีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of understanding : MOU) ร่วมกัน เพื่อกำหนดแบบแผนแห่งความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ไว้ด้วย

3. การพัฒนาและขยายประโยชน์ของระบบ e-Registration ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งกรมการปกครองได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

3.1 การพัฒนาระบบให้บริการแก่สถานทูต/สถานกงสุลไทย (THAI AMB) ในต่างแดนให้สามารถให้บริการทางด้านทะเบียนแก่คนไทยได้ เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย โดยประมวลผลเพื่อการให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3.2 การพัฒนาระบบให้บริการแก่หน่วยงานองค์กร สถาบันชุมชนต่าง ๆ (X MOU) ที่มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการร่วมใช้ระบบข้อมูลจากฐานข้อมูลของกรมการปกครอง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3.3 การให้บริการประชาชนผู้ใช้ Internet (Internet User) ให้สามารถได้รับบริการ ได้ทั้งในรูปแบบของการตรวจสอบข้อมูลหรือขอรับบริการต่าง ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

3.4 การพัฒนาระบบเว็บไซต์ของกรมการปกครอง เพื่อให้บริการงานทะเบียนและให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านเว็บไซต์ 3 แห่ง คือ

www.dola.go.th/www.khonthai.com/www.khonthai.org

พร้อม ๆ กับดำเนินการพัฒนาเว็บไซต์ให้มีความสามารถรองรับการประมวลผลได้ในลักษณะของพอร์ทัลไซต์ (Portal Site) เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สังคม และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสำคัญ

บทสรุป

ตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการสนับสนุนและพัฒนาการทำงานของภาครัฐ โดยตั้งเป้าที่จะมุ่งไปสู่การเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) โดยเฉพาะบริการด้านต่าง ๆ ที่รัฐให้แก่ประชาชน สามารถทำได้โดยระบบที่เป็นบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-service) คือ การให้บริการได้เบ็ดเสร็จที่จุดเดียว เวลาไหนก็ได้ ที่ไหนก็ได้ ซึ่งจำเป็นที่หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ จะต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยอีกทั้งการติดต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ก็ควรที่จะมีระบบที่เป็นเครือข่ายภายในองค์กร (Intranet) เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนหรือใช้ข้อมูลร่วมกันได้ จะได้ไม่เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน และเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

กรมการปกครองได้จัดทำโครงการให้บริการประชาชนทางด้านการทะเบียนและบัตรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พร้อมการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารงาน เป็นการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว ที่สนับสนุนให้ภาครัฐนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการให้บริการประชาชน และใช้ในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยนำเอาระบบ e-Registration มาใช้ในการให้บริการประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น โดยมุ่งสู่การปรับปรุงกลไกทั้งด้านการบริหารงาน และรูปแบบของการให้บริการเพื่อต้องการให้ประชาชนทุกคนสามารถได้รับบริการจากภาครัฐได้เบ็ดเสร็จจุดเดียวด้วยความรวดเร็ว ทุกสถานที่และทุกเวลา และเสมอภาคเท่าเทียมกัน

142 การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)

สรุปผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ (ตุลาคม 2543 - กันยายน 2544)

1. เรื่องเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
จำนวน 8 เรื่อง คือ
 - 1) ร่างพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกองทัพบก
กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม
 - 2) ร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.
 - 3) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและ
เท่าเทียมกัน พ.ศ.
 - 4) ร่าง กฎ ก.ค. ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
การครู พ.ศ. 2523 ว่าด้วยการกำหนดระดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการครู
 - 5) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการประดิษฐ์คิดค้น พ.ศ.
 - 6) ร่างความเห็นแนวทางพัฒนาอวกาศแห่งชาติ
 - 7) การทบทวนอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดระบบศูนย์
ราชการ
 - 8) ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันภูมิปัญญาไทย (องค์การมหาชน) พ.ศ.
2. การจัดทำเอกสารวิชาการ จำนวน 19 รายการ คือ
 - 1) การเพิ่มบทบาทให้เอกชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง
และบำรุงรักษา
 - 2) วิสัยทัศน์และกรอบการปฏิรูประบบราชการ
 - 3) หนังสือพร้อมภาพประกอบ เรื่องการปฏิรูประบบราชการ
 - 4) ชีวิตสดใสกับขวัญใจประชาชน
 - 5) แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ (พิมพ์เพิ่มเติม)
 - 6) แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ (ภาษาอังกฤษ)
 - 7) คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2540 - 2543
 - 8) สมุดปกขาวก้าวต่อไปของการปฏิรูประบบราชการ
 - 9) สมุดปกขาวก้าวต่อไปของการปฏิรูประบบราชการ (ภาษาอังกฤษ)
 - 10) ระบบบัญชีและการควบคุมภายใน : กรณีโรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)
 - 11) องค์การมหาชน : รวมพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน 4 แห่ง (เล่ม 2)
 - 12) การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)
 - 13) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2541 และแก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
 - 14) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2541 และแก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544
 - 15) การจัดทำขอบข่ายของโครงการ (Terms of Reference, TOR)

